

POHIŠTVO

 AMBIENTI

NAJVEČJA RAZSTAVA POHIŠTVA V POMURJU DO 70% POPUSTA NA VSO POHIŠTVO IZ RAZSTAVE

Ob nakupu sedežne garniture **do 300 EUR bonusa** na vašo staro sedežno garnituro, samo do 20. novembra
 * Več na prodajnem mestu IL AMBIENTI * Ob nakupu **brezplačen najem dostavnega vozila**
 * Akcije se ne seštevajo

POHIŠTVO IL AMBIENTI Obrtna ulica 11, 9000 Murska Sobota T: +386 (0)2 53 48 840 F: +386 (0)2 53 48 841 www.ilambienti.com

VESTNIK

11. NOVEMBRA 2010

MURSKA SOBOTA, LETO LXII, ŠT. 45, ODGOVORNA UREDNICA MAJDA HORVAT, CENA 1,60 €

Dvajset let Zveze Slovencev na Madžarskem

»Postali smo polnoletni in izgubili smo nedolžnost«

Bila so težka leta za ohranjanje narodnostnih vrednot – Obljube madžarske države še naprej ostajajo prazne

»Porabje se je odpiralo Zahodu in vdoru svetovnih jezikov. Prihajal je nemški kapital in nove možnosti so pomenile nove izzive. Bila so težka leta za ohranjanje narodnostnih vrednot, morda še težja kot pred nekaj desetletji,« je na slovesnosti ob dvajsetletnici delovanja Zveze Slovencev na Madžarskem med drugim opisoval dvajsetletno pot njen predsednik Jože Hirnök, ki so ga pred slovesnostjo na občnem zboru izvolili za nov štiriletni mandat. »Skoraj na vseh področjih smo malo napredovali. Naša prva naloga ostaja, da ohranimo jezik in razvijamo kulturo. Uvedli smo dvojezični pouk v Števanovcih in na Gornjem Seniku, ustanovili smo še nekaj kulturnih skupin. V zadnjem mandatnem obdobju smo ustanovili tudi razvojno agencijo, s katero želimo gospodarsko napredovati. Delamo na tem, da bi institucije, ki smo jih ustanovili v zadnjih dvajsetih letih, čim uspešneje delovale,« v pogovoru pravi Hirnök, ki kljub temu da se je v zadnjih dvajsetih letih za porabske Slovence veliko spremenilo na bolje, ne skriva kritičnih besed za težave, katerih glavni vzrok je mačehovski odnos madžarske države. Medijsko so bile med bolj odmevnimi težave pri financiranju manjšinskih radijskih in televizijskih programov. »Zadeve se ne premikajo. Predvsem so to stvari, ki jih mora rešiti madžarska država. Če Slovenija stoddotno financira lendavski radio, potem bi morala slovenski radio na Madžarskem enako financirati Madžarska.

Nadaljevanje na 2. strani

Tako je Jože Hirnök lani pričakal novo slovensko veleposlanico na Madžarskem Darjo Bavdaž Kuret, ki je tudi na tokratni slovesnosti poudarila pomen intenzivnih odnosov med državama. Pred kratkim je Ljubljano obiskal madžarski premier Viktor Orban, včeraj pa se je v Budimpešto odpravil slovenski predsednik dr. Danilo Türk. Kljub večkratnim obljubam madžarskega političnega vrha želje ustvarjalcev manjšinskih radijskih in televizijskih programov ostajajo neuslišane.

V premislek

Z ROKO V ROKI

Andrej Bedek

Kot v učbenikih izpeljana akcija treh ključnih državnih aparatov za boj proti najzahtevnejšim oblikam kriminala je udarila v svojih vrstah, pomenljivo, prav na dan pravosodja. Usekala je po glavi tožilca, elementa, ki je v postopku na sodišču kapetan ekipe, ki mora delovati kot dobro naoljen stroj v dokazovanju obtožbe tistim, ki so prestopili meje zakonitosti. Usklajena akcija je tudi sporočilo, da so se organi pripravili spoprijeti z gnilimi jabolki v lastnih vrstah. In v te vrste se je, potem ko so na rokah tukajšnjega tožilca zažvenketale lisice, nedvomno naselil nemir. Predvsem in zaradi majhnosti mesta, kjer je nad tožilcem obvisel sum korupcije, najbrž še bolj.

Prepletanost pravosodnih, gospodarskih in političnih veljakov, tako poklicno kot zasebno, je ali tudi ni zgolj posledica dimenzije okolja. Je pa zato vsem na oči. In tožilec, ki je zdaj na hladnem, je od preiskovalcev brčkone dobival neprijetna vprašanja, tudi ali prav o teh razvejanih lovkah elitnih ljudi na pozicijah moči. Ki so mnogo več kot le skupne jutranje kave. So skupno preživljanje prostega časa, druženje in celo dopustovanje. So sklepanje poslov in reševanje kočljivih zadev. Vsaj zdaj, po tožilčevem prijjetju, sta dvom o pravičnosti in sum o povezavah, čeprav le delno, utemeljena. Tudi zato, ker sodniki, tožilci in odvetniki v spisih vidijo marsikaj o pomembnih in najmočnejših ljudeh v regiji. Vidijo, s kakšnimi posli se pečajo, kdo hodi po robu zakonov in koliko ima pod palcem. V sodobni družbi razvejenih mrež namreč šteje vsaka informacija ali zgolj namig. Za prednost, preden se znajde pred sodnikom. Za skok na vrh ali zdrs v kruto globel – do dna. Vpliven gospodarstvenik in sodnik v petek zvečer na zabavi, v ponedeljek sodnik razsoja v gospodarstvenikovi zadevi za najmanj petmestno cifro bankovcev. Odvetnik, ki zastopa župana v vseh njegovih postopkih, tudi kazenskih na sodišču, je predsednik volilne komisije v županovi občini. Naključje?

Nepreslišano

Robert Stojko ostaja v priporu

Tožilca pokopale igre na srečo?

Stojko se je že odpovedal tožilski funkciji, neuradno pa bo obrambo opiral na domnevno odvisnost od iger na srečo, zaradi katerih se je menda močno zadolžil

Ko se je pred tednom dni zgodaj zjutraj okroglni državni tožilec Robert Stojko potil v fitnessu soboške policijske postaje, še ni vedel, da so mu preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada, elitne enote slovenske policije za boj proti najzahtevnejšim oblikam kriminala, tesno za petami.

Ko je Stojko zapustil postajo, sta tja prišla dva kriminalista iz urada, slovenskega FBI-ja. Vodilnim možem v

pomurski policiji, ki pravzaprav sploh niso vedeli, kaj se dogaja na njihovem dvorišču, sta razložila, da bo kmalu prišlo do realizacije, kakor v policijskem žargonu rečejo sklepu akcije. S podatki sta bila skopa – omenila sta le, da gre za postopek proti uradni osebi iz Murske Sobotice. Zaprlo sta še za spremstvo patrolje tukajšnje policije zaradi hišne preiskave.

Nadaljevanje na 3. strani

Naročnik

ISSN 0351-6407

Občina Radenci

Radencem
povrniti ugled

Župan Janez Rihtarič ima v mislih stare zgradbe Radenske in zunanje bazene

Na konstitutivni seji 16-članskega občinskega sveta Občine Radenci, v katerem je kar 11 novih imen, so najprej prislunili poročilu občinske volilne komisije o izidu letošnjih lokalnih volitev. Predsednik Marjan Neuvirt je dejal, da na voliščih niso zaznali nepravilnosti, zato so svetniki soglasno potrdili izide opravljenih volitev za občinski svet in župana.

Nato je slovesno prisegel novi župan, 58-letni inženir kmetijstva in zdajšnji direktor Kmetijske zadruge Radgona Janez Rihtarič, doma iz Boračeve. V nagovoru se je najprej zahvalil prejšnjemu vodstvu radenske občine in zaposlenim na občinski upravi za njihovo dosedanje delo. V prihodnje si želi dobrega in tvornega sodelovanja, kar bo po njegovem mnenju pripomoglo, da bodo Radencem povrnili ugled. V prvi vrsti se zavzema za čim prejšnjo rešitev premoženjskih zadev, ki se že predolgo vlečejo. V mislih je imel predvsem stare zgradbe Radenske in zunanji bazen, okrog katerega se lomijo kopja. Napovedal je, da bo kmalu seja občinskega sveta, na kateri bodo imenovali komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, hkrati pa bodo sprejemali rebalans občinskega proračuna.

Milan Jerše

Občina Ljutomer

Tudi v
Ljutomeru še
brez »kviaza«

Podpora samo
Damjanu Bogdanu
in Tihomirju Babiču

Člani novega ljutomerskega občinskega sveta so izvedli konstitutivno sejo, na kateri so med drugim potrdili mandate članov občinskega sveta. Na seji je dosedanji župan in poslanec Franc Jurša tudi slovesno izročil župansko verigo Občine Ljutomer novi županji Olgi Karba. Na dnevnem redu je bilo še imenovanje sedemčlanske komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Svetniki so glasovali o že pripravljenem predlogu, po katerem bi komisijo sestavljali Jože Rantaša (LDS), Jože Panič (NSI), Damjan Bogdan (SD), Tihomir Babič (SLS), Janez Vencelj (SMS), Ludvik Filipič (SDS) in Janez Kardoš (Zares). Že pred glasovanjem je svetnik Dušan Kosi opozoril, da sestava komisije ne odseva rezultata, ki ga je posamezna stranka dosegla na volitvah. Ker predlog ni dobil podpore, so v skladu s poslovnikom glasovali o vsakem predlaganem članu komisije posebej, pri tem pa sta dobila podporo samo Damjan Bogdan in Tihomir Babič. O preostalih članih komisije bodo glasovali na naslednji seji.

T. M.

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju.

www.pomurje.si

Dvajset let Zveze Slovencev na Madžarskem

»Postali smo polnoletni
in izgubili smo nedolžnost«

Bila so težka leta za ohranjanje narodnostnih vrednot – Obljube madžarske države še naprej ostajajo prazne

Nadaljevanje s 1. strani

Vendar financira le osem ur programa tedensko, kar je seveda premalo, želimo imeti 24 ur tedensko,« zadeve nedvoumno postavi Hirnök, ki tudi za manjšinski televizijski program, za katerega je madžarsko politično vodstvo že večkrat obljubilo sredstva, ugotavlja, da je šlo samo za prazno obljubo, tako da del programa še vedno polnijo z arhivskimi posnetki. »Če pogledamo, kakšno je stanje glede na krizo, niti ne moremo pričakovati, da bi se tukaj kaj spremenilo.« Z upoštevanjem vsega navedenega še toliko bolj držijo Hirnökove besede, ko pravi: »Imamo veliko srečo, da nas podpira Slovenija, ki nam zagotavlja tako moralno kot finančno pomoč. Kar smo dosegli do sedaj, smo dosegli s pomočjo Slovenije.«

Asimilacije ni mogoče ustaviti

Problem v Porabju pa je dejanska raba slovenskega jezika, saj ga danes aktivno uporabljajo le še v razmeroma ozkem krogu ljudi in tudi marsikateri predstavnik manjšine razen na manjšinskih prireditvah zelo redko uporablja slovenščino kot prvi jezik. Tudi za študij slovenščine v Sombotelu ni zanimanja. Hirnök odgovarja: »Žal tudi delovanje naše organizacije ne more ustaviti asimilacije. Tega ne moremo preprečiti, lahko samo blažimo. Seveda moramo narediti vse, da bi čim več otrok govorilo slovensko. Tu smo naredili neki napredek z uvedbo dvojezičnega pouka na števanovski in gornjeseniški osnovni šoli. Vendar moram povedati, da je vse to posledica naše zgodovine, saj nikoli nismo imeli slovenske šole v Porabju. Slovenščino smo se učili kot tuji jezik, tudi jaz osebno. Bili so tudi časi v petdesetih letih, ko ni bilo najbolj posrečeno, če si se opredelil za Slovenca. Pravice, ki jih imamo danes, smo dobili dokaj pozno in s tem smo že izgubili nekaj generacij, kar je težko nadomestiti. Nisem tako žalosten, ker v Sombotelu ni veliko študentov slovenščine, sem pa vesel, ker imamo trenutno deset študentov v Ljubljani. Na njih računamo in v Porabju moramo pripraviti teren za njih.« Tudi selitev edinega slovensko govorečega župnika Ferenca Merklija je marsikoga prizadela. »Tu se je zadeva žal začela v Sloveniji, ko so premestili madžarsko govorečega župnika iz Lendave,« pojasnjuje Hirnök, ki na pripombo,

Predsednik države dr. Danilo Türk je v ponedeljek z redom za zasluge odlikoval Mario Pozsonec za zasluge pri ohranjanju madžarskega jezika, madžarske kulture in vsestranski razvoj madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji ter za velik prispevek h krepitvi dobrih sosedskih odnosov med Republiko Slovenijo in Republiko Madžarsko. Enako priznanje je prejela tudi Zveza Slovencev na Madžarskem za sistematično skrb pri ohranjanju narodne identitete porabskih Slovencev ter za krepitev kulturnega, duhovnega in gospodarskega razvoja Slovencev na Madžarskem.

da je uradno stališče Cerkve drugačno, v smehu odgovarja: »Seveda moram upoštevati uradno stališče. Kljub temu mislim, da je bilo zelo nevljudno od sombotelskega škofa, da je enega in edinega slovensko govorečega župnika premestil iz Porabja. To pomeni, da škofija nekako dela proti manjšini.« Porabci že dlje opozarjajo tudi na gospodarsko zaostalost regije. Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Bo-

štjan Žekš je nekoč izrazil željo, da bi se lahko pozitivni učinki zakona o Pomurju prelili tudi v Porabje, danes učinkov še ni. Hirnök že leta opozarja slovenske politike, da lahko Porabju pomagajo tako, da podpirajo tiste slovenske podjetnike, ki hočejo nekaj narediti v Porabju. »Na primer, da bi uživali določene ugodnosti, če bi odprli obrat v Porabju. Vendar moramo upoštevati, da je Porabje del narodnega parka, zaradi

česar obstajajo določene ovire. Gradi ti moramo na turizmu in biti čim bolj prepoznavni, tako na Madžarskem kot v Sloveniji, saj vemo, da v Porabju ne bo industrije.«

Proslava govora

Osrednja slovesnost ob dvajsetletnici je potekala v gledališki dvorani v Monostru, kjer so se vrstili bolj ali manj pomembni govori, ki so jih med drugim prispevali minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš, slovenska veleposlanica na Madžarskem Darja Bavdaž Kuret, državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Kovšca in direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Igor Teršar, ki je ob tej priložnosti zvezi podelil tudi posebno priznanje za uspešno delo v ljubiteljskih kulturnih dejavnostih ter za pomemben prispevek k utrjevanju skupnega slovenskega kulturnega prostora. »Zveza Slovencev

Jože Hirnök: »Imamo veliko srečo, da nas podpira Slovenija, ki nam zagotavlja tako moralno kot finančno pomoč. Kar smo dosegli do sedaj, smo dosegli s pomočjo Slovenije.«

na Madžarskem ni bila ustanovljena zato, da bi Slovence zaprla v neko organizacijo, ampak da bi vodila do aktivnega dogovarjanja z madžarsko državo in s slovenskimi institucijami ter državo,« je poudaril Žekš. Največjo težo pa vsekakor nosijo besede iz govora predsednika zveze, ki pravi: »Postali smo spoštovan politični subjekt na Madžarskem in v Sloveniji. Za doseg vsega tega so bila potrebna pogajanja, treba je bilo sprejemati ustrezne odločitve in žal včasih tudi kompromise, s katerimi nismo bili zadovoljni. Seveda se pri tem zavedamo, da za vse slabosti ni kriva le država... Postali smo polnoletni in izgubili smo nedolžnost, to pomeni, da delamo tudi napake.«

Timotej Milanov

Občina Moravske Toplice

Vrelec še vedno bruha prevroč vodo

Mandati potrjeni, volitve župana še ne – Za prizadetega Štefana Kodilo so še vedno sporne štiri glasovnice

V začetku tedna se je na ustanovni seji sestel nov občinski svet Občine Moravske Toplice. Seja je potekala brez pretresov, toda le na prvi pogled. Znano je, da je volilna komisija po drugem krogu volitev na zahtevo poraženega županskega kandidata ponovno štela glasove. Štetje ni spremenilo volilnega izida. Za župana je bil izvoljen Alojz Glavač.

Na posebno volilno komisijo za izvolitev predstavnika narodnosti se je pritožil Štefan Bogdan, ki je oporekal kandidaturi izvoljenega svetnika Ladislava

Sabotina. Ta naj bi bila vložena nepravilno. Komisija je pritožbo zavrnila, ker ni bila vložena v roku, prav tako upravno sodišče, ki je izdalo negativni sklep o pritožbi. Tako so bili potrjeni mandati vseh petnajstih občinskih svetnikov kot tudi nadomestne svetnice Majde Đurinek, ki bo zamenjala Alojza Glavača. Ob vsej mirnosti poteka seja je kljub vsemu vrelo, saj je poraženi kandidat in tudi svetnik v novem sklicu občinskega sveta Štefan Kodila vložil pritožbo zoper odločbo občinske volilne komi-

sije. Kodila je prepričan, da je prišlo do nepravilnosti pri delu volilnih odborov ter kršitve volilnega molka, kar naj bi bistveno vplivalo na izid volitev. Sporni so grafiti na voliščih v Filovcih in Tešanovcih, kjer je bil neposredno ob voliščih ali pa v njihovi bližini izpisan primek nasprotnega kandidata Glavača. Oporeka pa tudi prvemu štetju glasovnic, kar je podkrepil z ugotovitvami pri ponovnem štetju. Za prizadetega so še vedno sporne štiri glasovnice in omejen neposredni vpliv grafitov na vo-

livec, na katere se volilna komisija naj ne bi odzvala. Glede na tesen izid glasovanja je Štefan Kodila v svoji pritožbi zahteval odločitev o razpisu novih volitev župana. Po pričakovanju je svet pritožbo zavrnil. S pravočasno vloženo pritožbo na svet in njeno zavrnitvijo bo Kodila verjetno iskal še sodno varstvo. Svet je potrdil petčlansko volilno-mandatno komisijo v sestavi Andrej Baličgač, Franc Deutsch, Štefan Jančarič, Ignac Gabor in Alojz Trplan.

ju

Zaradi prejetja domnevne podkupnine Robert Stojko v priporu

Tožilca pokopale igre na srečo?

Stojko se je že odpovedal tožilski funkciji, neuradno pa bo obrambo opiral na domnevno odvisnost od iger na srečo, zaradi katerih se je menda močno zadolžil

Nadaljevanje s 1. strani

Nekaj po osmi uri je tožilec Stojko, kot vedno peš in z aktovko v roki, šel v službo v prostore tožilstva na Slomškovi ulici. Ob razpisanih obravnava, ki jih je imel tisti dan na sodišču, je bil dogovorjen še za srečanje z nekom. S človekom, ki naj bi mu izročil večjo vsoto denarja. Elitni policijski preiskovalci so vedeli za tožilčev zmenek. Še več – ker je nekdo Stojka slab mesec prej prijavil Komisiji za preprečevanje korupcije, so mu nastavili past. Tožilec je dobesedno padel v policijske roke.

Roberta Stojka so osumili prejetja 25 tisoč evrov podkupnine, znašel pa se je tudi v priporu. Čez 30 dni bodo razloge za pripor spet preverili, do takrat pa bodo po besedah Igorja Vinčca, Stojkovega zagovornika, zaslišali vsaj tri priče, na katere bi lahko osumljeni vplival. Priče bodo morda vedele povedati, kako je tožilec prestopil mejo zakonov. Stojko je že slekto tožilsko togo: vrhovnemu državnemu tožilstvu je namreč posredoval izjavo o odpovedi službe. Sicer se je zaradi tega primera predvčeraj na tukajšnjem tožilstvu mudila generalna dr-

Alkohol. Igre na srečo. Denar. Moč. Vpliv. Spletke.

Stojko bratranec Makoterjeve

Robert Stojko, rojen leta 1964 v Sebeborcih, živi pa v Murski Soboti, je bil poleg procesa zaradi vstopnic Term 3000 denimo tožilec še na sojenju Robertu Rauterju, ki je julija 2002 ustrelil svoje dekle in njeno prijateljico, dekletova starša pa ranil, in bil zato obsojen na najvišjo možno kazen, 30 let zapora; ni pa mu uspelo dokazati obtožb obtoženim domnevnega izsiljevanja murskosoboških lokalov. Osumljeni tožilec je sicer bratranec Milice Makoterjeve. V pravosodju prav tako dela tožilčeva soproga Marija Stojko Tratnjek, ki je sodnica na tukajšnjem okrožnem sodišču. Tudi zato ves postopek teče pred sodiščem v Mariboru.

Elitni policijski preiskovalci so vedeli za tožilčev zmenek. Še več – ker je nekdo Stojka slab mesec prej prijavil Komisiji za preprečevanje korupcije, so mu nastavili past.

Nad soboškim državnim tožilcem Robertom Stojkom visi težak sum korupcije.

žavna tožilca Barbara Brezigar, ki je dejala, da soboški tožilci uživajo njeno zaupanje in da so že opravili pregled vseh zadev, ki jih je obravnaval Stojko. Izrednega nadzora tožilstva ne bo.

Kdo je tožilca, osumljenega prejemanja podkupnine za domnevno poplačilo dolgov, v katere naj bi zabredel zaradi domnevne zasvojenosti z igranjem iger na srečo, prijavil organu pregona, uradno ni znano. Tudi odvetnik Vinčec ne želi komentirati postopkov pred preiskovalnim sodnikom, niti govoriti o tožilčevi obrambi. Neuradno bo Vinčec tožilca branil, da je denar potreboval kot posojilo, ker naj bi bil bolesto odvisen od iger na srečo. Kot vse kaže, bo v postopku zaradi tega potrebno tudi izvedensko mnenje. Za Stojkovo domnevno razvado naj bi sicer vedeli ljudje iz mur-

skosoboških pravosodnih krogov, nekateri med njimi naj bi mu celo posojali denar. Denar mu je menda posodil tudi eden od obtoženih na sojenju za domnevno preprodajanje

Danes sojenje za vstopnice

Na sojenju za domnevno preprodajo vstopnic za kopanje Term 3000, ki se je začelo oktobra 2008, je tožilec Robert Stojko za zdaj prebral le obtožnico, v kateri je Boštjana Serca in Ervina Železna obtožil, da sta na svojo roko prodajala vstopnice za kopanje moravskotopliskega kopališkega kompleksa, Branku Ošlaju pa je tožilec pripisal, da kot njun šef ni opravil svojega dela, ko ni ugotovil, kaj sta počela podrejena. Serec in Železen se branita z molkom, tretji obtoženi Ošljaj se še

Na tukajšnjem tožilstvu se je mudila generalna državna tožilca Barbara Brezigar, ki je dejala, da soboški tožilci uživajo njeno zaupanje in da so že opravili pregled vseh zadev, ki jih je obravnaval Stojko. Izrednega nadzora tožilstva ne bo.

kopaliških vstopnic Term 3000 in prav med četrtkovo predajo denarja so se na tožilčevih rokah znašle policijske lise. Sicer so zagovorniki vseh treh obtožencev in tudi ti sami že kmalu po tem, ko so se v javnosti pojavile prve informacije, da naj bi šlo za podkupnine na sojenju za domnevno preprodajanje kopaliških vstopnic, zanikali vpletenost ali dejali, da jim pravzaprav sploh ni znano, za kateri primer gre pri prijettu tožilca.

Andrej Bedek

Komentar

ZA KOGA JE MALO DELO?

Ciril Kosednar

Zakon o malem delu so poslanci pred dnevi sprejeli, a ga bodo morali ponovno, saj je državni svet nanj izglasoval veto. Kritični do njega so bili predvsem študentje in sindikati, kakor tudi nekateri politiki in ekonomisti.

Poglejmo si, kaj zakon prinaša. Odslej bodo lahko malo delo poleg študentov opravljali tudi upokojenec in brezposelni. Študentom zakon zmanjšuje mesečno število ur dela glede na ure v okviru študentskega dela, prav tako pa zakon zmanjšuje in omejuje število mesečnih ur malega dela delodajalcem, odvisno od števila zaposlenih.

Zakon prinaša še nekaj novosti, toda ostanimo zgolj pri omenjenih in se vprašajmo, kaj ta zakon pomeni za pomurske razmere. Najprej za študente. Ob začetku študentskega leta smo ugotavljali, da pomurskim študentom štipendije ne zadostujejo za vse stroške bivanja v univerzitetnih mestih, zato potrebujejo dodatni zaslužek. Ravno njih ta zakon najbolj udari, pa ne samo zaradi zmanjšanja ur dela, ampak tudi zaradi tega, ker bodo delodajalci verjetno raje najemali brezposelne, saj se med temi v povprečju najde več takšnih, ki imajo že določene izkušnje. Še posebej to lahko velja za našo regijo, kjer je dela za visokoizobražen kader malo, gre predvsem za dela, ki ustrezajo poklicni izobrazbi. Seveda bi lahko rekli, da je to pozitivno za izboljšanje socialnih razmer brezposelnih, ki jih je v Pomurju tako ali tako veliko. Toda tukaj se pojavlja eno največjih vprašanj tega zakona, ali to ne pomeni spodbujanja dela za določen čas, kar pa ne bi smel biti cilj vlade. Torej pomurskim študentom in brezposelnim malo delo ravno ne more biti v uteho.

Zdi se, da bo ta zakon koristil vsaj delodajalcem, ki bodo lahko z malim delom reševali trenutne težave. Žal tega za pomurske delodajalce ne moremo reči. Nekateri slovenski ekonomisti ocenjujejo, da zakon ni ravno pisan na kožo malim podjetjem zaradi omejitve števila ur dela. Ravno malih podjetij pa naj bi bilo v Pomurju največ.

Še eni skupini bi bilo lahko malo delo v pomoč, upokojenecem. Pomurski upokojenec velikokrat tožijo nad malimi pokojninami, torej bi lahko sklepali, da jim dodaten zaslužek prav pride. Toda v naši regiji je na voljo predvsem delo, ki ustreza ravni poklicne izobrazbe, torej fizično delo. Ali naj torej od pomurskih upokojenec, ki so desetletja garali na fizično zahtevnih delovnih mestih, pričakujemo, da bodo svoj socialni položaj še enkrat reševali na ta način?

Res je, da malo delo še ni zaživel in da se lahko v določenih delih obrne v pozitivno smer. Toda, ko posamezne ideje tega zakona povežemo s statistiko, ki velja za našo regijo, se lahko le vprašamo: »Za koga je malo delo?«

pomurje.SI
BOLJŠA STRAN SPLETA

Tokam

Resna podjetja vlagajo v tehnologijo

Podjetje, ki se je iz podizvajalca v gradbeništvu razvilo v priznanega evropskega proizvajalca transportne tehnološke opreme

Podjetje Tokam iz Spodnje Ščavnice ima dokaj stereotipno in morda zavajajoče ime. Polno ime je Tokam, podjetje za zaključna dela v gradbeništvu, inženiring in trgovina. Morda bi se ga tako dalo razumeti v njegovih začetkih še kot obrtno delavnico njegovega ustanovitelja Antona Kampuša, ki je začel s transportnimi lestvami za gradbeništvo in razvojem družinskega podjetja.

Danes je Tokam nekaj popolnoma drugega. Zadnja neposredna povezava Tokama z gradbinci in gradbeništvom je bila z razvpitim lendavskim Gidgradom, s katerim so nazadnje sodelovali kot podizvajalec in ob njegovem stečaju izgubili kar nekaj denarja, pravi sedanji direktor družinskega podjetja Boštjan Kampuš. Od takrat posle pridobivajo neposredno. Hkrati pa je tudi res, da proizvajajo transportno opremo in opremo za avtomatizacijo tehnoloških procesov v proizvodnji ter logistično opremo. Podjetje z 38 zaposlenimi ustvarja od tri do 3,5 milijona evrov letne realizacije in dosega približno pet-

najstodstotno rast realizacije na leto, kar pomeni ob konstantnem številu zaposlenih rast dodane vrednosti. Bežen pregled referenc podjetij, kjer Tokamova oprema je, dovolj zgovorno potrjuje, da so podjetja, ki ima v proizvodnji tehnološke transportne opreme teže, in to ne samo doma, ampak tudi v tujini. V zadnjih dveh izrazito kriznih letih bi se kriza morala kazati ravno pri proizvajalcih investicijske opreme. Pod tem vtisom je tudi širša javnost zaradi krize v domačem gradbeništvu, ki se pogosto jemlje kot ključni kazalec dogajanja na investicijskem področju. Boštjan Kampuš priznava, da če bi bili v pretežnem delu prodaje svoje opreme odvisni od domačega trga, bi verjetno krizo čutili ne z rastjo, ampak s padcem obsega poslovanja. Obdobje zadnjih nekaj let, ko dosegajo rast, je odvisno od dogajanja na tujih trgih, kjer prodajo med 60 in 70 odstotki svoje opreme. Obseg je odvisen od sklenjenih poslov in njihove časovne vezanosti oziroma končne realizacije – montaže. Delno pa tudi od obsega

investicijskih vlaganj velikih domačih industrijskih partnerjev. Ključno po njegovem mnenju je, da na tujih trgih investicijska dejavnost ni zamrla. Investicije predvsem v tehnološke procese in samo tehnologijo naraščajo. Tehnološke naložbe so v tujih podjetjih skrbno načrtovane in ni odstopanj ne glede na čase. Pa tudi pri nas resni sistemi delujejo podobno. V Revozu, katerega neposredni partner in tudi certificiran dobavitelj transportne opreme za konzern Renault so, so tehnološke naložbe skrbno načrtovane in se jih ne spreminja.

Neposreden dostop do velikih domačih in tujih kupcev jim je omogočilo predvsem vlaganje v znanje, poudari Boštjan Kampuš. Tokam po seznanitvi s tehnološko zahtevo kupca pripravi celotno rešitev od zasnove, projektiranja, ki je ključnega pomena, proizvodnje do končne montaže. To je po Kampuševem mnenju tista konkurenčna prednost, ki je drugi nimajo, in to jim odpira posle pri velikih projektih. Ta čas končujejo dva velika posla, in sicer transportno

Boštjan Kampuš je direktor in solastnik družinskega podjetja, ki se ukvarja s proizvodnjo tehnološke opreme.

Fotografija: Nevalija Juhrov

Glede na to, da več kot dve tretjini realizacije ustvarijo na zahtevnih tujih trgih (evropskem, ameriškem in ruskem), je jasno, da se resna podjetja pri vlaganjih v tehnologijo ne ozirajo na krizo. Tovrstne naložbe dosegajo celo rast. Tokamovi delavci pakirajo opremo za železarno v Sočiju v Rusiji.

linijo za polnilnico sladkorja priznane tovarne Pfeifer & Langen. Gre za občutljivo proizvodnjo, čeprav morda ni videti tako. Na eni strani zaradi vnetljivosti sladkorja, na drugi pa zaradi nevarnosti, da se v kristalnem sladkorju pojavijo tujki, predvsem lesni in stekleni, ki jih v sladkorju ni mogoče zaznati. Linijo, vredno okrog milijon evrov, bodo montirali med božično-novoletnimi prazniki. V teh dneh zaključujejo proizvodnjo transportne linije za železarno v Sočiju v Rusiji. Konec februarja pa projekt za kupca v Ameriki. Tako imajo sušna meseca za proizvajalce investicijske opreme, janu-

ar in februar, polno zasedena. Težko pa je po njegovi oceni napovedati, ali je to znak gospodarskega oživiljanja. Pomemben del dejavnosti je tudi proizvodnja logistične in skladiščne opreme. Referenčni objekt v sodobnem pristopu in poceni rešitvah je Kemin logistični center. Pri tem centru je regalna konstrukcija hkrati nosilec strešne konstrukcije, kar poceni naložbo in omogoča preselitev centra z demontažo na novo lokacijo. Ob vlaganjih v znanje, predvsem projektno, vlagajo tudi v tehnologijo. Zadnja pridobitev je laser za razrez materialov. J. Votek

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota je trenutno razpisanih več kot 170 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v proizvodnji oblačil, gradbeništvu in gostinstvu.

Najbolj iskani delavci v tem tednu: šivilja-krojač – 46, konfekcijski likalec – 17, delavec brez poklica – 10, mesar – 10, konfekar tekstilij – 8, kuhar – 7, prodajalec tobačnih izdelkov – 4, konfekcijski tehnik – 3.

Iščejo se tudi: strojni tehnik – 2, dipl. fizioterapevt (vs) – 1, električar elektronik – 1, prof. razrednega pouka – 1, univ. dipl. ekonomist – 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih ter na internetni strani www.ess.gov.si.

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju.

www.pomurje.si

Skladi za delo v Pomurju skrbijo za prihodnost nekdanjih Murinih delavcev

Začutiti in zagrabitati priložnost

Zaposlitveni dnevi v Rakičanu so bili namenjeni srečevanju delodajalcev in iskalcev dela in predstavitvi praks

Če sta bila Regionalni sklad dela za Pomurje in Sklad dela Prekmurje pred dobrim letom, ko so na Zavod za zaposlovanje prišli Murini delavci, še velika neznanca, je danes prav gotovo drugače. Danes bi bili radi člani skladov, ki sta namenjena zgolj nekdanjim Murinim delavcem in financirana s sredstvi ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Evropskega sklada za prilagajanje globalizaciji (pred dobrim mesecem je bila javnost seznanjena, da je za te name ne na voljo čez 2,2 milijona evrov), tudi drugi brezposelni. Pa ne le zato, ker imajo sodelavci skladov z njimi tedenske sestanke in ne le trimesečne, ampak tudi zato, ker so že opazni konkretni učinki intenzivnega dela z ljudmi. Letos je bilo v oba sklada in njune delavnice vključenih 516 udeležencev, od teh jih je 75 našlo stalno zaposlitev, 13 jih je odšlo na usposabljanje, 72 pa jih je na delovnem preizkusu.

Na pripombo, da je glede na deset zaposlenih v obeh skladih in glede na višino sredstev (letos naj bi prejele 680 tisoč evrov) njihov učinek premajhen, je Gorazd Prah, predavatelj in trener Sklada dela za Prekmur-

je, odgovoril, da je njihovo delo naravnano dolgoročno, da so do sedaj opravili že vrsto delavnic za manjše skupine in da so zaposlitveni dnevi zgolj najbolj vidni del njihovih aktivnosti. Pri nekdanjih delavcih Mure želijo v šestih mesecih vzbuditi proaktivnost, da bodo znali začutiti in zagrabitati priložnost. Zaradi izjemno negativne izkušnje, ki so jo doživeli s stečajem Mure, se mnogi bojijo novih delodajalcev, saj so izgubili zaupanje. Tudi takih priložnosti, kakršne so bile v Wolfordu, Xalu in Carthagu, več ne bo tako hitro, zato je treba iskati možne zaposlitve pri številnih manjših delodajalcih. Mnogi mali podjetniki in obrtniki potrebujejo dobre delavce, pa jih že nekaj let zama iščejo na Zavodu za zaposlovanje.

Novost je tudi šola za delodajalce, ki so jo pripravili zadnji dan zaposlitvenih dni, med najbolj zanimivimi pa so bile vsekakor predstavitve izdelkov posameznih udeležencev sklada, ki so zbrali dovolj poguma, da so se preizkusili v prodaji svojega znanja in konjičkov. Za nekatere je bilo to prvič v življenju, da so skušali prodati nekaj svojega.

Bernarda B. Peček

Valerija Čeh s Spodnjega Kamenščaka pri Ljutomeru se je odločila, da si bo kot brezposelna po 25 letih dela v Muri pomagala sama. Rada dela na domači kmetiji, pri tem pa ji zelo koristita njena ročna spretnost in tradicionalno znanje predelave domačih pridelkov in živil, česar se je v Globoki naučila še kot otrok in mlado dekle. Zdaj je pred njo najtežji del velike življenjske spremembe – iskanje najprimernejše oblike zaposlitve in prodaja izdelkov, ki smo jih lahko občudovali v Rakičanu.

Fotografija: Bernarda B. Peček

oglas

11. novembra 2010 | Vestnik | 5

www.vesnik.si | e: vestnik@vestnik.si

Hofer sporoča

NOVO

Sadni kruh
pecivo z orehi, figami in rozinami, 69% sadni delež, 450 g

za kos **1,79**
3,98/kg

Mandljevi/lešnikovi koščki, oblitni s čokolado
več vrst, 125 g

za kos **1,49**
11,92/kg

ZNIŽANO

Mini dvojni keksi
• NOVA VRSTA: z lešniki in nugatom ali
• z lešniki
250 g

namesto **1,09**
za kos **0,99**
7,96/kg

Znižano od 30.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 29.10.2010.

Praline z žitaricami
• z lešnikovo kremo ali
• z mlečno kremo
200 g

namesto **1,39**
za kos **0,99**
4,95/kg

Znižano od 28.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 27.10.2010.

OMEJENA IZDAJA:
dolgoobstojni šminčki v barvi temne češnje ali v kožni barvi

Omejena izdaja

za kos **2,99**

OMEJENA IZDAJA:
puder v kamnu nežne rožnate barve ali čopič

Omejena izdaja

za kos **4,99**

milfina

Puding
• čokolada ali
• vanilija
iz hladilnika, 4 x 125 g

namesto **0,89**
za kos **0,75**
1,50/kg

Znižano od 28.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 27.10.2010.

Omaka za testenine
• bolognese ali
• z baziliko ali
• arrabiata
420 g

namesto **0,99**
za kos **0,95**
2,26/kg

Znižano od 28.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 27.10.2010.

OMEJENA IZDAJA:
črtalo za oči ali svinčnik za oči

Omejena izdaja

za kos **3,99**

še več novih izdelkov na www.hofer.si

Cresta

Prilegajoči ščitniki perila
več vrst, 45/32 kosov

namesto **1,29**
za zavoj **1,12**
0,02/0,04/kos

Znižano od 30.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 29.10.2010.

Valovit krompirček
primeren za pečenje v pečici, 1 kg

Wellen Frites

namesto **1,19**
za kos **1,09**

Znižano od 30.10.2010. "Namesto cena" je bila prodajna cena do vključno 29.10.2010.

SVEŽINA VEDNO POCENI
od 08.11. do 13.11.2010

Jušna zelenjava
razred I, 400 g

za zavoj **0,39**
0,98/kg

Pomaranče
razred I, 2 kg

za zavoj **1,19**
0,60/kg

Brokoli
razred I, 500 g

za kos **0,59**
1,18/kg

Limone
razred I, 750 g

za zavoj **0,59**
0,79/kg

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o.
www.hofer.si

Ponudba sadja in zelenjave velja od 08.11. do 13.11.2010 oz. do razprodaje zalog. Prodaja samo v količinah, običajnih za gospodinjstva. Slike so simbolične in so predlogi za serviranje. Steklena embalaža je nevračljiva, cene vključujejo vse dajatve. Cene so v evrih in vključujejo DDV. Za napake v tisku ne odgovarjamo.

pobirki
bšpeltki

Potem ko je Mursko Soboto prejšnji konec tedna obiskal »že pokojni« Jim Morrison, so si obiskovalci glasbenih prireditvev zaželeli, da bi videli tudi Boba Marleyja, Solomona Burka, Jamesa Browna in Mirana Rudana.

Eden od županov, ki se mu sedaj izteka mandat, je tudi ljubomski Franc Jurša, ki se je medijem zahvalil za obveščanje o občini za časa njegovega županovanja. »Marsikateri želji nisem mogel ustreči, a vedite, da sem se trudil in spoštoval vaša načela in hotenja,« je odkrito priznal in s tem pokazal dostojanstveno slovo od funkcije. V nasprotju z nekaterimi njegovimi dosedanjimi županskimi kolegi, ki so sprejeli poraz z užaljenostjo in se niso prikazali niti na konstitutivni seji.

Odprtje nove trgovine s pohištvo je bilo v pomurski prestolnici ustrezno označeno na skoraj vseh vpadnicah in v več križiščih. Lepo bi bilo, če bi bili v mestu tako označeni npr. tudi središče, hotel in smer za hitro cesto.

Številni vozniki, ki se vozijo skozi Predanovce, se sprašujejo, zakaj že najmanj deset dni nihče ni popravil viseče krajevne table. Očitno je vsa energija odgovornih šla v gradnjo čistilne naprave, ki je razburila marsikatero krajan, stresla kakšno hišo in, kot je videti, tudi krajevno tablo.

Dosedanji predsednik sveta KS Bakovci Andrej Šajnovič se je odpovedal tej funkciji in članstvu v svetu, čeprav je bil še poleti poln načrtov, kako bi lahko izboljšali kakovost bivanja sokrajanov. Očitno pa ti tega niso želeli ali razumeli.

Gledališčniki od Male Nedelje so s sredstvi z nastopa v Ponikvi pri Žalcu pomagali tudi obubožanim delavcem Vegrada. Ob tem bode v oči žalostno dejstvo, da se morajo v naši državi za realno socialno pomoč uprizarjati fiktivne predstave.

Novo občinsko vodstvo Moravskih Toplic je že nakazalo smeri razvoja. Pozitivni projekt Oaza zdravja v Tešanovcih se bo nadaljeval z Oazo sreče v Sebeborcih in umetniškimi laboratorijem za slikanje po zidovih v Selu.

Hotiza, znana po ribolovu in gurmanski pripravi ribiških jedi, dopolnjuje svojo ponudbo in s tem svojo prepoznavnost. Pri svetu za visoko šolstvo naj bi zaposlili za certifikat za ustanovitev enološke akademije. Na direktoratu za turizem in ministrstvu za zdravje pa certifikat za zdravilnost mlinske vode.

Kolesarska steza Lipovci–Dokležovje vzela človeško življenje

Zaradi birokratov izgubil očeta?

V Občini Beltinci pojasnjujejo, da so stezo zgradili brez dovoljenj, ker ta niso bila potrebna – Peter Cigüt iz Bratonec pravi, da so se uradniki skrili za predpisi, pri tem pa pozabili na varnost

Bi moj oče še živel, če bi voznika s tablo opozorili, da je tukaj kolesarska steza? Bi sploh prišlo do nesreče, če bi bili urejeni prehodi s kolesarske steze na cesto? Res ni treba nobenih dovoljenj, da se zgradi tako nevarna pot? Kdo je odgovoren, da se je steza brez prometnih znakov izročila v uporabo? To je le nekaj vprašanj, na katera išče odgovore Peter Cigüt iz Bratonec, ki je septembra v prometni nesreči, ko je 87-letnega upokojenca s kolesom med prečkanjem regionalne ceste zbil avtomobil, izgubil očeta. Odločil se je za tožbo proti Direkciji za ceste, vendar ne zaradi kakršne koli odškodnine, temveč da »nevarna kolesarska steza Lipovci–Dokležovje ne bi več vzela nobenega življenja.« Cigüt meni, da so se »občinski in drugi birokrati skrili za predpisi, pri tem pa popolnoma pozabili na varnost kolesarjev.« Sam in tudi drugi domačini so namreč že občutili nevarnosti, ki pržijo zaradi steze.

Prehod ceste je ruleta

Prvega septembra se je Andrej Cigüt s kolesom odpravil na pot, da bi pogledal, kako uspeva pridelek na njivah. Ko je s kolesom zavil s kolesarske steze, je vanj treščil avtomobil. »Voznik očeta najbrž ni opazil, saj je sijalo močno sonce, nikjer ni niti nobenih znakov, da so kolesarji na cesti ali znakov za omejitve hitrosti. Oče je res cesto prečkal tam, kjer ni prehoda, ker pravzaprav prehodov sploh ni,« je razložil sin. Pokojni bi morda lahko s kolesarske steze zapeljal na cesto in potem peš nadaljeval pot do njiv po levi strani ceste, vendar je ta razdalja dolga vsaj kilometer. »Druge možnosti sicer ni, obenem pa bi ga verjetno kaznovali policisti, ker ni uporabljal kolesarske steze.« Cigütu se zdi nelogična že umestitev steze na desno stran prometnice, saj »če bi bila steza na levi strani, bi se domačini iz Bratonec lažje vključevali na stezo, ne pa, da je zdaj prečkanje regionalne ceste, kjer je dovoljena hitrost 90 kilometrov na uro, v bistvu pa vsi vozijo veliko hitreje, ruleta.« Nevarne so še poljske poti, ki večkrat preseka kolesarsko stezo. Petra Cigüta je močno razburilo tudi to, da ni nikjer prometnih znakov, ki bi označevali stezo za kolesarje. Prepričan je namreč, da bi oče ostal živ, če bi bila le ena tabla, ki bi opozarjala, da so med Lipovci in Dokležovjem na stezi in ob cesti kolesarji.

Občina: Vse je po predpisih

Informacije smo iskali na Občini Beltinci. Na vprašanja je odgovarjal Venčislav Smodiš, direktor občinske uprave. Kolesarsko stezo med Lipovci in Dokležovjem so gradili v letih 2007 in 2008. Po takrat veljavnem pravilniku o gradnji zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov občina, ki je bila investitor, ni potrebovala gradbenega dovoljenja. Prav tako ni potrebovala uporabnega dovolje-

V nesreči, ko je med prečkanjem ceste s kolesom vanj treščil avtomobil, je umrl 87-letni Andrej Cigüt iz Bratonec. Sin Peter je prepričan, da bi oče ostal živ, če bi bila tudi le ena tabla, ki bi opozarjala, da so med Lipovci in Dokležovjem na stezi in ob cesti kolesarji.

Diplomirani inženir prometa Jože Škrilec ugotavlja, da na odseku, kjer se pred železniško progo kolesarska steza konča, ni nobene prometne signalizacije in nobena prometna signalizacija pravzaprav ne potrjuje, da tu sploh poteka kolesarska steza.

Prometna površina – kolesarska steza – proti Dokležovju ni označena, tako da se ne ve, kdo lahko to prometno površino uporablja.

Na stezi le en znak

Iz beltinske občine so sporočili, da je prometna signalizacija na kolesarski stezi med Lipovci in Dokležovjem postavljena tako, kot je določal projekt. Jože Škrilec, prometni strokovnjak, je po ogledu steze ugotovil, da prometne signalizacije, ki bi označevala kolesarsko stezo ali pot, sploh ni. »V krožišču v Lipovcih je postavljen le znak III-23 konec kolesarske steze ali poti. Prometna površina v smeri Dokležovja pa ni označena, tako da se ne ve, kdo lahko to prometno površino uporablja. Nikjer ni zaslediti ne horizontalne ne vertikalne prometne signalizacije, ki bi morala biti postavljena.« Škrilec tudi pravi, da ves čas govorimo o kolesarski stezi, po kateri morajo voziti le kolesa in kolesa s pomožnim motorjem in kjer je prepovedana hoja, ježa in vožnja z drugimi vozili. Ker ni nikjer ustrezne prometne signalizacije, v praksi to pomeni, da mora pešec hoditi po regionalni cesti, in ne po stezi. Škrilec dodaja, da bi postavitev prometnih znakov in talnih oznak stala manj kot tisoč evrov, kar za lokalno skupnost ne bi smelo pomeniti težave. Da niso postavili signalizacije, kvečjemu kaže na njihovo malomarnost, zaradi katere so ogrožena človeška življenja, je jasen diplomirani inženir prometa.

Fotografija: Jože Škrilec

Fotografija: Jože Škrilec

Andrej Bedek

nja, ker po Smodiševih besedah ni bilo izdano gradbeno dovoljenje. Povedal je, da je »izbrani projektant izdelal projekt za izvedbo del in da so bila pridobljena soglasja pristojnih soglasodajalcev, tako da je steza po tem projektu tudi zgrajena.« Tehnični prevzem ceste ni bil opravljen, ker, kot je še enkrat zagotovil direktor občinske uprave, ni bila potrebna izdaja gradbenega dovoljenja. Prav tako je zatrdil, da je prometna signalizacija v skladu s projektom. »Kolesarska steza je pred železniškim prehodom pri železniški postaji v Lipovcih prekinjena zaradi predvidene rekonstrukcije in elektrifikacije železniške proge Pragersko–M. Sobotna–Hodoš. Steza na tem območju bo izvedena v sklopu predvidenega projekta investitorja za izvedbo zunajinvojskega križanja regionalne ceste Lipovci–Dokležovje in železniške proge z nadvozom, pod pogoji iz tega projekta in s soglasji pristojnih soglasodajalcev,« pa je pojasnil Smodiš na vprašanje, zakaj se kolesarska steza tik pred železniškim prehodom nenadoma konča, tako da mora kolesar s steze na regionalno cesto, kjer avtomobili dosegajo velike hitrosti; prečka pa še železniške tire.

Ustanovni seji v občinah Šalovci in Hodoš

Na Hodošu še ene volitve

Poslovila sta se Aleksander Abraham in Ludvik Orban, delo prevzemata Iztok Fartek in Rudolf Bunderla

»Bolje bomo delali, raje nas bodo imeli ljudje. Vsak ima verjetno v žepu kakšno kost, nekaj, kar hoče potegniti za svojo vas, kajti iz vsake vasi je po en svetnik. Toda vsi se moramo truditi za dobro vseh, brez igrice in podtikanja in ne glede na to, po kakšni poti je prišel v svet, po asfaltu ali makadamski,« je bil nazoren

šalovski svetnik Anton Ivanič, ki je bil doslej poznan predvsem v gasilskih krogih. Predsednik volilne komisije Bojan Blagovič pa jih je opozoril na najpomembnejši cilj: ustaviti zmanjševanje števila volivcev v občini. Na Hodošu se je izvoljeni župan Rudolf Bunderla moral najprej odpovedati mandatu svetnika, kar pomeni, da

bodo morali zaradi večinskega sistema opraviti še ene volitve novega svetnika. Ludvik Orban, ki je bil župan tri mandate, je v poslovnem govoru poudaril, da je v občini ustvarjena dobra podlaga za nadaljnji razvoj, da odhaja s čisto vestjo in ne bo metal polen pod noge. Kljub temu so svetniki nasprotovali, da bi kot

nekdanji župan obdržal občinsko telefonsko številko in prenosni računalnik. Takoj pa so se lotili aktualnih problemov, saj imajo ta čas zaposlenih osem delavcev prek javnih del, prihodnje leto pa jih bodo lahko imeli le tri, potreben pa bo tudi rebalans proračuna. **Bernarda B. Peček**

Kriza v prašičereji traja že štiri leta

Samooskrba Slovenije s prašičjim mesom se je več kot prepolovila

Proizvodnja se še naprej zmanjšuje – Prihodnost je v ustrezni organiziranosti in tehnoloških izboljšavah

Poraba svinjskega mesa predstavlja v svetu 40 odstotkov porabe vsega mesa, zato prašičereji povsod posvečajo posebno skrb. Tudi v Sloveniji je prašičereja druga najpomembnejša živinorejska panoga, ki se ponaša z dolgoletno tradicijo. Prašiče so nekoč redili na domala vsaki slovenski kmetiji za lastne potrebe in tudi za prodajo, večji razmah pa je naša prašičereja doživela v petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se je začela razvijati tržna prašičereja, ki temelji na intenzivni reji. Prašičereja je v svojem razvoju doživljala številne vzpone in padce. Krize, ki so se pojavljale ciklično, so bile v prašičereji običajne, trajale so krajše obdobje, vendar so za slabimi časi vedno prišli boljši. To pa ne velja za krizo, ki smo ji pričla v zadnjem obdobju. Evropska in slovenska prašičereja sta v težkem ekonomskem položaju že od leta 2007, kriza traja že predolgo, razmere se ne izboljšujejo,

višje ravni iz leta 2003 nikoli več nismo dosegli. Po zadnjih podatkih smo imeli lani v Sloveniji le še nekaj več kot 415 tisoč prašičev, njihovo število pa se še naprej zmanjšuje. Samooskrba s prašičjim mesom, ki je včasih znašala tudi do 80 odstotkov, se je zdaj več kot prepolovila, da se te težnje ne bi nadaljevale, pa so potrebni ustrezni ukrepi.

Podobno stanje kot v Sloveniji je tudi v Pomurju. Tudi tu se število že od leta 2007 zmanjšuje, na kmetijah se je zmanjšalo za četrtno, ob tem je bila opuščena še reja na farmi v Podgradu, na farmi v Nemščaku pa je bila prepolovljena. Kot pravi Sašo Sever, vodja oddelka za živinorejo na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Murska Sobota, je vzrokov za takšno stanje več. Da se stanje v prašičereji tudi v Pomurju slabša, najbolj potrjuje prodaja plemenskega materiala, saj se je prodaja plemenskih mladice in merja-

kmetij. Prašičerejo opuščajo predvsem manjši rejci, ki redijo do 15 plemenskih svinj, vzrokov za opuščanje pa ni iskati le v cenah, ki so prav tako nespodbudne za rejce. Večji vzroki za opuščanje so po Severjevem mnenju v neustrezni organiziranosti, saj v Pomurju nimamo zadruge, ki bi se načrtno ukvarjala z organizacijo prašičerejske proizvodnje, zato manjši rejci nimajo trga za svoje živali. Pomurski prašičerejci so sicer povezani v petih stanovskih združenjih, vendar se tudi ta ne ukvarjajo s trženjem. V zadnjem času se na tem področju že nekaj premika, vendar sta na področju trženja potrebna povezanost vseh rejcev in njihov skupni nastop.

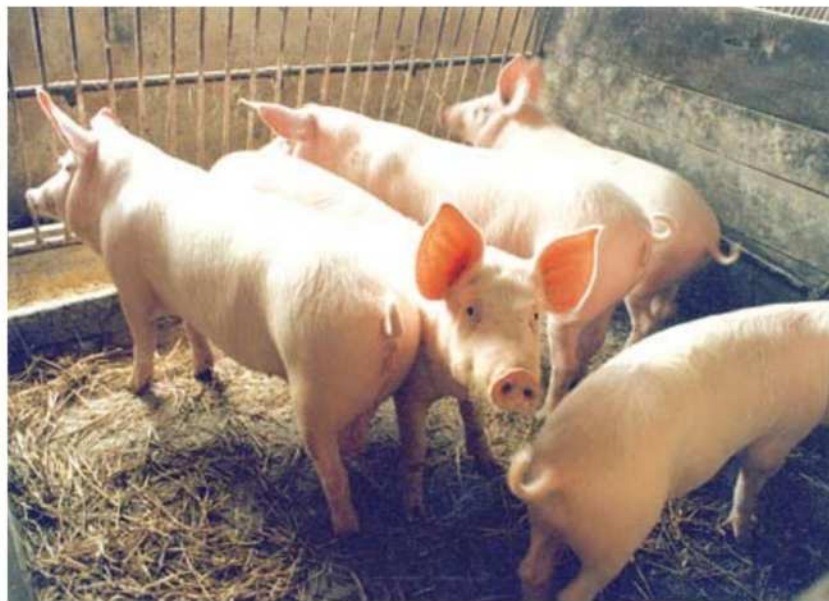
Prašičerejo uničuje tudi nihanje cen žita, kar potrjujejo tudi najnoveše razmere na trgu s koruzo. Zaradi porasta odkupnih cen koruze mnogi manjši rejci koruzo raje prodajo, prav tako pa tudi živali, ki so jih doslej redili. Živinoreji je v zadnjem času ve-

Vzroke za težke razmere v prašičereji je treba iskati v več dejavnikih, je prepričan Sašo Sever, vodja oddelka za živinorejo na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Murska Sobota. K zmanjšanju obsega reje so veliko prispevale nizke odkupne cene, med glavnimi vzroki za to pa sta neugodna velikostna sestava naših prašičerejskih kmetij ter neustrezna organiziranost rejcev predvsem na področju trženja.

Plemenska čreda se zmanjšuje

Leta 2005 je bilo v Sloveniji 54 tisoč plemenskih mladice in merjascev, od leta 2007 do 2008 se je njihovo število zmanjšalo za 12 odstotkov in se še naprej zmanjšuje, tako da so lani v Sloveniji našli le 39 tisoč plemenskih živali, od tega jih je bilo v Pomurju in Podravju 32 tisoč. Kot kažejo ti podatki, glavnino slovenskih prašičev spitajo v severovzhodni Sloveniji. V Pomurju je v zadnjem času naraslo število kmetij, ki povečujejo rejo prašičev, vendar te še vedno ne morejo nadomestiti izpada, ki je nastal zaradi opuščanja reje po manjših kmetijah in na obeh velikih pomurskih farmah.

Po letu 2003, ko so slovenski prašičerejci redili več kot 620 tisoč živali, se njihovo število zmanjšuje in lani so jih našli le še nekaj več kot 415 tisoč.

njene posledice pa se vse bolj poznajo na trgu.

Pred petnajstimi leti smo v Sloveniji redili 592 tisoč prašičev, njihovo število se je nato povečevalo do leta 2003, ko je preseglo število 620 tisoč, v letih 2004 in 2005 je sledil padec in nato v letu 2006 spet rast, vendar naj-

scev od leta 2007 zmanjšala za trideset odstotkov.

Med glavnimi vzroki za zmanjšanje je neugodna velikostna sestava pomurskih prašičerejskih kmetij. Ta sicer ne zaostaja za slovenskim povprečjem, vendar imamo v Pomurju premalo evropsko primerljivih prašičerejskih

dno bolj konkurenčna tudi proizvodnja bioenergije. Študijo o tem so v Kmetijsko-gozdarskem zavodu v Murski Soboti izdelali, vendar je nihče ne upošteva. Število bioplinarn se v Pomurju povečuje, gradijo nove in vedno več njivskih površin se namesto za pridelavo hrane in krme namenja

za pridelavo surovin za bioplinarne.

Pri odkupnih cenah prašičev bistvenega izboljšanja ni pričakovati, saj so cene pri nas odvisne od gibanja cen na evropskem trgu, zato je ena od rešitev ustrezna tehnološka usposobljenost večjih rej. Pomembno vlogo pri tem morajo odigrati strokovne službe, ki morajo te kmetije usposobiti, da bodo dosegle tehnološko raven, s katero bodo konkurenčne na trgu. Strokovne službe Kmetijsko-gozdarskega zavoda Murska Sobota na 32 kmetijah na svojem območju spremljajo rejске rezultate in svetujejo rejcem in te kmetije se s svojimi rezultati že približujejo evropskim, nekatere pa jih celo presejajo. To so kmetije, ki redijo od 30 do 120 plemenskih svinj, in v teh rejah iščejo rezerve, ki so še v prašičereji.

Čeprav so razmere v prašičereji skrb zbujajoče, pa prihodnost te živinorejske panoge vendarle ni čisto črna. Možnosti za razvoj so, pravi Sašo Sever, saj je genetski potencial naših živali, ki so ga razvili z dobro selekcijo, primerljiv z evropskim, spremembe in premiki pa bodo potrebni na drugih področjih. V Sloveniji in tudi v Pomurju se bomo morali odločiti, koliko njivskih površin bomo namenili za pridelavo žita za hrano in krmo in koliko za potrebe bioplinarn. Pri rej-

Tisoč plemenskih živali v najboljših časih

V Pomurju deluje 16 vzrejnih središč, katerih poslanstvo je vzreja in prodaja plemenskih živali. Njihova letna proizvodnja je bila do letos od 600 do 700 plemenskih mladice in 100 merjascev za slovenski trg, v najboljših časih pa so prodali tudi čez tisoč plemenskih živali letno. Poleg vzrejnih središč je še 16 vzorčnih kmetij, na katerih spremljajo proizvodne rezultate živali, ki prihajajo iz teh vzrejnih središč. V okviru Kmetijsko-gozdarskega zavoda Murska Sobota deluje v Bakovcih še osemenjevalni center, ki oskrbuje s semenom pomurske in slovenske rejce plemenskih živali.

cih bo treba spodbujati povezovanje, ne le na stanovski ravni, ampak predvsem na področju trženja. Večjo povezovalno vlogo pa bodo morale odigrati tudi zadruge, saj je od povezanosti in koncentracije prireje najbolj odvisna prihodnost naše prašičereje. **Ludvik Kovač**

Danes in jutri 19. Zdravec-Erjavčevi dnevi 2010

Kakovostno meso za zdravje potrošnika

Na največjem znanstvenem simpoziju o prehrani domačih živali v tem delu Evrope bo predstavljenih čez štirideset referatov in posterjev

»Zdravec-Erjavčevi dnevi«, ki so iz lokalnega posveta pred slabima dvema desetletjema prerasli v največji znanstveni simpozij o prehrani domačih živali, danes in jutri gostijo vrhunske slovenske in svetovne kmetijske strokovnjake, ki bodo širšo strokovno javnost seznanili z novostmi v pridelavi, kakovosti in vplivu mesa na zdravje porabnikov. V kongresni dvorani hotela Radin se bo v dveh dneh zvrstilo več kot štirideset strokovnih referatov, v katerih bodo predavatelji predstavili najnovejša spoznanja s področja

prehrane prežvekovalcev in neprežvekovalcev, pridelave krme, mleka in mesa ter dobrega počutja živali.

Kmetijsko-gozdarski zavod Murska Sobota, ki je organizator tega mednarodnega znanstvenega posvetovanja, je zagotovil udeležbo priznanih strokovnjakov iz Slovenije, Madžarske, Francije, Avstrije, Nemčije in Srbije, predavanja pa so ob izmenjavi izkušenj namenjena predvsem kmetijskim svetovalcem, ki znanstvena dognanja prenašajo v prakso, med živinorejce.

Cilj kmetijstva je, da porabnikom zagotavlja dovolj neoporečne in zdrave hrane, tudi živalskega izvora, od načina krmljenja in vrste krme pa ni odvisna le gospodarnost pridelave mesa, ampak tudi kakovost, gastronomska vrednost ter vpliv mesa in mesnih izdelkov na zdravje potrošnikov. Tudi za letošnji simpozij je veliko zanimanje in organizatorji pričakujejo, da se ga bo v dveh dneh udeležilo več kot 150 svetovalcev iz vse Slovenije.

L. Kovač

Novo vodstvo družbe Panvita MIR

Krmilo prevzel mag. Simon Ravnič

Poudarek na dodatni prepoznavnosti blagovnih znamk

Na zadnji seji skupščine družbe Panvita MIR so za novega predsednika upravnega odbora družbe imenovali Simona Ravniča, nov član upravnega odbora pa je Branko Ficko. Ravnič in Ficko sta štiritletni mandat nastopila 5. novembra, član upravnega odbora ostaja mag. Danijel Marinič, vsi trije pa so bili že doslej zaposleni v tem mesnopridelovalnem podjetju v Gornji Radgoni.

Simon Ravnič, ki je magister ekonomije, je ob imenovanju za to funkcijo povedal, da bo novo vodstvo druž-

be sledilo zastavljeni strategiji razvoja, hkrati pa bo z novim zagonom skušalo čim uspešneje dosegati zastavljene cilje ter delovati v dobro družbe in zaposlenih.

Novi predsednik je napovedal, da se bo zavzemal za utrditev položaja podjetja doma in v tujini, za povečanje dobičkonosnosti, posebno skrb pa bo namenil tudi dodatni prepoznavnosti blagovnih znamk. Simon Ravnič je tudi član uprave Skupine Panvita.

L. Kovač

barometer

Jasmina Molnar Urbanič je avtorica besedila in režiserka pravljice Narcis in Eho, ki je po odrski predstavitvi dobila še knjižno in zvočno različico.

Andrej Šajnovič, dosedanjí predsednik Krajevne skupnosti Bakovci, je krajanom sporočil, da številni volivci »niso razumeli«, kako izvoliti predstavnika v mestni svet. Večino so zaupali listi, »ki tega že v osnovi ni nameravala«.

Andrej Gorza je opravil vozníški izpit z odliko, čeprav kot invalid upravlja avtomobil le z rokami.

Mag. Simon Ravnič je postal novi predsednik upravnega odbora družbe Parvita MIR. Za dobo stírh let je bil na to funkcijo imenovan na zadnji seji skupščine družbe, funkcijo pa je nastopil 5. novembra.

Predsednik Zveze Romov Slovenije **Jožek Horvat-Muc** se je zopet znašel pred očitki. Tokrat je razburil s svojim magistrskim naslovom, zaradi česar so nezaželena vprašanja začeli postavljati mladi romski izobraženci, združeni v Romske akademskem klubu.

Skrb za otroška igrišča v Murski Soboti

Igrišča ali parkirišča?

V severnem delu mesta največ otrok in najmanj igral - S pomočjo Unicefa in OBI-ja so stara igrala prebarvali

Otroška in športna igrišča so pomembna stičišča v mestu, pa ne le zato, ker se tam igrajo in družijo najmlajši, ampak ker lahko v bližini posedijo in poklepetajo njihovi starši in stari starši. So prostor, kjer se ljudje v mestih srečujejo in družijo. Zato je zelo pomembno, da mesto posveča pozornost igriščem za otroke ali športnim igriščem, kjer mladi porabijo odvečno energijo ali svojo energijo, radovednost, željo po dokazovanju usmerijo v pravo smer.

V zadnjih oktobrskih dneh so med bloki na Lendavski ulici v Murski Soboti v uporabo izročili obnovljena otroška igrala. Več kot desetletje, morda dve ali celo več že stojijo tam gugalnice, plezala, tobogan, ki niso bili več uporabni. Obnovili in prebarvali so jih na pobudo Unicefa Slovenija, ki v okviru mednarodnega projekta Otrokom prijazna Unicefova mesta pomaga pri obnovi otroških igrišč in spodbuja odgovorne v mestih k raznovrstnim dejavnostim za dobro otrok, za ustvarjalne možnosti. Podjetje OBI je prispevalo barve in čopiče, njihovi delavci pa so skupaj z zaposlenimi iz Mestne občine Murska Sobota igrala pobarvali in jih obnovili, kolikor se je dalo, mestna občina pa je financirala še koše za smeti in pesek za peskovnik.

S tem je v severnem predelu Sobote, kjer so številna blokovska naselja in kjer prebiva tudi največ otrok, to edino otroško igrišče. »Pred časom so se stanovalci blokov na Lendavski ulici celo uprli, ko so hoteli na zelenici za trgovino Dom obnoviti še eno otroško igrišče, češ da oni potrebujejo parkirišča,« je povedal Izток Zrinski, predstavnik mestnih četrti. V bližini blokov prav tako ni nobenega športnega igrišča za nogomet ali košarko. Že pred leti se je iz tega konca mesta odselila enota vrta, vse tri osnovne šole pa so v južnem delu mesta Sobote. Kam se potem lahko zatečejo otroci, ki živijo v blokovskih stanovanjih?

Po drugi strani pa je zanimivo, da je največ od skupno osmih igrišč v Soboti v južnem predelu mesta, torej tam, kjer so družinske hiše in naselja, ki imajo svoje vrtove in običajno tudi igrala za svoje otroke. Nazadnje so spomladi v Cankarjevem naselju odprli novo igrišče z naj-sodobnejšimi lesenimi igrali, ki je stalo 40 tisoč evrov. V neposredni bližini pa je še vrtec, blizu so šole, kjer prav tako stojijo igrala za najmlajše.

Nova, sodobna, zanimiva in varna igrala so postavili v južnem delu mesta, kjer so družinske hiše z vrtovi.

Fotografija Nataša Jurinov

Na vprašanje o načrtovanju razvoja otroških igrišč in zakaj se igriščem v predelu mesta, kjer živi največ otrok, ne da temu primeren poudarek, je župan Anton Štihec odgovoril, da je to posledica odločitve iz preteklosti in tega, kako so se gradile šole in igrišča nekoč. »Zavedamo se, da je največja koncentracija otrok v blokovskih naseljih v severnem delu mesta in še letos bi radi med objektom PAC in bloki na Lendavski ulici

Prebarvano igrišče med lendavskimi bloki v severnem delu mesta, kjer skoncentrirano živi največ otrok.

Fotografija A. Nana Rituper Rodež

uredili igrišče za košarko. V tem predelu mesta proti Ledavi so predvidene nove razvojne možnosti mesta. Stare objekte nekdanje mesne industrije so porušili, ko se bo izselila vojašnica, pa bomo zasnovali zelene in športne površine. V sklopu kampusa predvidevamo višje in fakultetne programe ter vrtec in osnovno šolo. Želimo, da bo tudi tu nekaj mestotvornega in kar mestu da življenje.« Ampak ta razvoj, kot je napovedal župan, se bo

zgodil v prihodnjih petih, desetih, morda petnajstih letih.«

Takrat bodo današnji otroci po vsej verjetnosti že imeli svoje otroke. Prebarvana kovinska igrala, ki so pozimi precej mrzla, in nov nasut pesek v peskovniku pa bodo počakali do pomladi, do lepših in toplejših dni, ko bodo otroci s svojimi starši spet pogosteje prihajali na igrišča.

A. Nana Rituper Rodež

Škofovo pismo ob zahvalni nedelji

Krst sedmega otroka družine Babič

Škof Peter Štumpf se je zahvalil vsem sodelavcem po župnijah in za solidarnost med ljudmi

Tretjega novembra je praznik sv. Huberta, zavetnika lovcev, zato so se na zahvalno nedeljo, sedmega novembra, v ljutomerski cerkvi sv. Janeza Krstnika zbrali člani lovskih družin iz Ljutomer, Križevca pri Ljutomeru, Male Nedelje in lovske družine Vinski vrhovi iz Miklavža pri Ormožu. Maševal je murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf, somaševalci pa so bili ljutomerski župnik Andrej Zrim, kaplan Gregor Šemrl in Marjan Rola, župnik pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah. Bogoslužje so polepšali rogisti iz Križevca pri Ljutomeru.

»Januarja letos sem tudi jaz prišel pred vrata stolne cerkve sv. Nikolaja v Murski Soboti, da bi v svetišču dal Bogu zahvalo za vse ljudi v škofiji in kot novi škof ordinarij z verniki opravljal sveto daritev ter obhajal zakrament sprave. V tem kratkem času sem okušal Gospodovo dobroto, ko ste duhovniki, redov-

Dr. Peter Štumpf je svojo zahvalo ob zahvalni nedelji prebral v ljutomerski cerkvi sv. Janeza Krstnika, kjer je tudi krstil sedmega otroka družine Babič z Mote pri Ljutomeru.

niki in redovnice z menoj spleтали bratske vezi, verniki pa zame molili v urah onemoglosti zaradi poškodbe kolenske mišice. Bogu sem neizmerno hvaležen za ta dar edinosti in ljubezni ...« je v svoji zahvali ob zahvalni nedelji povedal dr. Peter Štumpf. Spomnil se je tudi vseh sodelavcev po župnijah in solidarnosti, ki se je pokazala pri nabirkah za magnetno resonanco za murskosoboško bolnišnico in za vse, ki so jih prizadele poplave. Zahvalil se je tudi vsem tistim, ki pomagajo vzdrževati škofijo.

Škof je pri maši krstil sedmega otroka Mirana in Cvetke Babič z Mote pri Ljutomeru. Starši so mali Luciji izbrali za botra župnika Marjana Rolo. »Toliko otrok imava zaradi božje ljubezni. Srečna sva vsakega novorojenega otroka,« je povedala mama Cvetka. Zadolvoljna zakonca sta dodala, da si želita še več otrok.

Bojan Zadravec

V naslednjih treh letih se pričakuje velik prehod na električna vozila

Za en evro sto kilometrov

Društvo za električna vozila Slovenije povezuje strokovnjake in ljubitelje iz različnih strok

V času, ko se veliko govori o globalnem segrevanju in ko ugotavljamo, da fosilna goriva niso neskončna, se avtomobilska industrija vse bolj obrača k izdelavi alternativnih vozil, med katera sodijo tudi električna vozila. V Sloveniji se za promocijo električnih vozil med drugimi zavzema Društvo za električna vozila Slovenije s sedežem v Ljubljani. Za območje Pomurja je v društvu odgovoren Ivan Škrlec s Koga pri Ormožu, sicer samostojni podjetnik na področju informacijske tehnologije, ki je tudi eden izmed treh ustanovnih članov društva.

Kaj nam prinašajo električna vozila?

Kot razlaga Škrlec, je ekološki motiv le del celotne zgodbe električnih vozil. Glavni motiv je predvsem zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv, ki bodo slej ko prej zmanjkala. Razvoj električnih vozil pa lahko ima pozitiven vpliv tudi na razvoj različnih drugih tehnologij, saj izdelava zahteva pristop strokovnjakov z različnih področij. »Proizvodnja in uporaba električnih vozil bi lahko med drugim pospešila pridobivanje električne energije na alternativne načine. Prav gotovo pa bo to velika revolucija tako v tehnološkem kot v družbenem smislu,« meni Škrlec.

Električna vozila imajo tudi nekatere praktične prednosti. Če pogledamo zgolj avtomobile, potrebujejo električni avtomobili med drugim manj servisov, ker nimajo veliko gibljivih delov, so lažji za upravljanje, ker navadno nimajo prestav, pa tudi voznika z njimi je cenejša. Po besedah Škrleca lahko po zadnjih izračunih za en evro prevozimo okrog sto kilometrov.

Zakaj še vedno tako malo električnih vozil na naših cestah?

Kot verjetno mnogi veste, je prvi avtomobil pred več kot stotimi leti

Otroci si ogledujejo električni avtomobil, ki ga je Društvo za električna vozila Slovenije predstavilo ob tednu mobilnosti v Murški Soboti.

Fotografija Ivan Škrlec

deloval na električni pogon. Še en takšen »bum« so ta vozila dosegla pred petnajstimi leti, vendar nikoli niso zamenjala klasičnih avtomobilov. Vzrok, zakaj električni avti niso popolnoma zaživel, je več. Eno je, kot pravi

Škrlec, znana zgodba z naftnimi lobiji, ki so preprečili njihov razvoj in prodajo. Drugi vzrok pa so bile težave z baterijami, predvsem z njihovim hitrim praznjenjem, posledica česar je razmeroma kratek dolet avtomobi-

la, ter težave s polnjenjem. Podobne težave obstajajo še danes. Kot pravi, se njihovo društvo intenzivno ukvarja tudi s projekti vzpostavitve čim več polnilnic tako doma kot v sosednjih državah. Trenutno je v Sloveniji šestnajst javnih polnilnih mest, kjer je polnjenje za zdaj zastoj.

Tudi cena električnega vozila je razlog, zakaj je teh tako malo na naših cestah. Predelava osebnega v električni avtomobil stane od deset do petindvajset tisoč evrov, novi pa je do dvakrat dražji od istega modela s klasičnim motorjem. Okrog tri četrt cene predstavlja baterija, saj je njena izdelava zapletena in draga. Vendar so po besedah Škrleca napovedi razvijalcev in proizvajalcev baterij takšne, da naj bi v naslednjih treh letih njihova cena padla za sedemdeset odstotkov. Prav zato v naslednjih letih pričakujejo velik prehod na električna vozila.

Fotografija Ciril Kosednar

Na vprašanje, kdaj se bomo vozili zgolj z električnimi vozili, Ivan Škrlec bolj v šali odgovarja, da v naslednjih petih letih še ne in dodaja: »Preveč denarja je bilo vloženo v proizvodnjo klasičnih vozil, da bi jih kar tako postavili na odpad.«

Novi očitki predsedniku Zveze Romov Slovenije

Kako je Muc postal magister?

Mladi romski izobraženci proti »kupovanju diplom v Srbiji«

Pred lokalnimi volitvami je bil marsikdo presenečen, ko je prejel zloženko stranke Zares in tam med kandidati za mestne svetnike prebral tudi ime magistra Jožeka Horvata Muca. Magistra? Doslej je bilo splošno znano, da ima predsednik Zveze Romov Slovenije le poklicno (kuharsko) izobrazbo. Kdaj je torej končal srednjo šolo, se vpisal in dokončal fakulteto ter naposled še magistriral? To vprašanje so si nedavno postavili tudi mladi romski izobraženci, združeni v Romskem akademskem klubu (RAK), ki ga vodi Tina Friedreich. Kot pravi nekdanja predsednica RAK-a Samanta Baranja, sicer raziskovalka na Pedagoškem inštitutu, se je vse skupaj začelo v Strasbourgu z nedolžnim vprašanjem, ki je bilo namenjeno romologu v tesnih odnosih z Mucem in Rajkom Djuričem, pri katerem naj bi Muc magistriral v okviru Mednarodnega romološkega centra v Beogradu, ki ga Djurič vodi. Po besedah Samante Baranje se je vprašanje nanašalo le na to, ali je Muc res pridobil magistriraj na omenjeni instituciji. Čez čas je Baranjeva dobila elektronsko sporočilo Djuriča, ki je vsebovalo hude obtožbe. Med drugim ji je očital, da jo zanimata samo osebna promocija ter služenje interesom Neromov, tudi tistih, ki imajo do Romov rasističen odnos. Ko smo Mucu pri Vestniku že pred časom postavili vprašanje glede magistriranja, nam je med drugim povedal, da je res magistriral pri Djuriču in Dragoljubu Ackoviču (oba bi lahko označili za stalna gosta na prireditvah v organizaciji Zveze Romov Slovenije) v Beo-

Jožek Horvat Muc ali magister Jožek Horvat Muc?

Fotografija Nataša Juhnov

gradu. Na vprašanje, ali je pred tem že diplomiral, je odgovoril, da je diplomiral že leta 1990 na Dunaju, certifikat iz romologije pa naj bi prejel tudi pred dvema letoma v Makedoniji. Zakaj se je potem predstavljal kot človek s srednješolsko izobrazbo, Muc odgovarja: »Komaj v zadnjih letih se priznavajo »romološki« naslovi, pridobljeni na mednarodnih ustanovah.« Ko smo ga vprašali, na kateri dunajski instituciji je diplomiral, je odvrnil le, da je bila

organizator Svetovna romska organizacija. Tudi Baranjeva poudarja, da gre le za nekakšne kratke tečaje, kjer podeljuje certifikate, in ne univerzitetnih diplom. Člani RAK-a so se odločili, da problem predstavijo v pismu javnosti. Muc je že včeraj za Večer povedal, da ne ve, kdo je pismo napisal in ali se z vsebino res strinja večina članov Romskega akademškega kluba. Baranjeva poudarja, da za vsebino pisma stoji vseh 30 članov kluba: »To smo storili v dobrobit celotne romske skupnosti, bili smo korajžni in storili prvi korak ter postavili vprašanje. Glede na to, da Muc svojega magistriranja še ni nostrificiral v Sloveniji, akademškega naslova še ne bi smel uporabljati pri podpisu.« Kot v pismu cinično zapisejo člani RAK-a, je v primeru, da je na podlagi takšnega predznanja mogoče dobiti v Srbiji akademski naslov magistra znanosti, vlaganje Slovenije v izobraževanje Romov nepotrebno in zapravljanje denarja: »Cenejša bo, da država Slovenija ustanovi sklad za nakup spričeval in diplom v Srbiji.«

Timotej Milanov

barometer

Lojze Kozar ml., župnik v Odrancih, in odranski župljani so ob jubileju, 100. obletnici rojstva nekdanjega župnika msgr. Lojzeta Kozarja in v njegov spomin pripravili vrsto dejavnosti in prireditev.

Jože Hirnök ostaja predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem, ki ji je predsednik države dr. Danilo Türk izročil državno odlikovanje, red za zasluge, za sistematično skrb pri ohranjanju narodne identitete porabskih Slovencev.

Dr. Danilo Türk je z redom za zasluge odlikoval Mario Pozsonec za zasluge pri ohranjanju madžarskega jezika in kulture ter razvoj madžarske narodne skupnosti v Sloveniji ter za prispevek h krepitvi dobrih sosedskih odnosov med republikama.

Slavko Pivar, direktor družbe Eko Nafta, je prevzel tudi mesto prokurista v družbi Nafta Petrochem.

Božo Knehtl je novi predsednik Kluba menedžerjev Prlekija 2000, ki želi ponovno dvigniti ugled podjetništva.

Drugi del zgodbe o Belamiški in Mišku

Ljubezenska zgodba o Belamiški iz Mišjega Gradca in Mišku iz Mišje vasi, ki sta jo skupaj ustvarila književnik Feri Lainšček in ilustratorka Maša Kozjek, je dobila nadaljevanje. Izšla je druga slikanica s priloženo zgoščenko, na kateri so pesmi o Mišku in Belamiški, ki jih poje Romana Krajncan, uglasbil jih je Lojze Krajncan, zaigrali pa so jih vrhunski glasbeniki. Mladinska knjiga pa je prvi del zgodbe o mišjih Romeu in Juliji letos tudi ponatisnila.

Razstava Društva likovnih umetnikov Insula Svetloba in barve Slovenskega primorja

Razstava predstavlja dogajanje na področju likovne ustvarjalnosti na Primorskem in tamkajšnje življenje

Otvoritve se so ob kustos Galerije Insula iz Izole, Dejanu Mehmedoviču, udeležili tudi trije avtorji razstavljenih del.

Minuli petek so v organizaciji Galerije-Muzeja Lendava v razstavnih prostorih lendavskega gradu odprli razstavo Društva likovnih umetnikov Insula iz Izole, ki se prvič predstavlja v Lendavi. V društvu je petdeset likovnih ustvarjalcev iz južne Primorske.

Med sodelujočimi avtorji likovnih del v lendavski galeriji je tudi nekaj takih, ki so sodelovali na mednarodnih likovnih kolonijah, ki so v preteklih desetletjih potekale na lendavskem gradu, in so njihova dela že v zbirki Galerije-Muzeja Lendava. Obiskovalci razstave si lahko ogledajo dela 34 najbolj ustvarjalnih avtorjev, ki pomenijo prerez sodobne likovne ustvarjalnosti na Primorskem. To so Rajko Apollonio, Matejka Belle, Ana Čigon, Ljubo Radovac, Simon Kastelec, Marko Juratovec, Martina Žerjal in

drugi. Razstava bo na ogled do 29. januarja prihodnje leto.

Ob otvoritvi je umetnike iz Primorske in druge obiskovalce pozdravil direktor Galerije-Muzeja Lendava Franc Gerič. Razstavo pa je predstavil in jo odprl likovni kritik in kustos Galerije Insula Dejan Mehmedovič, ki je ob tem poudaril, da je med likovniki tudi več avtorjev italijanske narodnosti, podobno kot so med pomurskimi likovniki tudi slikarji madžarske narodnosti. Razstava predstavlja aktualno likovno ustvarjalnost na Primorskem in je izraz tamkajšnjega življenja. Likovna dela pa odsevajo tudi svetlobo in barvo Slovenskega primorja, nekoliko bolj sproščeno in igrivo, kot je značilno za nekatera druga okolja v Sloveniji.

Jože Gabor

Nov roman Karoline Kolmanič

V prodajni slikarski galeriji Boni v hotelu Radin v Radencih je lastnik Boni Marko Logar odprl razstavo grafik, imenovano »Vrhunci slovenske grafike dve«. Na ogled so dela, ki so jih ustvarili mojstri umetniške grafike pred 40 leti, v času, ko so kritiki naše ustvarjalce postavljali ob bok avtorjem velikih narodov - Američanom in Japoncem. Njihovo kakovost so hvalili in nagrajevali na vseh mednarodnih bienalnih ter njihova dela uvrščali v najpomembnejše zbirke na svetu. Številni obiskovalci razstave so si lahko ogledali dela avtorjev srednje generacije: Janeza Bernika, Andreja Jemca, Metke Krašovec, Kiara Meška, Lojzeta Logarja, Gorazda Šefrana in Dževada Hoze, torej umetnikov, ki so leta in leta v vrhu slovenskega slikarstva. Upokojena profesorica Bea Baboš Logar pa je predstavila gostjo večera, Karolino Kolmanič, pisateljico, avtorico številnih romanov in povesti. Pisateljica je predstavila svoje zadnje delo, roman z naslovom Nila, kar je njena že 22. knjiga. Razmišlja pa že o naslednji. To bo spet roman, njegov naslov pa bo Zarja, zenit, zaton. D. M.

Arhitektura in krajina kot kulturni vrednoti

V okviru nacionalnega programa za kulturo bodo v prihodnje večjo skrb posvečali arhitekturi, saj sta tudi arhitektura in krajina kulturni vrednoti, je na zadnji seji odbora Državnega zbora za kulturo, šolstvo, šport in mladino poudarila kulturna ministrica Majda Širca. V prihodnje bo treba na novo opredeliti zdajšnje arhitekturno kulturno dediščino in raziskati novejša obdobja, saj je to nezamenljiv sistem, ki slovenskemu prostoru daje svojo identiteto

Oča na Portugalskem

Film Oča režiserja Vlada Škafarja je vključen v tekmovalni program filmskega festivala v Estorilu na Portugalskem. Uvrstil se je med 12 evropskih filmov, ki so doslej zavidljivo pozornost na najpomembnejših festivalih.

Nagrajeni glasbenik Amadej Herzog pred domačim občinstvom Nekaj za dušo in doživetje

Združila harmoniko in violončelo – Slovenci prepoznavni v glasbenem svetu

V soboto zvečer je bil v cerkvi svetega Jožefa na Cankovi koncert zanimive zasedbe, ki sta ga pripravila domačin Andrej Hercog, ki igra klasično harmoniko, in Stjepan Hauser na violončelu. Mlada, temperamentna in uspešna glasbenika sta s svojim nastopom debitirala v Veliki Britaniji, nastopila sta na Hrvaškem in v Črni gori, s svojim programom in v tej sestavi pa sta se prvič predstavila tudi v Sloveniji.

V svoj program sta vključila dela Bacha, Blocha, Rachmaninova in Piazzolle. »Ker gre za verski objekt, sva hotela z glasbo ustvariti nekaj ambientalnega vzdušja, poleg tega pa Bachove skladbe v izvedbi violončela in harmonike izjemno dobro zvenijo,« je po koncertu dejal Herzog. Za pestritev in poživitev sta koncert sklenila s skladbami Astorja Piazzolle, kot sta Ava Maria in Le Grand Tango.

»Vsekakor je izziv nastopiti pred domačim občinstvom, kajti domača atmosfera je vedno nekaj posebnega in nastop veliko bolj čustveno doživiš, čeprav sam pri izvajanju med občinstvi ne delam kakšne razlike. Koncert pa je bil nekaj posebnega tudi zato, ker so zasedbe, v katere sta vključena harmonika in violončelo, precej redke.«

Čeprav je Amadej Hercog trenutno doma, živi in dela v Londonu, kjer je končal podiplomski študij. »Izbral sem si to mesto, ker je tako svetovljansko, ker ponuja veliko možnosti za koncertiranje, dodatno izobraževanje in navezovanje stikov z drugimi glasbeniki iz vsega sveta,« pove. Nastopa po vsej Evropi kot solist, v različnih komornih zasedbah in tudi z najbolj eminentnimi ansambli.

Za svoje delo je prejel številna domača

V cerkvi svetega Jožefa na Cankovi sta nastopila temperamentna glasbenika, domačin Amadej Herzog na klasični harmoniki in violončelist Stjepan Hauser, ki na koncertih, kot pravijo kritiki, dajeta vse od sebe.

in mednarodna priznanja, nazadnje je letos na Kraljevi akademiji za glasbo v Londonu prejel Dip RAM, ki ga dodeljujejo le najboljšim študentom te prestižne akademije. Ob tem mlad in uspešen glasbenik samozavestno pove, da nagrade zanj nikoli niso presenečenje: »To je poplačilo za vložen trud in delo in nagrade si lahko kot uspeh štejejo tudi moji profesorji, in še nekaj, to je uspeh tudi za harmoniko kot glasbilo, saj sem se pomeril s samimi vrhunskimi glasbeniki.« Na tekmovanje je bil povabljen kot eden izmed štiridesetih glasbenikov, ki so se predstavili v dvajsetih zasedbah, sam

pa je nastopil kot solist. Povedal je še, da imamo v Sloveniji veliko odličnih glasbenikov in da smo Slovenci v glasbenem svetu prepoznavni. Problem pa je, da je trg premajhen, zato morajo glasbeniki velikokrat v svet, če želijo uspeti ali preživeti samo z igranjem. Pri nas izjemnim in vrhunskim glasbenikom preostane le poučevanje glasbila na glasbeni šoli. Kaj bo počel v prihodnje, se še ni povsem odločil, čeprav razmišlja tudi o doktorskem študiju: »Star sem 25 let in trenutno si najbolj želim nastopati, veliko nastopati.«

A. Nana Rituper Rodež

Lutkovna pravljica za velike in male z odrov v knjigo in na ploščo Narcis in Eho o samovšečnosti in ljubezni

Otroci se smeji in prestrašijo, odrasli pa zamislijo – Združili ustvarjalni potencial

Narcis in Eho je naslov dvojezične ilustrirane knjige in avdioposnetka, ki sta izšla pri Založbi Ars Altera Pars in pod izdajateljskim okriljem Zavoda Kultprotur iz Gornje Radgone. Mitološka zgodba o samovšečnosti in samoljubju je nadgradnja avtorskega projekta uspešne istoimenske lutkovne predstave skupine Ars Altera Pars, ki so jo uprizorili pred dvema letoma.

Avtorica besedila in režiserka avdiopravljice je Jasmina Molnar Urbanič, knjigo je ilustriral prof. likovne umetnosti Matjaž Geder, ki je tudi zasnoval lutke iz dežnikov, v angleščino je pravljico prevedla profesorica nemščine in angleščine Mateja Šajhar, lektorirala jo je mag. Norma Bale, naslovnico je oblikoval Damjan Sovec, knjigo pa Eva Žula, oba profesorja likovne umetnosti. Glasove likov in odrski oziroma avdiopravljici so posodili Eva Žula, Matjaž Geder, Tanja Dolamič, Jasmina Molnar Urbanič, Danjela Potrč in Samo Tuš, glasba pa je avtorsko delo akademskega slikarja in glasbenega avtorja Stojana Kneževića.

Pravljica, ki tematizira samoljubje, brezpogojno ljubezen, človeške odnose s svetlimi in temnimi obrisi, se dogaja v Pravljicnem gozdu in opisuje dogodiščine samovšečnega fanta Narcisa in vilinske deklice Eho, ki je ujeta v viharju odmevov. Ko v zgodbo vstopijo gozdne živali, Lastovka, Zajček in Medved, želijo s svojimi dejanji razkrinkati samovšečno podobo Narcisa in mu sporočiti, da sami sebi nismo dovolj. »S to zgodbo družbi le

Del ekipe z avtorico in idejno vodjo projekta Jasmino Molnar Urbanič, ki je v več vlogah sooblikovala pravljico Narcis in Eho, med liki, ki jih je iz dežnikov zasnoval Matjaž Geder.

nastavljamo ogledalo, ne želimo je le kritizirati, saj jo tudi sami soustvarjamo,« je na predstavitvi dejala avtorica projekta Jasmina Molnar Urbanič.

Najprej so pravljico s pomočjo lutk iz dežnikov postavili na oder, z njo so nastopili po vsej Sloveniji. Zaradi zahtevnosti odrske postavitve so se odločili, da z njo ne bodo več nastopali. Da ne bi šla v pozabo, so jo natisnili v slikanici in naredili še kot radijsko igro. Hkrati pa je zgodba dobila še angleško različico, načrtujejo pa še

slovensko-madžarsko različico.

»Gre za avtorski projekt tiste vrste, ki se ne dogaja tako pogosto, kot bi si v lokalni skupnosti želeli. Nedvomno se z njim postavljamo na zemljevid nacionalne kulturne produkcije in sporočamo, da lahko uspešno aktiviramo umetniški potencial nekega območja in s tem pripomoremo, da se vsa ustvarjalnost pomakne naprej,« pa je poudarila mag. Norma Bale, direktorica Zavoda Kultprotur.

A. Nana Rituper Rodež

Janko Šobak, policist za delo na mirovni misijah

Tujina – vrhunec kariere

Inšpektor v oddelku za državno mejo in tujce v pomurski policiji je po končanem usposabljanju izurjen za delo v mednarodnih mirovni operacijah

Janko Šobak, inšpektor v oddelku za državno mejo in tujce sektorja uniformirane policije murskosoboške policijske uprave, je v vadbenem centru slovenske policije v Gotenici pri Kočevski Reki končal usposabljanje za policiste kandidate za delo na mednarodnih civilnih misijah. Šobak v policiji služi od leta 1996, diplomiral je na Visoki policijski varnostni šoli. Da je prišel med 16 slovenskih policistov, ki bodo lahko v prihodnje kandidirali za odhod na mirovne misije v Bosno in Hercegovino, Srbijo, Gruzijo in Kosovo, je moral skozi stroge selekcijske postopke. Sledilo je tritedensko urjenje, kjer je bila angleščina delovni jezik, tudi na predavanjih slovenskih strokovnjakov.

»V dveh tednih smo udeleženci usposabljanja pridobivali predvsem teoretična znanja z nekaj prakse, kot so uporaba radijskih zvez, orientacija v naravi, prva pomoč, spretnostna vožnja, streljanje, delo s pomočjo helikopterja in praktični prikaz minske eksplozivnih sredstev. Zadnji teden pa smo preigravali različne možne realne situacije, ki nas lahko doletijo med delom na misiji.« Eden od scenarijev je bila ugrabitev policistov mirovnikov: »Čeprav smo vedeli, da je to vaja, je bilo čutiti adrenalin in strah, saj so inštruktorji, ki so igrali vloge ugrabiteljev, svoje vloge jemali skrajno resno.« Za policista mirovni-

Policijski inšpektor Janko Šobak je končal usposabljanje za odhod na mirovno misijo.

Fotografija Nataša Juhnov

ka se je odločil zaradi izziva in izkušenj, prizna pa, da je mamljivo tudi plačilo za delo na misiji. Seveda brez razumevanja družine ne gre. Slovenska policija sodeluje na mednarodnih civilnih misijah od leta 1997, ko je bil prvi policist napoten na misijo v Albanijo. Naloge, pooblastila in delo civilnih policistov na mirovni in drugih mednarodnih misijah se

bistveno razlikujejo od nalog vojaških oseb in enot ter drugega osebja na civilnih misijah. Policisti živijo v okoljih, kjer delajo, naloge pa opravljajo praviloma individualno. V bivalnem in delovnem okolju niso posebej varovani in tudi logistično so največkrat prepuščeni sami sebi. Šobak se bo predvidoma prihodnje leto prijavil za odhod na misije

kjer sodeluje slovenska policija. Ko bo izbran za odhod, bo skupaj z drugimi evropskimi policisti v nemirnih državah tamkajšnjim oblastem pomagal pri vzpostavljanju in ohranitvi reda. Glede na njegovo dozdajšnje zaposlitev je pričakovati, da bo svetoval pri postopkih s tujci in varovanju meje.

Andrej Bedek

S sojenja Branku Barbariču za smrtno prometno nesrečo

Zbil človeka in odšel na pivo

Obtoženec je desetega aprila 2008 v Prosenjakovcih vinjen, brez voznškega izpita in v neregistriranem avtu pred hčerkinimi očmi do smrti povozil mamo, potem pa pobegnil

Sodnica Natalija Pavlič Goldinskij je ob koncu zadnje obravnave na sojenju Branku Barbariču iz Krnec za povzročitev smrtne prometne nesreče prebrala še izpoved hčerke, ki ji je obtoženec povozil mamo. Povedala je, da sta šli k babici, ko je mama zavpila: »Pazi, avto!« Potem je na cesti našla le njen čevelj, truplo pa je bilo v sosedovem vrtu. Ker se Barbarič ni znal izjasniti, ali naj hčerka pride pričat tudi na sodišče, je sodnica povzdignila glas in vprašala: »Ali želite tukaj gledati hčerko pokojne in jo še spraševati?« Obtoženec je potem sklonil glavo in skoraj neslišno zamomljal, da ne.

Po vseh zapletih, ki so trajali leto dni, ko je obtoženi Barbarič skušal izločiti sodnico iz procesa, zavračal dodeljene odvetnike in se izgovarjal, da ni zmožen spremljati obravnave, je državni okrožni tožilec Žarko Bejek končno le prebral obtožnico. Tožilec je obtožencu pripisal, da je pijan, v telesu je imel najmanj 0,87 promila alkohola, in z neregistriranim cliom 10. aprila 2008 okoli pol devetih zvečer v Prosenjakovcih do smrti povozil Metko Hahn Žilavec, njeno hčerko pa lažje poškodoval. Po nesreči je pobegnil, vendar so ga policisti kmalu našli. Obtoženi Barbarič se brani z molkom, kot je to storil v preiskavi; je pa spet sodnici Pavlič Goldinskijevi potožil, da ima »motnje v glavi«. »Zberite se in sodelujte. Le tako si lahko pomagata,« mu je zabrusila sodnica.

Kmetijski svetovalec Štefan Bogdan se je z avtom vračal iz službe, ko je mimo njega skrajno hitro pripeljal

Branko Barbarič je v sodno dvorano prišel v spremstvu pravosodnih policistov, saj za rešetkami zapora na Dobu že prestaja petletno zaporno kazen zaradi poskusa uboja prijatelja.

Fotografija Nataša Juhnov

neki voznik: »Po trestih metrih vožnje me je na cesti ustavila punčka in rekla, da so ji povozili mamo. Ženska je ležala v jarku, ko sem počepnil k njej, me je punčka vprašala, ali bo njena mamica preživela.«

Obtoženčev bratranec Janez Horvat je pričal, da je sodni večer Barbariča srečal v gostilni v Krncih. »Popil je malo pivo in dejal, da gre domov, ker mora zgodaj v službo. Bil je peš, policistom, ki so prišli za njim, pa sem opisal, kakšen avtomobil vozi,« je razložila priča.

Bojan Žižek, policist v patrulji, ki je izsledila povzročiteljev avtomobil, je dejal, da sta s kolegom Matejem Strnadom po bližnjih gostilnah in pri ljudeh, ki so prijateljevali z Barbaričem, zbirala podatke, kje bi ta lahko bil. Žižek je dejal, da je obtoženca že večkrat vzel pod lupo zaradi kršenja prometne zakonodaje, zato je bil takoj eden od osumljencev za nesrečo. Clia, na katerem je bila sveža kri, sta našla za hišo Barbaričevega znanca, ki ima nekakšen avtomobilski odpad v Ivanovcih, že med potjo nazaj na posta-

jo, »vendar mi nekaj ni dalo miru, zato sva se obrnila in preverila še to.«

Da je obtoženec v peški treščil s hitrostjo 48,6 kilometra na uro, je ugotovil prometni izvedenec Štefan Ščap. Kot je dejal, bi ju moral voznik ob ulični razsvetljavi in prižganih žarometih videti vsaj sedemdeset metrov daleč, mati in hči pa bi se trčenju lahko izognili le, če bi pravočasno skočili v obcestni jarek.

Sojenje se nadaljuje prihodnji petek.

Andrej Bedek

okc poročila

Madžari kradli kot srake

Policisti in cariniki na mednarodnem mejnem prehodu v Petišovcih so stopili na prste štirim pridaničem, ki so v večjih trgovskih središčih, med drugim v Sevnici in Slovenskih Konjicah, kradli hrano, pijačo in kozmetiko. Preiskovalce je zbadlo, da so imeli Madžara, stara

Fotografija PU MS

60 in 41 let, in Madžarki, stari 49 in 41 let, do vrha poln prtljažnik trgovskih izdelkov, za katere niso imeli računov in niso vedeli razložiti, kje so jih kupili. V postopku je prišlo na dan, da je četverica s predpasnikom, ki je imel na notranji strani všite posebne žepke, kradla po nakupovalnih središčih. Podvige so izpeljevali tako, da sta Madžarki kradli, Madžara pa sta oprezala naokoli, ali jih kdo vidi. Da so lažje odšli iz trgovin in mimo blagajn, so ponavadi za prevezo kupili zemljico ali čokoladico. Prebrisan četverica je bila letos že pod drobnogledom policistov, ko je kradla v Lendavi, Ljutomeru in Slovenj Gradcu. Vse štiri znova čakajo kazenske ovadbe.

Brez alkohola na cesto

V okviru akcije 0,0 šofer, ki se bo končala v nedeljo, bodo policisti po vsej Sloveniji poostreno nadzirali psihofizično stanje voznikov. Po ugotovitvah policistov je v tem obdobju namreč problematika alkohola in hitrosti na cestah še bolj pereča. Martinovo mnogo ljudi praznuje ob alkoholnih pijačah, bliža pa se že tudi tako imenovani veseli december, ki je zaradi nesreč, povezanih z alkoholom, med najbolj kritičnimi obdobji v letu. Psihofizično stanje bodo policisti preverjali pri voznikih vseh vrst vozil tako podnevi kot ponoči. Nadzori bodo časovno in krajevno prilagojeni pričakovani problematiki, predvsem na območjih, kjer bodo potekale večje javne prireditve. Ob tem bodo merili tudi hitrost in ugotavljali druge kršitve cestnoprometnih predpisov. Preizkus alkoholiziranosti bodo odredili vsem voznikom, ki jih bodo zalotili pri cestnoprometnih prekrških.

Pešec končal pod avtomobilom

Za 59-letnega Štefana Č. iz Moščanec je bila prejšnjo sredo okoli šeste ure zvečer usodna pot proti domu. Na cesti iz smeri Dankovec ga je dobrih 200 metrov pred bližnjo okrepčevalnico na hribu zadel avtomobilist. Policisti so bili precej časa na prizorišču nesreče, pridružila sta se jim tudi dežurna preiskovalna sodnica Natalija Pavlič Goldinskij in državni tožilec Branko Murmayer. Za pešca je bilo brzokone usodno, ker je v temi – rahlo je rosilo in spuščala se je megla – nosil temna oblačila, prav tako ni imel kresničke. Preiskava je pokazala, da je pešec nenadoma z bankine stopil na cesto in da voznik hitrosti ni prilagodil razmeram na cesti. Sicer je letos na pomurskih prometnicah doslej umrlo sedem ljudi, eden več kot lani, predlani 16, leta 2007 kar 28, leto prej 23 in leta 2005 16.

Fotografija Andrej Bedek

Srečanje pevcev iz štirih župnij

Kulturno društvo Antona Krempla Mala Nedelja in ljudski pevci Fantje od Male Nedelje so pred dnevi v dvorani tamkajšnjega kulturnega doma pripravili že sedemnajsto srečanje pevcev, ki negujejo ljudsko in cerkveno pesem. Gre predvsem za druženje skupin, ki mejijo na kraj Gomila v Slovenskih goricah. Pobudnik srečanja je bil vodja malonedeljskih pevcev Rudolf Ludvik. Prireditev vsako leto poteka v drugi župniji, občini oziroma krajevni skupnosti. Tokrat so se pri Mali Nedelji predstavili ljudske pevke Kulturnega društva Ksaverja Meška od Svetega Tomaža, ljudske pevke Kulturnega društva Antona Slodnjaka iz Juršinec, ljudske pevke Kulturnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici, Fantje od Male Nedelje ter še nekateri drugi pevci in godci. J. Ž.

Obnovljeni most v Rankovcih

Alojz Omar (na posnetku) je imel kot prvi сосед in eden od glavnih pobudnikov čast med prvimi odpreti obnovljeni most v Rankovcih, ob tem pa se mu je pridružil še predsednik vaške skupnosti Rankovci Herman Lenarčič. Novi most sta skupaj blagoslovila tišinski župnik Boštjan Čeh in murskosoboški evangeličanski duhovnik Leon Novak. Gradnja novega mostu, ki je zamenjal starega dotrajanega, je trajala mesec dni, obnova pa je Občino Tišina stala 23 tisoč evrov. Novi most sedaj vaščanom lajša dostop do njiv in travnikov, obenem pa omogoča tudi srečevanje dveh vozil hkrati, kar prej ni bilo mogoče, s tem pa je tudi povečana varnost cestnega prometa. Kot se Alojz Omar spominja pripovedovanj svoje babice, je bilo na tej točki nevarno že pred stoletji, saj mu je npr. povedala tudi zgodbo o tragični nesreči, ko je zaradi velikih poplav in silovitih vod nekoč na tem mestu utonil poštni kočijaž s svojim konjem. Obnovo mostu je izvedlo gradbeno podjetje Gomboc in za svoje delo prejelo veliko pohval. T. K.

Rekordna udeležba pohoda prijateljstva

Evropskega pohoda prijateljstva, ki so ga že enajsto leto pripravile občine Cankova, Tišina in Bad Radkersburg skupaj s Športnim društvom Studenec Cankova, se je udeležilo več kot dvesto pohodnikov. To je največ, odkar pripravljajo ta pohod. Pohodniki so prišli iz različnih krajev Slovenije, tako posamezno kot organizirano. Tako so na pohodu med drugimi sodelovala tudi športna oz. planinska društva iz Celja in Ruš. Pot je pohodnike vodila skozi kraje zgoraj omenjenih občin, katerih župani so pohodnike ob startu v Gederovcih tudi pozdravili, na pot pa so jih pospremili še cankovski folkloristi in tišinski godci. Petnajstkilometrski trasa se je končala v Korovcih. C. K.

Vilma Sapač iz Vadarec je eno leto starejša – sedaj jih ima 101

»Šla bi še na ples, če bi me kdo povabil«

Kot šivilja je za poroko oblekla kar osemnajst nevest – In kot kaže zdaj, bo dočkala še kakšno poroko tudi v svoji široki družini

Dokaj hitro je minilo eno leto, odkar so bili številni gostje pri njej na obisku. A v teh 365 dneh se ni skoraj nič spremenilo. Razen števila njenih let. 5. novembra letos je Vilma Sapač iz Vadarec 21 namreč praznovala svoj 101. rojstni dan.

Pri tem je Vilma videti bolje kot marsikdo, ki je za več desetletij mlajši od nje. »V tem enem letu se mi ni zgodilo nič pretresljivega. Še vedno hodim po hiši, včasih pa tudi šivam s šivalnim strojem. Le noge in sluh mi včasih nagajajo,« pravi Vilma, ki pa je v tem letu vseeno doživela nekaj veselega: številnim vnukom oz. vnukinjam ter pravnukom oz. pravnukinjam, ki jo vsi radi obiskujejo, se je z novim rojstvom pridružila še ena.

Vilma je v domači hiši obkrožena z najbližjimi, pri čemer je zanimivo, da bo njena hčerka Sidonija, po domače Sidika, tudi kmalu dopolnila 80 let. Si pa tudi brez njih zna sama popestriti prosti čas, saj rada gleda televizijo in bere različne publikacije. »Ne samo to. Dejala nam je, da bi šla še na ples, samo če bi jo kdo povabil,« dodaja njena vnukinja Gizela.

Tokrat so jo ob njenem 101. rojstnem dnevu obiskali predstavniki Občine Puconci na čelu z županom Ludvikom Novakom, Razvojnega zavoda Puconci, Kulturno-turističnega društva Lipa, vaškega odbora Vadarci in Evangeličanske cerkve. Ob čestit-

Vilma Sapač je s stoprvim letom najstarejša prebivalka puconske občine.

kah so ji izročili tudi simbolična darila in cvetje, evangeličanski duhovnik Simon Sever pa ji je prebral nekaj duhovnih in življenjskih misli.

Vilma Sapač se je rodila leta 1909 v Dolnjih Slavečih. Do starosti je morala precej garati, zato pa sedaj pravi, da je trdo delo njen glavni recept za dolgo življenje. Delala je v Prekmurju, na Hrvaškem, v Avstriji in Franciji. Na sezonskem delu je tudi spoznala moža, s katerim sta nekaj časa živela na Štajerskem. Imela sta tri otroke, ena od njih je že omenjena Sidonija. Kakšno

leto dni je Vilma morala skrbeti tudi za moža, ki ga je zadela kap, ko pa je umrl, so se zanjo začele nove težave, saj se ji je na očeh pojavila siva mreža. Odločila se je za operacijo. »Odkar so mi operirali sivo mrežo, nimam več nobenega problema z vidom.« Vilma pa se tudi presenetljivo jasno spomni zgodb iz svoje preteklosti: »Kot šivilja sem v svojem življenju za poroko oblekla kar osemnajst nevest.« In kot kaže zdaj, bo dočkala še kakšno poroko v svoji široki družini. T. K.

Nov verski objekt v Bodoncih

Kapela na zgodovinskem mestu

Za gradnjo kapele so se odločili predvsem zaradi kulturnih in turističnih razlogov

Za turiste in vernike bo zanimiv tudi lesen kip sv. Lenarta iz baročnega obdobja, ki bo odslej stal v kapeli. Tega so na svečanost pripeljali in ga za potrebe kapele darovali slovenski župniki, ki delujejo na avstrijskem Koroškem.

Minulo soboto je v Bodoncih, neda-leč od tamkajšnjega pokopališča, potekal blagoslov novozgrajene kapele, posvečene sv. Lenartu. Na tem mestu je nekoč že stala lesena kapela, posvečena temu svetniku, katere prvi zapisi segajo v 14. stoletje, zadnji pa v 18. stoletje. Pozneje naj bi kapela zaradi potrebe tukajšnjih katoliških vernikov, ki so se usmerili predvsem na cerkve nekaterih takrat na novo ustanovljenih župnij, kot je bila pečarova, izgubila

svoj pomen. Kot spomin na staro kapelo je ostal le kelih iz 17. stoletja, ki naj bi ga uporabljali pri obredih v kapeli in je danes shranjen v pečarovski cerkvi. Zemljišče, na katerem stoji kapela, je darovala pečaravska župnija, celotno investicijo gradnje pa je financirala Občina Puconci. Kot je povedal puconski župan Ludvik Novak, so se za zgraditev verskega objekta odločili predvsem zaradi kulturnih in turističnih razlogov. Tod mimo namreč pelje

glavna cesta do gradu pri Gradu, po kateri se vozi veliko turistov. Kapelica bi bila tako še dodatna zanimivost na tej poti. Želja je, da bi ob njej postavili tudi informacijsko tablo, na kateri bi bila opisana zgodovina stare kapele in mesta, na katerem stoji nova. Blagoslovitev nove kapele sta opravila pečarovski župnik Jožef Hozjan in bodonski evangeličanski duhovnik Simon Sever.

C. K.

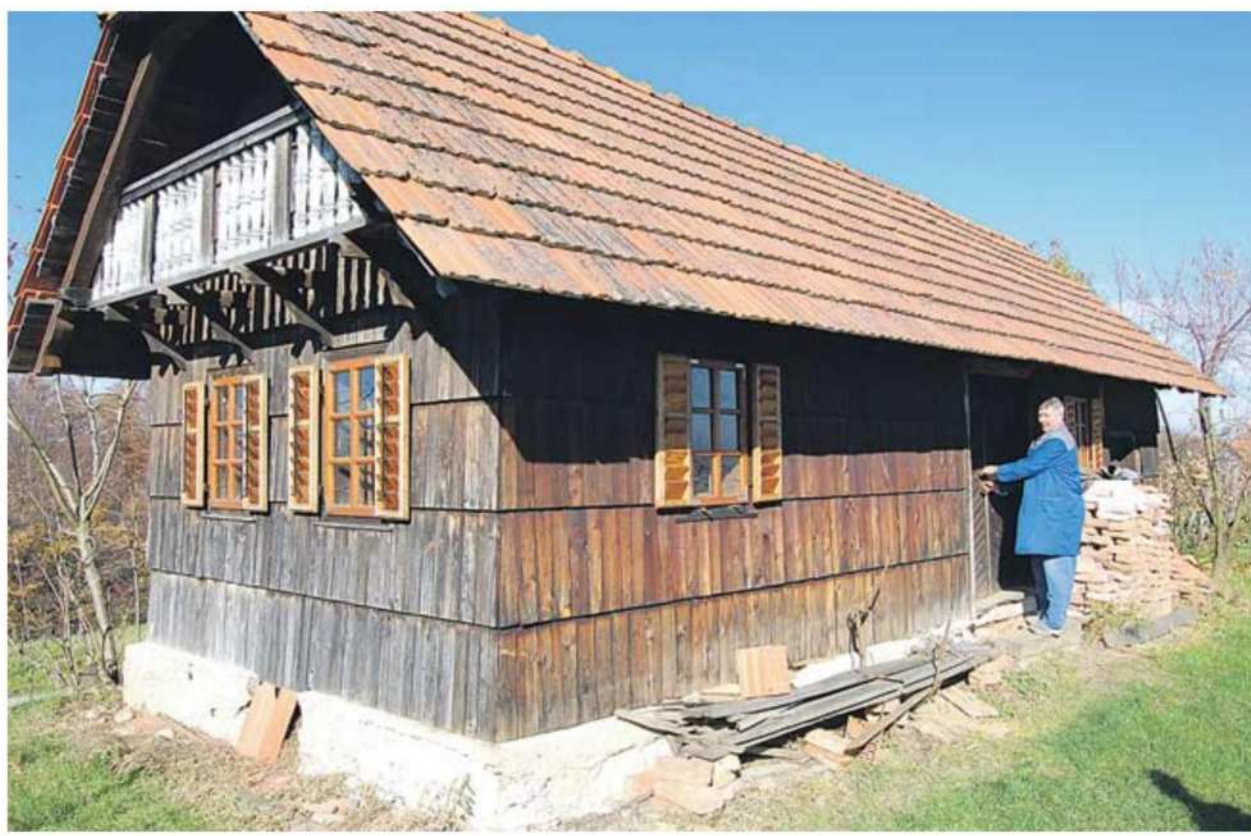
Galušak, vas na obrobju Pomurja

Viničarsko naselje z vse manj vinogradi

Čeprav so nekateri zaselki tako blizu, da se lahko sosedje s hriba na hrib pogovarjajo, je za obisk tega soseda treba narediti pet kilometrov

Galušak je naselje, razmetano po slemenih Slovenskih goric, čisto na robu pomurske regije. S petinšestdesetimi prebivalci spada med najmanjše vasi v Občini Sveti Jurij ob Ščavnici. Nekoč je bilo to predvsem vinogradniško naselje, kjer so svoje vinograde imeli bogatejši kmetje iz ščavniške doline.

Kot razlaga Mirko Ljubec iz Kokolajničaka, predstavnik štirih vasi, med drugimi tudi Galušaka, v jurševskem občinskem svetu, je vinogradov danes bolj malo. »To, kar je ostalo, so predvsem sodobno obdelani vinogradi, ni pa več »goric na kole«, po katerih je bil ta kraj znan,« pojasni Ljubec. Prebivalcev je manj kot nekoč, čeprav je hišnih števil, teh je danes sedemdeset, več. Največ ljudi se je iz Galušaka in iz sosednjih krajev izselilo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Razlog je bilo poleg slabe infrastrukture tudi iskanje dela. »Velike družine, ponekod je bilo tudi po deset otrok, se na malih »vrhovskih« kmetijah niso mogle preživljati,« pravi Ljubec, ki tudi sam izhaja iz družine s sedmimi otroki, prav toliko pa jih ima tudi sam. Veliko teh kmetij je tudi nastalo iz viničarskih oz. po domače »venčarskih« družin, ki so bogatim kmetom obdelovale vinograde v okolici,

Galušak je bilo nekoč predvsem viničarsko naselje, zato viničarji tod ni manjkalo. Danes so te redke. Eno manjših iz leta 1900 je obnovil Stanko Čuček (na fotografiji), ki pravi, da bi rad v njej uredil muzej, saj ima zbranega že kar nekaj starega pohištva in orodja, ki so ga nekoč uporabljali viničarji.

selki tako blizu, da se lahko sosedje s hriba na hrib celo pogovarjajo, pa je treba narediti petkilometrski obvoz, če želijo obiskati tega soseda,« razlaga Ljubec. To po svoje tudi priča o razgibanem, hribovitem in težkem terenu za kmetovanje in življenje nasploh v teh krajih.

Ker zadeva infrastrukturo, je ta glede na razgiban teren in odmaknjenost od večjih središč zadovoljivo urejena. Ceste so v glavnem asfaltirane, so pa precej ozke. Kot pravi Ljubec, je širina cest pred dvajsetimi leti, ko se je večina teh tudi gradila, zadostovala. Danes pa je prevoznih sredstev več in vse širša so. »Težko bo spremeniti širino cest tako zaradi terena kot tudi zaradi tega, ker bi bila to prevelika naložba. Kmalu bo treba ceste prenoviti, saj so ponekod že v slabem stanju,« dodaja.

Na srečo pa prebivalci Galušaka nimajo težav s pitno vodo, kakor je to značilno za hribovska območja. Vodovod so si pred desetletji uredili skupaj s še nekaterimi sosednjimi vasi in zajetij, kjer je vode za zdaj dovolj. Prav tako pa se na tem območju gradi tudi javni občinski vodovod. Tisto, kar pogrešajo, je širokopasovno telekomunikacijsko omrežje. Del Galuša-

Mirko Ljubec že sedemnajsto leto kot svetnik zastopa vasi Kokolajničak, Gabrc, Kutinci in Galušak v občinskem svetu Občine Sv. Jurij ob Ščavnici.

za plačilo pa so dobile obdelovalno zemljo.

Tudi danes na Galuškaku ni večjih kmetij, gre predvsem za male kmetije. Veliko zemlje je dano v najem večjim kmetom iz sosednjih ravninskih vasi. »Potrebne je veliko strpnosti za delo na tej zemlji, saj gre za hribovit, razgiban teren, kjer je poleg tega tudi prst ilovnata in težka za obdelovanje,« pravi Ljubec in dodaja »zaradi teh razmer so potrebni večji in dražji stroji za obdelovanje, to pa premorejo predvsem večji kmetje.« Kljub vsem tem razmeram pa se zemlja redno obdeluje.

Prebivalci Galušaka si kruh služijo tudi z delom v Mariboru, Ljutomeru, na Ptuj in v drugih večjih okoliških krajih, saj v vasi ni podjetij ali obrtnikov in s tem ne delovnih mest. Ker pa gre za območje z razmeroma starim prebivalstvom, se pri mnogih hišah socialni položaj rešuje zgolj s pokojninami. Kot že rečeno, v vasi ni obrtnikov oz. zasebnikov razen ene vrtnarje in enega večjega vinogradnika, ki se ukvarja s prodajo vin.

V vasi tudi ni gostilne in trgovine, prav tako ni institucij, kot sta šola in vrtec, ter verskih objektov, cerkve ali

Cesta skozi Galušak je meja med več vasi, med občinami Sv. Andraž v Slov. goricah, Cerkvenjak in Sv. Jurij ob Ščavnici ter med podravske in pomurske regije. Kot pravi Mirko Ljubec, se je poleg te krajevne meje nekoč tukaj čutila tudi kulturna meja: »Na eni strani ceste so govorili, kot mi rečemo, pesniški dialekt, na drugi pa ščavniškega.«

kapelic. Tudi društev nimajo, kar pa ne pomeni, da se vaščani ne družijo radi, največkrat so vključeni v društva v sosednjih vaseh, s katerimi skupaj pripravljajo različne prireditve. Verjetno je vzrok, da v vasi primanjkuje

vse zgoraj naštetu, geografska raztrenost naselja.

Zaselki so razmetani na štirih različnih vrhovih, ki jih po domače imenujejo Kozjanica, Borovšak, Galušak in Rojkošak. »Čeprav so nekateri za-

ka je že preskrbljen s tem omrežjem, v preostalem delu pa ga bo treba še urediti. Kot dodaja Ljubec, je takšno omrežje za te odmaknjene kraje lahko koristna vez z večjimi središči. C. K.

prispevki za nakup magnetne resonance

Ludvik Šinček z družino iz Košarovec – 40, Mira Prelec z družino iz Murske Sobotne – 20, Prostovoljno gasilsko društvo Kukeč – 40, Zlatko Vukanič z družino iz Kukeča – 20, Viktor Kerčmar iz Kukeča – 20, Emilija Horvat z družino iz Puconec – 30 in Jolanka Rituper iz Kukeča namesto sedmine za pok. možem Kolomanom Rituperjem – 50; družina Lepoša iz Šalovec namesto cvetja za pok. Jolanko Fartek iz Murske Sobotne – 20; Marica Puhar iz Dokležovja, prostovoljni prispevek – 20; Feri in Marjeta Danč iz Murske Sobotne namesto cvetja za pok. Jožico Meolic iz Kro-

ga – 50; Dragica in Jožef Žalman s Cankove namesto cvetja za pok. Branka Bezjaka iz Murske Sobotne – 50; Majda Mencigar iz Gederovec namesto cvetja za pok. Greto Caf iz Murske Sobotne – 40; družina Sukič, Ob kanalu 20, Murska Sobotna, namesto cvetja za pok. Jožico Meolic iz Kroga – 90; Robert Šušek, Razlagova 34, Murska Sobotna, namesto cvetja za pok. Terezijo Vukan iz Murske Sobotne – 50; družina Hajdinjak iz Gorice namesto cvetja za pok. Gizelo Makovec – 20; Angela Fister, Mali Bakovci 44, namesto cvetja za pok. Ano Duh iz Beltinec – 20; Daniel Grabar, s. p., Can-

karjeva ulica 113, Murska Sobotna, donacija – 100; Lidija Šinko, Skakovci 37, namesto cvetja za pok. Sidonijo Šantavec – 50; Elizabeta Cipot, Panonska 18, Odanci, namesto cvetja za pok. Julija Kutoša – 20; Martin Peterka, Partizanska 18, Beltinci, namesto cvetja za pok. Ano Duh iz Beltinec – 30; namesto cvetja za pokojno Angelo Žohar iz Doliča so darovali: hčerka Marija Rogan iz Černelavec – 50, brat Štefan Sukič iz Doliča – 50, družina Kološa iz Moravskih Toplic – 30, Marija Horvat iz Moravskih Toplic – 20, družina Kološa iz Vučje Gomile – 30, družina Vavroš iz Vučje Gomile – 20,

družina Vitez iz Tešanovec – 20, družina Štof-Skledar iz Doliča – 30, Ernest Horvat iz Kuzme – 50, Drago Kranjec iz Murske Sobotne – 10, Neža Žohar iz Doliča – 50, Ludvik Škaper z družino iz Kupšinec – 20, družina Grah iz Kuzme – 20, Drago Kar s sosedi iz Černelavec – 100, Karel Škaper iz Černelavec – 50, Vili Škaper iz Nemčavec – 20, Jože Reček iz Černelavec – 20, Danica Horvat iz Doliča – 20, Anica Bunderla iz Doliča – 20, družina Rogan iz Matjaševca – 30, družina Kaenc iz Doliča – 20, Franc Fartek iz Kuzme – 20, hčerka Dragica Grah iz Doliča – 30, družina Škaper iz Doliča

– 20, gozdarji z Goričkega, Gornji Petrovci – 35, Marija Čuk iz Doliča – 20, družina Zrim iz Černelavec – 20, Franc Škaper iz Doliča – 20, družina Grah iz Vidonec – 20 in Marjan Alojz Vebran z Jesenic – 20; Vera Horvat z družino iz Murske Sobotne namesto cvetja za pok. Angelo Žohar iz Doliča – 20 evrov.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo. Prispevke zbiramo na računu št. 01100-6030278282 s pripisom »za nakup magnetne resonance«.

Splošna bolnišnica
Murska Sobotna

Četrtnfinale odbojarskega pokala Slovenije

Velika zmaga v Kanalu

Ujeli zaostanek dveh nizov proti Salonitu – Lanski finalisti na dobri poti

Utrinek s tekme Panvita Galex – Murexin

V prvih četrtfinalnih tekmah pokala Slovenije je bil najbolj zanimiv in dramatičen obračun v Kanalu, kjer so odbojkarji Panvite Galexa proti Salonitu izgubljali z 0 : 2 v nizih, domov pa so se vrnili z minimalno zmago. Lanski finalisti slovenskega pokala so v tretjem nizu vaje igre prevzeli v svoje roke in prišli do zaslužene zmage. Končni izid: Salonit – Panvita Galex 2 : 3 (21, 23, -22, -18, -7). Za Sobočane so točke dosegli: Horvat (16), Tot (15), Flisar (14), Mijalković (13), Zupanc (12), Marič (5) in Žitnik (1). Za uvrstitev na zaključni turnir na domačem igrišču potrebujejo zmago, ob morebitnem porazu pa bo o polfinalistu odločal zlati niz do 15. točke.

Drugi rezultati: ACH Volley – Duol Olimpija 3 : 0, Marchiol Vodi – Astec Triglav 3 : 0, Calcit Volleyball – UKO Kropa 3 : 1. V ženski konkurenci so imele nekaj več dela proti drugoligašicam iz Puconec »vitalovke«. Rezultat je bil 3 : 0 (20, 22, 18).

Uspešni tudi na prvenstveni tekmi

7. krog 1. DOL (m): Panvita Galex – Murexin (Sl. Bistrica) 3 : 1 (18, 20, -23, 25), Gokop Fram – Krka 3 : 0, Calcit Volleyball – UKO Kropa 0 : 3, MTB Maribor – Marchiol Vodi 0 : 3, Astec Triglav – Duol 3 : 1. Pari 8. kroga: Duol – Panvita

Galex, Murexin – Maribor, Gokop Fram – Astec Triglav, Marchiol Vodi – Calcit Volleyball, Krka – UKO Kropa.

Dvorana OŠ I v M. Soboti, 250 gledalcev, sodnika: Gril (Pekre) in Suljakonovič (MB).

Panvita Galex: Ajlec 2, Zupanc 6, Pavlovič, Mijalković 14, Kerec, Žitnik, Marič, Horvat 17, Flisar 14, Novak, Tot 18, Topovšek.

Murexin: Babič 15, Dobošič 1, Gomivnik 12, Lamut, Simončič 1, Frešer 6, Kos 6, Valentan 1, Serajnik 5, Štern 1, Cizerl.

Po hitrem vodstvu z 2 : 0 v nizih je bilo pričakovati hiter konec tekme, toda v nadaljevanju so Sobočani močno popustili, kar so gostje s pridom izkoristili. V tretjem nizu so ves čas vodili in ga s 25 : 23 tudi uspešno končali. Tudi v četrtem nizu so gostje iz Slovenske Bistrice zadržali kot prerojeni, saj so ob prvem tehničnem odmoru vodili z 8 : 4, ob drugem pa s 16 : 11. Prednost so obdržali vse do 22. točke, ko so Sobočani prvič izenačili. V dramatični končnici so se igralci Panvite Galexa srečno izvlekli, saj so izkoristili šele tretjo zaključno žogo. Bilo je 27 : 25, s čimer so domačini prišli do pričakovane, a težke zmage.

Calcit	7	6	1	18	5	18
Marchiol	7	6	1	19	4	18
Fram	7	5	2	15	11	13
Kropa	7	4	3	15	9	13
Triglav	7	4	3	15	11	13
Panvita G.	7	4	3	12	11	12
Duol	7	2	5	11	17	7
Murexin	7	2	5	8	19	4
Krka	7	1	6	6	18	4
Maribor	7	1	6	4	18	3

Igralke Keme prevzele vodstvo

5. krog 2. DOL (ž): Kema Puconci – Kostak-Elmont 3 : 0 (18, 21, 22), DŠR M. Sobotič – Benedikt 0 : 3 (-22, -19, -19). Vodi Kema Puconci s 14 točkami (15 : 3), 9. DŠR M. Sobotič 3.

5. krog 3. DOL vzhod: Maribor II – Beltinci Panvita Galex 3 : 2 (21, -27, -19, 17, 15).

5. krog 3. DOL vzhod II (ž): Formis II – ZM Ljutomer 3 : 2 (-20, 21, 19, -22, 9).

Milan Jerše

Državne namiznoteniške lige

Dve zmagi Pomurcev

Močan odpor Rakeka proti Sobočanom

V 5. krogu 1. SNTL sta obe moški pomurski ekipi zmagali, ženske pa izgubile. Kema v naslednjem krogu igra doma derbi z Mariborom, ki je lahko že odločilen za naslov jesenskega prvaka. Sobočani bodo gostovali na Ptujju, Sobočanke pa bodo gostile Interdiskont.

Ilirija – Kema Puconci 2 : 5 (Golavšek – Škraban 3 : 1, Tvrtkovič – Ropoša 1 : 3, Vidmar – Horvat 0 : 3, Tvrtkovič – Škraban 3 : 1, Golavšek – Horvat 0 : 3, Vidmar – Ropoša 1 : 3, Tvrtkovič – Horvat 0 : 3). Sobotič – Rakek (Roudič – Urbanc 3 : 1, Kocuvan – Rebec 3 : 0, Horvat – Zdovc

1 : 3, Kocuvan – Urbanc 3 : 0, Roudič – Zdovc 1 : 3, Horvat – Rebec 3 : 1, Kocuvan – Zdovc 3 : 0). Vrstni red: Krka, Maribor in Kema po 10 točk, Sobotič 6.

Članice: Logatec – Sobotič 5 : 0 (Zupančič – Lupša 3 : 0, Verdinek – Vrbanjšek 3 : 0, Smiljanič – Matis 3 : 2, Verdinek – Lupša 3 : 0, Zupančič – Matis 3 : 2). 3. SNTL: Ljutomer – Kajuh 5 : 2 (Zore 3, Fijavž 2), Žogica II – Krka II 1 : 5 (Ocepek), Ljutomer – Vesna 5 : 3 (Fijavž 2, Zore 2, Senčar 1), Žogica II – Hrastnik 3 : 5 (Soklič 2, Fleisinger).

M. U.

Državna šahovska liga za člane

Za las ob drugo mesto

Najboljša na prvi in drugi deski Ruck in Ribli

7. kolo: Radenska Pomgrad – Kranj 5 : 1 (zmagali so Ribli, Gruškovnjak, Cigan in Buzeti, remizirala pa Ruck in Gjurran). Drugi izidi: Branik – Šentjur 5,5 : 0,5, Podpeč – Vrhnika 2,5 : 3,5, Krško – N. Gorica 2 : 4, Ptuj – Maribor 2 : 4; 8. kolo: Šentjur – Radenska Pomgrad 0 : 6 (zmagali so Ruck, Ribli, Gjurran, Gruškovnjak, Cigan in Buzeti). Drugi izidi: Vrhnika – Maribor 0,5 : 5,5, Kranj – Krško 1,5 : 4,5, Podpeč – Branik 3 : 3, N. Gorica – Ptuj 2,5 : 3,5; 9. kolo: Radenska Pomgrad – Podpeč 3,5 : 2,5 (zmagali so Gruškovnjak, Lazar in Buzeti, remizirala pa Ribli). Drugi izidi: Branik – Vrhnika 3 : 3, Krško – Šen-

tjur 4,5 : 1,5, Ptuj – Kranj 5,5 : 0,5, Maribor – N. Gorica 4 : 2.

Končni vrstni red: 1. ŽŠK Maribor 43, 2. Tehcenter Ptuj 37,5, 3. Radenska Pomgrad 36,5, 4. Triglav Krško, 5. Branik MB, oba po 25,5, 6. Podpeč 24,5, 7. Nova Gorica 23,5, 8. Vrhnika 23, 9. Tomo Zupan Kranj 16, 10. Bohorč Šentjur 14. Najboljši – 1. deska: Robert Ruck 3,5 točke iz sedmih partij; 2. deska: Zoltan Ribli 6,5 (8); 5. deska: 3. Denis Gjurran 4,5 (9); 6. deska: 2. Tomislav Gruškovnjak 6 (9); 7. deska: 2. Štefan Cigan 6,5 (9); 10. deska: 2. Jernej Buzeti 7,5 (9).

Milan Jerše

Košarkarski derbi zadovoljil sladokusce

Radenska Creativ ugnala Terme Olimia Podčetrtek

Največ točk so dosegli Novak, Majc in Barbarič

V M. Soboti je bil derbi 5. kroga 2. SKL, v katerem sta se srečali dotlej neporaženi ekipi: domača Radenska Creativ Sobotič in Terme Olimia Podčetrtek. Po dokaj napetem srečanju, ko ni igralo manjkalo preobratov, so na koncu zaslužno slavi-

li Sobočani. Rezultat je bil 85 : 81 (19 : 17, 20 : 23, 26 : 18, 20 : 23). Strelci: Novak 20, Majc 16, Barbarič 14, Dominko in Šuran po 10, Jakara 9 in Juteršnik 6. S peto zaporedno zmago so Sobočani prvi.

M. J.

teden v številkah

Namizni tenis

Lestvica ITTF: 1. Ma Long (Kitajska), 239. Jan Žibrat. Ženske: 1. Guo Jan (Kitajska).

2. krog rekreativne lige ŠZ Puconci: Markišavci – Beltinci 2 : 8, Jelenov hram – Sebeborci 6 : 4, M. Nedelja – Sobotič veterani 2 : 8, Bakovci – Kema veterani 1 : 9. Vrstni red: Kema veterani, Beltinci in Sobotič veterani po 4 točke. (M. J.)

Badminton

Turnir za evropsko serijo, Budimpešta, 1. kolo kvalifikacij: Iztok Utroša – Orlis (Grčija) 2 : 1 (18 : 21, 21 : 7, 21 : 9), 2. kolo: Utroša – Vural (Turčija) 2 : 1 (21 : 16, 17 : 21, 21 : 17). 3. kolo: Utroša – Gravholt (Danska) 0 : 2 (18 : 21, 21 : 23). Utroša se ni uvrstil na glavni turnir. (F. B.)

Zmagovalci tekmovanja v Ljutomeru, letnik 1998 in mlajši: Špela Rozmarič (Razkrižje) in R. Heric (Veržej); letnik 1996 in mlajši: Ž. Heric in N. Škrjanec; letnik 2000 in mlajši: Jure Šterman (vsi Veržej). (M. J.)

Rokomet

V reprezentanci Slovenije, ki je v 2. krogu kvalifikacij za EP premagala Ukrajino, je nastopil tudi igralec poljske Wisle Boštjan Kavaš iz Odranec in dal dva zadetka.

5. krog 2. DRL (m): Arcont Radgona – Radeče 30 : 26 (Zorko 8, B. Žinkovič 7),

Moškanjci-Gorišnica – Pomurje 39 : 30. Vodi Hrastnik (10), 4. Arcont Radgona (5). (T. G., M. J., N. K.)

Hokej na travi

Jesenski del Interlige: 1. Šenkvice (Slovaška) 15, 2. Pliva Lipovci 13, 9. M. Toplice 0. U-18: 1. Rača (Slovaška), 2. Slovenija, obe po 6 točk. (T. G.)

Košarka

7. krog 1. SKL vzhod, U-14: Radenska Creativ – Rogaška 63 : 86 (Banič in Kalamar po 21).

St. pionirke: Šentjur – Pomurje 32 : 48 (Tirš 25); mladinke: Domžale – Pomurje 50 : 80 (Črnko 19, Kerčmar 17, Samec 16).

1. krog pomurske lige: Sobotič – G. Radgona 81 : 73, PŠL Ljutomer I – Paloma Sladki Vrh 77 : 62, PŠK Ljutomer II – Beltinci 74 : 89, Lindau Lendava – Sv. Ana 108 : 35, prosti G. Petrovci. (M. J.) Veterani: Lindau – Kropa 92 : 97 (Ščap 27). (F. H. M.)

Kegljanje

6. krog 1. A-lige (m): Radenska – Novolit 3 : 5 (3444 : 3462; Kovačič 619, Steržaj 614). Vodi Konstruktor (12), 4. Radenska (6). 6. krog 1. B-lige (ž): Radenska – Šoštanj 7 : 1 (3163 : 2950). 6. krog 2. lige vzhod (ž): Nafta – Drava 7 : 1 (3075 :

2972). 6. krog 3. lige vzhod (m): Žalec – Radenska II 2 : 6 (3124 : 3174), Nafta – Drava 5 : 3 (3214 : 3157). (M. J.)

Judo

Iršičev memorial, Maribor, člani (do 60 kg): 2. Adrijan Gomboc; do 66 kg: 5. Tim Kovačič. Kadeti (do 60 kg): 1. Adrijan Gomboc, 5. Luka Roudič (vsi MS). Kadetinja, do 48 kg: 2. Mateja Krpič (MS); do 63 kg: 2. Natalija Varga; do 70 kg: 3. Melita Gönc (obe KBV Lendava). (M. J.)

Karate

Pokal Štrigove (170 tekmovalcev), ml. dečki do 32 kg: 1. Sani Skotnik; do 40 kg: 3. Matevž Jurinec (oba KK Radenci). (O. B.)

Kikboks

Mednarodni turnir, Zagorje ob Savi (385 tekmovalcev iz devetih držav): 3. Mihael Lopert (do 69 kg) in David Žibrat (do 89 kg) v light contactu, oba klub Power Kick M. Sobotič. (M. J.)

Strelstvo

2. turnir 2. državne lige v Ljutomeru: 1. Ormož II 1150, 2. Tišina II 1144, 3. Turnišče II 1122; posamezno: 1. Valter Pajič (Tišina) 390, 2. Mitja Černi (Gančani) 386, 4. Tadej Žalik (Turnišče) 385.

2. turnir 3. državne lige v M. Soboti:

da Lendava 19,5, 7. Radenska Pomgrad II 13,5. Končni vrstni red 2. lige vzhod: 1. Paloma Sladki Vrh 39,5, 8. ŠD Lendava 21,5. 3. liga vzhod (14 ekip): 1. Gambit MB 38,5, 9. G. Radgona 28,5. (M. J.)

Kasaštvo

Kasaške dirke v Budimpešti: 1. Lester (Jože Sagaj ml., KK Ljutomer) 1:16,8. (N. Š.)

Pikado

2. krog pomurske lige vzhod: Maži bar I – Pajdaši 17 : 8, Osa – Picolo 14 : 11, AC Kuhar – F-I Pajek 6 : 19, Čarne vrane – Maži bar II 20 : 5, Dokležovje – Viktorija 20 : 5. (T. G.)

2. krog občinske lige Križevci, rdeča skupina: Bar spomin – Boreški veterani 5 : 5, Bar Baza – Boosters 4 : 6, Kalinovjak – ŠD Berkovci 4 : 6; modra skupina: Naš ovinek – MRD Shooters 8 : 2, LO-KO Jorstik – Gabrijelov barček 4 : 6, Living Room I – Avto Frč 5 : 5, Cocktail bar – Living Room II 6 : 4. (M. J.)

Invalidski šport

17. Magdičev memorial paraplegikov v kegljanju, Radenci: 1. Maribor 1617, 3. M. Sobotič 1565; članice: 1. Marta Janežič (MS) 342; člani: 1. Tone Kanc (N. mesto) 436; veterani: 1. Milan Bogataj (MS) 411; paraplegiki: 1. Slavko Ivančič (LJ) 390, 2. Slavko Dunaj (MS) 370. (F. M.)

16. krog 1. SNL

Nafti le točka s Celjani

Vsakemu pripadel po en polčas – Tragični junak tekme Stjepan Caban

»Vroč« pred vrati Nafta

Športni park v Lendavi, 1000 gledalcev, sodnik Roman Glažar (Hajdina). Strelci: 0 : 1 Klebčar (36), 1 : 1 Gerenčer (69), 1 : 2 Čadikovski (83), 2 : 2 Caban (92). Rumeni kartoni: Caban, Kokol; Mujakovič, Klebčar, Kačičnik.

Nafta: Murko, Vassiljev, Matjašec, Bečiri, Caban, Čeh (Pavel, 86), Lesjak, Buzeti, Dvorančič (Kokol, 80), Vaš, Vöröš (Gerenčer 38).

CM Celje: Mujčinovič, Čadikovski, Zajc (Kapič, 90), Bezjak, Klun, Klebčar (Močič, 72), Kačičnik, Gobec, Beršnjak, Pantovič, Mujakovič.

Čeprav so Lendavčani nastopili brez prvega strelca Jožeta Benka in poškodovanega napadalca Vinka, so srečanje začeli napadalno in že v 7. minuti napravili kar dve priložnosti. Najprej je po podaji Buzetija Dvorančič zadel nogo vratarja Mujčinoviča, le nekaj sekund pozneje pa je Bečiri po kotu Vassiljeva z desne strani z glavo dobro meril, a se je žoga od prečniča odbila v polje. Še eno priložnost za domače je napravil Dvorančič, nato pa so sledile minute Celjanov. Prvi je zagrozil Klebčar, ki se je sam znašel pred Murkom, njegov strel z leve pa je vratarju domačih uspelo ubraniti. Isti igralec je bil dve minuti pozneje usoden

za domače. Gobec je izvedel kot z desne strani, žoga je preletela vse igralce, ob drugi vratnici pa jo je osamljeni Klebčar z glavo preusmeril v mrežo.

V drugem polčasu so domačini še odločneje krenili v napad. Dvorančič bi v 65. minuti lahko izid izenačil, vendar je bil nenatančen, saj je žoga zletela čez vrata. Napadalnejša igra se je Lendavčanom obrestovala v 69. minuti. Vassiljev je prodril po levi strani in podal v sredino, kjer je Dvorančič žogo prepustil bolj postavljenemu Gerenčerju, ki je zadel desni kot celjskih vrat. V razburjivi končnici so gostje najprej povedli po grobi napaki Cabana. Čadikovski je z natančnim strelom dosegel lep zadel. Ko je že kazalo na zmago gostov, je v sodnikovem podaljškju po podaji Vaša z leve strani Caban z glavo zadel levi spodnji kot.

Trener Nafta Damir Rob: »Bili smo zelo blizu, a tudi zelo daleč od zmage. Uvod je bil izjemno spodbuden. Če ne dosežeš zadetka, ga ponavadi dobiš. Moštvo Celja se je predstavilo v izjemni luči. Neodločen izid je najpravičnejši.«

Trener CM Celja Stane Bevč: »Če bi mi pred začetkom tekme ponudili točko, bi jo z veseljem sprejel. Ker pa smo dva-

krat vodili, sem malce razočaran. Naša zadnja linija v taki zasedbi še nikoli ni igrala skupaj.«

Maribor ugnal tudi prvake

Nafta – CM Celje 2 : 2 (0 : 1), Hit Gorica – Domžale 0 : 3 (0 : 2), Rudar – Triglav Gorenjska 5 : 0 (1 : 0), Olimpija – Primorje 3 : 0 (1 : 0), Maribor – Luka Koper 2 : 0 (2 : 0). Pari 17. kroga: Rudar – Nafta, Triglav Gorenjska – Hit Gorica, Domžale – Olimpija, Primorje – Maribor, Luka Koper – CM Celje.

Maribor	12	4	0	32 : 6	40
Domžale	10	2	4	25 : 12	32
Nafta	7	3	6	29 : 27	24
Rudar	6	4	6	28 : 26	22
Koper	6	3	7	19 : 21	21
Gorica	5	4	7	18 : 25	19
Olimpija	4	5	7	19 : 21	17
Triglav	4	5	7	17 : 32	17
Primorje	4	3	9	24 : 33	15
Celje	3	5	8	20 : 28	14

Feri Horvat M., Milan Jerše

14. krog 2. SNL

Črno-beli prijetno presenetili

Jernej Slavič dvakratni strelec – Enkrat zadel Armend Sprečo

Športni park Šenčur, 100 gledalcev, sodnik Asmir Sagrković (Vrhnik). Strelci: 0 : 1 Slavič (29), 0 : 2 Sprečo (52), 0 : 3 Slavič (73). Rumeni kartoni: Grbič, Robnik, Mušič; Sprečo, Kous. Rdeč karton: Stranjak (59).

Garmin Šenčur: Curanovič, Babič, Ovičaj (Hauschen, 57), Kukavica, Čatič (Grbič, 46), Stranjak, Novak (Mušič, 57), Stanko, Košnik, Robnik, Sviben.

Mura 05: Drakovič, Kous, Ramšak, Filipovič, E. Janža, Slavič (Bencak, 74), Maruško, J. Janža (Gruškovnjak, 62), Lotrič, Sprečo, Bohar.

Po treh zaporednih porazih so igralci Mure 05 z zmago v Šenčurju presenetili in razveselili svoje navijače. Mlada ekipa je pokazala zelo pozitiven značaj in uspela. Taktično so nadigrali domačine in prehajali v hitre protina-

pade, kar se jim je obrestovalo. Prvič je domačo mrežo že v prvem polčasu zaresel Slavič.

Po sedmih minutah drugega polčasa je v polno zadel Sprečo, tretji zadetek pa je dosegel spet neutrudni Slavič.

Bela krajina za petami Interblocku

Garmin Šenčur – Mura 05 0 : 3 (0 : 1), Krško – Interblock 0 : 0, Roltek Dob – Šmartno 1928 2 : 0 (1 : 0), Aluminij – Dravinja Kostroj 0 : 1 (0 : 0), Bela krajina – Labod Drava 2 : 0 (0 : 0). Še zaostala tekma 10. kroga: Interblock – Mura 05 4 : 0 (2 : 0).

Strelci: Majcen (29), Vrhunc (43), Selimovič (81), Valenčič (93). Pari 15. (zadnjega jesenskega) kroga: Mura 05 – Šmar-

tno 1928 (nedelja ob 14. uri), Interblock – Bela krajina, Labod Drava – Aluminij, Dravinja Kostroj – Garmin Šenčur, Krško – Roltek Dob.

Interblock	8	4	2	23 : 11	28
B. krajina	7	4	3	26 : 15	25
Dravinja	6	5	3	19 : 14	23
Aluminij	6	4	4	25 : 16	22
Drava	5	4	5	20 : 22	19
Krško	5	2	7	10 : 14	17
Mura 05	5	2	7	16 : 22	17
Šenčur	4	4	6	26 : 30	16
Dob	4	3	7	19 : 26	15
Šmartno	3	2	9	20 : 34	11

Milan Jerše

10. krog 1. SŽNL

Zlahka z zadnjimi

Trije zadetki Vrablove

Pomurje Beltinci – Dornava 7 : 0 (3 : 0); Vrabel 3, Tibaut, Vogrinčič, Špur, Nagy), Jevnica – Rudar Škale 1 : 0 (0 : 0), Krka – HV Tour Sl. Gradec 1 : 0 (0 : 0), Velesovo Kamen Jerič – Maribor 0 : 5.

Krka	8	1	0	40 : 3	25
Sl. Gradec	7	0	3	33 : 13	21
Rudar	5	2	2	31 : 8	17
Jevnica	5	2	3	30 : 18	17
Pomurje	5	1	3	34 : 17	16
Maribor	3	1	6	20 : 26	10
Velesovo	1	0	8	6 : 54	3
Dornava	0	1	9	7 : 62	1

M. J.

12. krog PNL

Mrtvi tek Rakičana in Hotize

Črenšovci odpravili Petišovce z desetimi goli

Gančani – Bakovci 3 : 0, Šalovci – Kema Puconci 0 : 2, Turnišče – Dobrovnik 0 : 2, Ljutomer – Bogojina 1 : 0, Petišovci – Črenšovci 0 : 10, Rakičan – Hodoš 2 : 0, Virs Bistrica – Hotiza La storia 1 : 2. Pari 13. kroga: Hotiza La storia – Gančani, Hodoš – Virs Bistrica, Črenšovci – Rakičan, Bogojina – Petišovci, Dobrovnik – Ljutomer, Kema Puconci – Turnišče, Bakovci – Šalovci.

Rakičan	9	2	1	28 : 13	29
Hotiza	9	2	1	24 : 10	29
Črenšovci	7	2	3	35 : 14	23
Kema	7	1	4	23 : 17	22
Turnišče	7	0	5	29 : 21	21
Bistrica	6	2	4	31 : 20	20
Hodoš	6	2	4	26 : 18	20
Bogojina	4	2	6	24 : 22	14
Šalovci	4	2	6	12 : 15	14
Gančani	4	2	6	17 : 22	14
Ljutomer	4	2	6	12 : 22	14
Dobrovnik	3	3	6	18 : 20	12
Bakovci	1	4	7	12 : 26	7
Petišovci	0	0	12	4 : 55	0

M. J.

Nogomet

Slavili mladi Sobočani

Apače na vrhu

Turnir ekip U-12, Velika Polana: Lendava – M. Sobota 0 : 5, M. Sobota – Dravograd 2 : 1, Lendava – Dravograd 1 : 2. Najboljši strelec: Toni Horvat (MS) s 4 zadetki.

12. krog MNL Lendava: Kapca – Nafta veterani 0 : 5, Veterani Turnišče – Panonija 1 : 3, Kobilje – Graničar 1 : 1, Čentiba – Olimpija D. vas 2 : 2, Polana – Žitkovci 1 : 3, Mostje – Renkovci 1 : 0, Dolina – Nedelica 1 : 7. Vrstni red: Čentiba, Kobilje in Nafta veterani po 25.

11. krog 1. MNL M. Sobota: Lipa – Križevci 4 : 0, Tišina – Apače 0 : 4, Ižakovci – Beltinci 0 : 2, Slatina – Roma 4 : 0, Serdica – Pušča 3 : 1, Cven – Dokležovje 2 : 2. Vrstni red: Apače 25, Slatina 20, Beltinci 18.

F. B., M. J.

3. SNL vzhod

Odrancem že jesenski naslov

V prvi polovici tudi Tromejnik, Čarda in Veržej

Tromejnik G-Kalamar – Odranci 0 : 1, Tehnostroj Veržej – Čarda 1 : 2, MU Šentjur – Grad 1 : 1, Kovinar Štore – Paloma 2 : 0, Aha Emmi Bistrica – Stojnci 1 : 0, Simer šampion – Malečnik 4 : 1, Koroška Dravograd – Zreče 1 : 0. Pari 13. kroga: Grad – Tromejnik G-Kalamar, Čarda – Simer šampion, Odranci – Kovinar Štore, Stojnci – Tehnostroj Veržej, Zreče – MU Šentjur, Malečnik – Koroška Dravograd, Paloma – Aha Emmi Bistrica.

Odločil Raduha

Igrišče v Kuzmi, 800 gledalcev, sodnik Armando Šorli (MB). Strelci: 0 : 1 Raduha (62).

Rumeni kartoni: Nemeč, V. Horvat, B. Kous; D. Horvat, Zlatar.

Tromejnik G-Kalamar: Škrbič, R. Kous, Sukič (Forjanič, 80), B. Kous (M. Mešič, 85), G. Bokan, Čontala, Bukovec, D. Mešič, Nemeč, V. Horvat, R. Bokan (Lepoša, 64).

Odranci: Ščančar, Zlatar, Erjavec, J. Gönc, D. Horvat, J. Tkalec (Gostan, 86), Žerdin, Ivanič (J. Tkalec I, 77), Sreš (Tomba, 58), Raduha, Zelko.

Klonili z igralcem manj

Igrišče v Veržeju, 150 gledalcev, sodnik Bojan Tkalčič (MB). Strelci: 1 : 0 Gašperšič (4), 1 : 1 Prša (28, 11 m), 1 : 2 Grah (36). Rumeni kartoni: Lugonjič; Gjergjek, Kerčmar. Rdeči karton: Koder (27).

Tehnostroj Veržej: Hozjan, Dirnbek, Koder, Kavaš, Kaučič, Gašperšič (Rihartič, 46), Lenič, Lugonjič, Sunčič (D. Vinkovič, 46), Karnet (D. Štrakl, 63), Karoli.

Čarda: Prša, G. Pavel, Gjergjek, U. Pavel (Kozic, 83), Tompa, U. Krajnc, Grah, Kerčmar, Cipot, Z. Horvat, Recek (Gjerek, 73).

Izenačenje v podaljškju

Igrišče v Šentjurju, 50 gledalcev, sodnica Tanja Subotič (LJ). Strelci: 1 : 0 Filovič (75), 1 : 1 Krančič (92). Rumeni kartoni: Filovič, Pažon, Lampret; Fujs, Baler, Kreft, Pucko.

Grad: Nemeč, Recek (Kreft, 55), Bernjak, Krančič, Krpič, Frumen, Balar, Stošič (Sukič, 55), Fujs, Pucko, Šiško.

Odranci	10	1	1	35 : 15	31
Kovinar	7	2	3	23 : 17	23
S. šampion	6	4	2	29 : 13	22
Tromejnik	6	2	4	19 : 17	20
Dravograd	6	2	4	23 : 25	20
Čarda	5	4	3	15 : 13	19
Veržej	6	0	6	24 : 26	18
Grad	4	5	3	20 : 20	17
Malečnik	5	1	6	20 : 22	16
Zreče	4	3	5	12 : 15	15
Bistrica	3	2	7	24 : 25	11
Paloma	3	2	7	11 : 22	11
Stojnci	2	2	8	15 : 25	8
Šentjur	1	2	9	14 : 29	5

Milan Jerše

Ponedeljek, 15. novembra: zdravo kopanje v Termah 3000. 50-odstotni popust z olimpijsko kartico (traja do 21. novembra). Organizator: OKS. Informacije: Luka Kremelj, 051/376-290.

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznamenji.si, kjer lahko tudi vpišete svojo prireditve ali vadbo.

Nismo muha enodnevnica

Deponije presežkov nenosilnega materiala se uradno imenuje zemlja, ki bo z gradnjo avtoceste ob obmurski ravnici kar naenkrat postala odvečna. Količine niso tako majhne. Na odsekih Lenart-Cogetinci in Cogetinci-Vučja vas bo okrog 4 milijone kubičnih metrov t. i. odvečnega nenosilnega materiala, čeprav je to najbolj kakovostna in cenjena kmetijska zemlja. Toda kaj, ko gre za gradnjo cest, in tu imajo glavno besedo na Ministrstvu za promet in zveze oziroma na Darsu, kjer naj bi dodatne predloge koriščenja zemlje upoštevali ob pripravi dopoljenih strokovnih podlag za predlog lokacijskega načrta za odsek avtoceste Cogetinci-Vučja vas. Ker se začetek gradnje avtoceste Cogetinci-Vučja vas vse bolj približuje, postaja izbira deponij za shranjevanje odvečne zemlje vse bolj aktualna. **Vestnik, 11. novembra 1999**

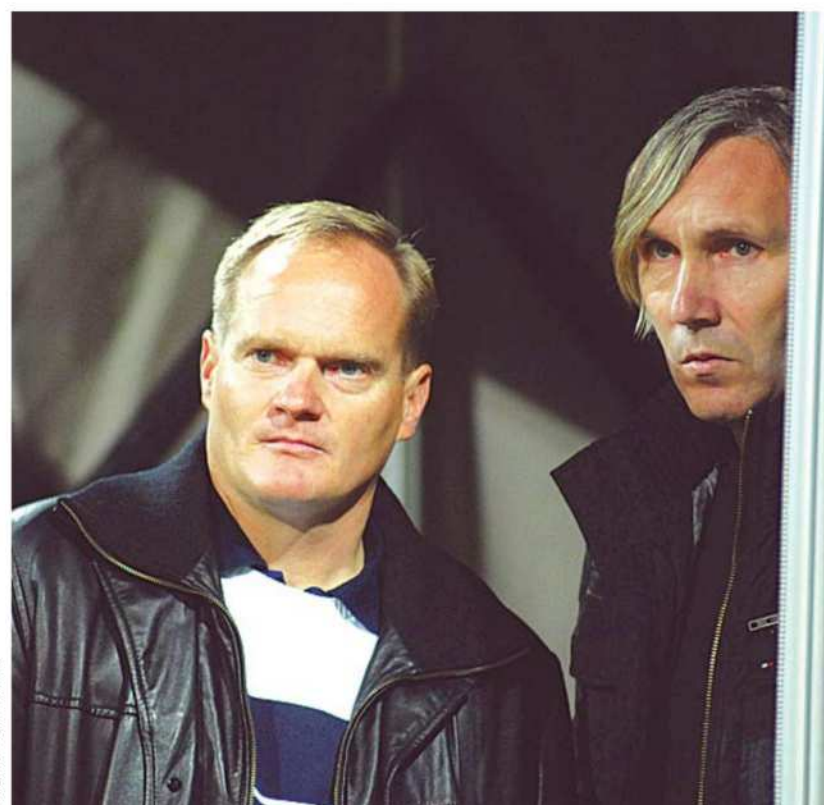
Komentar tedna na Pomurje.si

Uporabnik Paškač o razvpitem primeru korupcije v Murski Soboti: »Če bi to bilo na Kitajskem, bi že bil brez roke!«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Škofa msgr. dr. Petra Štumpfa so pozdravile muslimanke. Od petka do nedelje je na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru potekal mednarodni debatni turnir. V središču Ljutomera so londonske dijakinje pozdravile soboškega škofa msgr. dr. Petra Štumpfa in ljutomerskega župnika Andreja Zrima. Izvedeli smo, da so bile to srednješolke iz londonske islamske četrti. Dekleta so bila najpomembnejšega pomurskega katoliškega dostojanstvenika zelo vesela. Profesor Saša Pergar, njihov vodja po Prlekiji, je povedal, da so mlade debaterke o srečanju s škofom z navdušenjem govorile še ves dan.

Damir Rob, glavni trener Nafta, in Marjan Dominko, športni direktor kluba, pred domačo tekmo s Celjani. Rob: »Marjan, denar za plače bomo morali najti, saj sam vidiš, kako fantje delujejo nezainteresirano. Če ne bo plač, bomo kmalu tudi padli po lestvici.« Dominko: »Ne boj se, Damir, točk imamo za zdaj skoraj zadosti, da ne izpademo, do denarja za igralce pa lahko pridemo na več načinov.«

Nekdanji ljutomerski župan in poslanec Franc Jurša izroča župansko verigo prvi pomurski županji Olgi Karba. Zgodovinski dogodek?

Nedavno gostovanje avstrijske različice legendarne glasbene skupine The Doors v soboškem Mikku je na površje zvabilo tudi stare rokerje in predstavnike lokalne elite. Tako je tudi Roman Ferenčak (Ocean Orchids) pokazal, da »šteka« Doorse. Več fotografij na Pomurje.si.

Društvo žena in deklet Sončnica iz Občine Tišina je eno najbolj dejavnih društev v občini. Šteje okoli 180 članic. Članice društva že tradicionalno pomagajo pri pobiranju repe na kmetiji Marič v Rankovcih. Tudi letos je kakšnih dvajset članic društva Maričevim pomagalo pri tem opravilu, pobrale so okoli 16 ton pridelka. Kmetija Marič jim za protiuslugo sponzorira Dan repe, ki ga društvo pripravlja vsako leto v septembru.

Takole so se zadovoljni predali razpoloženju člani nove džezovske zasedbe Džezza Dejan Berden, Miran Celec, Mojmir Wolf in Iztok Rodež, ki so v soboto zvečer v Ciconiji v Gornji Radgoni izvedli svoj premierni koncert. Na povabilo Zavoda Kultprotur so nastopili na mednarodnem festivalu džezovske glasbe JazzLiebe 2010, kjer so navdušili občinstvo in pomagali razelektriti ozračje, za kar je poskrbela tržna inšpekcija, ki je na prizorišče prišla tik pred začetkom kulturnega dogodka. »Ali je to tu red?«

za zdravje

www.vestnik.si | e: vestnik@vestnik.si

Fotografija Bernarda B. Peček

Sodoben, hiter način življenja na svoji koži občutijo tudi otroci

Otroci manj vzdržljivi, eksplozivni, močni

Mladi niso več motivirani za gibanje, raje se odrečejo hrani in preskočijo obrok – Že pri desetih letih govorijo o hujšanju

Nekoč so se otroci podili za žogo, raziskovali okolico, zvečer pa prihajali domov lačni in žejni. Mame pa so jih čakale s kosilom ali večerjo na mizi. Danes je drugače, starši so vse dneve v službi, časa za kuhanje čez teden ni, svoj prosti čas pa otroci preživijo pred televizijo in za računalnikom, s prijatelji se družijo prek mobilnika in družabnih spletnih mrež, namesto uživanja toplih in zdravih obrokov pa velikokrat posegajo po prigrizkih in hitri hrani ter sladki pijači. Sodoben, hiter način življenja na lastni koži občutijo tudi otroci.

Mnogi se ubadajo tudi s preveliko telesno težo. O tem, kakšen je odnos do hrane, do aktivnosti, do športa in do lastnega telesa, so govorile Nika Poljanšek, Gordana Toth in Ema Mesarič.

Otroci niso več motivirani za gibanje

»Želje po gibanju pri otrocih in mladih skorajda ni več, potrebe pa sploh ne. Kot da to ni dovolj, se je število ur športne vzgoje v tretjem triletju

osnovne šole zmanjšalo le še na dve uri tedensko, kar je za mnoge otroke edini čas, ko so fizično aktivni,« meni profesorica športne vzgoje Nika Poljanšek.

Pri tem opaža, da se trend razvoja gibalnih sposobnosti otrok v Sloveniji znižuje, otroci pa so iz generacije v generacijo manj močni, manj eksplozivni, imajo manjšo vzdržljivost, koordinacija telesa je slabša, kar opažajo tudi učitelji športne vzgoje. Po drugi strani pa se pri otrocih poveču-

Nika Poljanšek, profesorica športne vzgoje: Danes imamo tudi precej otrok z ustrežno telesno težo in nizkimi gibalnimi sposobnostmi. Starše, ki usmerjajo otrokov prosti čas in so zgled otrokom, pa bi morali bolj ozaveščati o koristnosti gibanja.

je količina podkožnega maščevja, ki je sicer dedna, nekakovostno pripravljena hrana z veliko energijsko vrednostjo pa skupaj s telesno neaktivnostjo stanje še pospeši in poslabša.

Otroci s prekomerno telesno težo imajo pri športni vzgoji lahko velike težave, saj ne samo, da imajo slabše funkcionalne in gibalne sposobnosti, ampak debelost načenja tudi njihovo samozavest in samospoštovanje. Zaradi tega se pred sošolci pogosto nočejo izpostavljati in se vadbi raje izogibajo. Vendar moram posebej poudariti, da to ni pravilo, saj imamo tudi precej otrok z ustrežno telesno težo in nizkimi gibalnimi sposobnostmi.

Na vprašanje, ali se otroci s povišano telesno težo manj vključujejo v športno vzgojo, odgovarja: »Ne bi rekla, da so predebeli otroci nujno manj aktivni pri športni vzgoji, saj opažam, da tudi čedalje več otrok, katerih telesna teža ustreza telesni višini, ne čuti želje po gibanju. Današnji otroci so pasivni, njihove misli pa so pogosto usmerjene v delo z računalnikom, kar ima posledice. V zadnjih letih pri otrocih nasploh opažam, da niso motivirani za gibanje. Učitelji športne vzgoje vložimo veliko časa in truda, da jih navdušimo vsaj za osnovno delo pri urah športne vzgoje, kaj šele, da bi se športno udeleževali zunaj pouka. Še posebej to velja za deklice in dekleta.«

Danes je otrok s prekomerno telesno težo kar veliko, zato niti ne izstopajo tako, kot so morda nekoč, sogovornica pa dodaja, da se preveč poudarja debelost kot posledica nezdrave hrane, s čimer se promovirajo razni vitaminski dodatki, premalo pa se govori o pomanjkanju gibanja. Starše, ki usmerjajo otrokov prosti čas in so zgled otrokom, pa bi morali bolj ozaveščati o koristnosti gibanja.

Mladi telo oblikujejo s prehrano, namesto s telesno vadbo

Gordana Toth, univ. dipl. živilska tehnologinja, Zavod za zdravstveno varstvo: V okviru naših dejavnosti in delavnic za promocijo zdrave hrane, ki jih pripravljamo za otroke, ugotavljamo, da pri osnovnošolcih na nižji stopnji še imamo vpliv, otroci se še pridno vključujejo in želijo poskusiti kakšne nove jedi, starejši kot so, pa je to vključeva-

nje veliko težje. Mladi sicer zelo dobro vedo, kaj je zdravo, kaj bi morali jesti, a so jim informacije o zdravi hrani v tem obdobju odveč. Imajo svoje navade, nekaj imajo radi, nekaj je moderno. Je pač tako, da imajo raje pico, hotdog, hamburger in gazirane pijače. Poskusijo, ampak še raje se izgovarjajo, da oni tega ne jedo, pa da ne jedo zelenjave in sadja, da ne želijo poskusiti ali niso lačni. V teh letih je morda poudarjen manj zreli odnos do hrane, podobno je v srednji šoli, v študentskih letih pa so že bolj ozaveščeni.

Preskakujejo obroke

Pa še na nekaj je opozorila Tothova, da mladi, še posebno dekleta, čeprav tudi fantje niso izvzeti, začnejo zelo zgodaj – že pri desetih, enajstih letih (ta starost se je v zadnjih letih močno znižala) zelo paziti na svojo zunanjo podobo in začnejo govoriti o hujšanju in dietah. »Pazijo, kaj jedo, in se izogibajo živilom, kot sta mleko, meso ... To v obdobju odrasčanja res ne bi bilo treba. Začnejo tudi preskakovati obroke, zajtrk pa je tako ali tako največji problem naših šolarjev. Čeprav bi morali od doma vsaj s toplim napitkom, večina ne zaužije ničesar, še kozarca vode ne. Večerjo pa mnoge deklice izpuščajo, ker se bojijo, da se bodo zredile, če bodo zvečer kaj pojedle.«

Nadaljevanje na 19. strani

Navajanje na zdravo hrano in zdravo življenje se začne pri najmlajših

Najbolj zdrava je sveža hrana iz okolice

V vrtcih in šolah bi radi uporabljali lokalno sadje in zelenjavo, vendar se je zataknilo pri dobavi, saj so kmetje obupali nad birokracijo in nenehnimi spremembami predpisov – Pred leti je bil ustanovljen konzorcij, ki naj bi oskrboval zavode, vendar je razpadel

Šele, ko bo zdravje otrok postalo za starše enako pomembno kot njihove ocene v šolah in možnost nadaljnega izobraževanja, se bodo začeli spraševati tudi, kakšne malice in kosila imajo v vrtcih in šolah... Ali je prav, da organizatorji prehrane kupujejo surovine za hrano kar v velikih nakupovalnih središčih, ker so tam najcenejše, ali da izbirajo najcenejšega ponudnika, kaj jim pripelje, pa jih več ne zanima? Zgodilo se je že, da je bilo živilo tik pred iztekom roka uporabnosti. Katastrofa. Ali da so prevečkrat na jedilniku hrenovke in krofi, pice in drugo pekovsko pecivo? In pri tem mislijo, da je zdrava hrana že zato, ker je vsak kos kruha ali pečiva zavrt v svoj papir!

Ste se kot starši sploh kdaj vprašali, kakšno prehrano hočete imeti v vrtcih in šolah za svojega otroka? Pa imate to pravico, kajti zavodi so izvajalec, plačnik pa ste vi, država in občina.

Slavica Trstenjak, OŠ Negova: »Naš kuhar sam pripravlja namaze, peče potice in buhteljne. Toda naše okolje in starši ne spodbujajo dovolj otrok, da bi jedli doma pripravljene namaze.«

Simona Bavčar, OŠ III Murska Sobota: »Učenci si želijo novosti. Ko imamo juhe in enolončnice, smo kar presenečeni, kako radi to jedo.«

Breda Forjanič, ravnateljica Vrtca Gornja Radgona: »Pri vključitvi lokalne hrane v vrte delamo šele prve korake, težave so javni razpisi, ki nam zapletejo zadeve.«

bujto repo, zelje... Pri tem moram pohvaliti delo kuhinje v vrtcu. Opažamo tudi, da otroci teh jedi ne zavračajo, če so seveda ponujene na pravi način.«

Na OŠ Mala Nedelja so uvedli sadno malico, ki je eno uro po klasični šolski malici – vsak dan dobijo otroci drugo vrsto sadja. Simona Bavčar, učiteljica razrednega pouka na OŠ III Murska Sobota, je prepričana, da se otroci navadijo na sadje, če ga imajo pri roki. Pri njih je posoda sadja vedno v razredu. Bavčarjeva pa opozarja na drug velik problem, ki je pripeljal do tega, da je kakovost prehranjevanja v šolah na nižji ravni kot v vrtcih: pomanjkanje časa. »Zmanjkuje nam časa za malico in kosilo. Na voljo je le 15 minut, vse gre hitro – imamo premalo časa za malico. Mi dobimo že namazan kruh v razredu, čeprav si v vrtcu znajo otroci že lepo namazati kruh. Tudi mi bi radi imeli obroke z lepo pripravljenim priborom in prtički, pa ni časa.« Na to, ali so otroci navajeni na stare jedi, npr. koruzne žgance, pa Bavčarjeva odgovarja: »Mislim, da bi jedli take jedi, ker so se vseh teh novotarij naveličali, ko imamo pice ali hrenovke, zelo malo pojedjo. Mislim, da bi te stare jedi otroci sprejeli, toda odrasli smo tisti, ki bi jim morali pokazati, da je tudi to dobro. Najprej starši, potem pa v vrtcu in šoli. Pri nas skrbno pripravljajo jedilnik, pa kljub temu ugotavljamo, da imamo veliko kupljenih izdelkov, npr. krofov. Mogoče tudi zaradi cene, ne vem. Učenci pa si želijo novosti. Ko imamo juhe in enolončnice, smo kar presenečeni, kako radi to jedo.«

Vrtci in šole niso trgovine

Mag. Tatjana Buzeti iz Centra za razvoj zdravja zatrjuje, da evropske smernice zelenega naročanja omogočajo oziroma priporočajo vrtcem in šolah, da pri pripravi hrane uporabljajo surovine iz domačega okolja, kajti vsak dodatni kilometer, ki ga porabimo za nakup surovin, vpliva na okolje. Torej bi bilo dovolj, da bi ravnatelj v svoje pravilnike vnesli člen: zeleno naročanje po evropskih smernicah, pa bi lahko upravičili odločitev za najbližje dobavitelje surovin. Vendar to ni edini problem. Narobe je, če je pri nakupu surovin za šole osnovno merilo cena, namesto da bi bila na prvem mestu zdrava, kakovostna hrana. Gre namreč za prehrano otrok... Najbolj je skrb za zdravo hrano odvisna od ravnateljev, če jih seveda poleg športa, učnih načrtov in proslav zanima tudi zdrava prehrana. Kako šole in vrte sploh razumejo kakovost – ali jim pravilnike in jedilnike pripravljajo le pravnik ali ekonomist ali pa se posvetujejo tudi s kuharjem, prehranskim strokovnjakom ali vprašajo za mnenje starše? Vsekakor naj bi se s prehrano v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih ukvarjale skupine, kajti najpomembnejša ne sme biti le ekonomika, ampak ustrezna, kakovostna domača ponudba, ki pa ni nujno najcenejša. Lahko je najcenejša na primer v kategoriji eko. V Pomurju je bilo

V Pomurju je kar 21 osnovnih in tri srednje šole vključenih v mrežo zdravih šol. Letošnja rdeča nit je odnos do sebe, do drugih in do okolja.

Potrebna je podpora

V Pomurju je menda na voljo dovolj znanja, kako naj zavodi pripravijo razpise, da bodo kmetje lahko konkurirali velikim trgovcem in dobaviteljem, kajti tudi surovin za zdravo hrano je v tej pokrajini dovolj. Tako bi lahko tudi ekonomsko pomagali domači pokrajini. Včasih je globalizacija res izgovor za vse, tudi za to, da kupujemo najslabše surovine. Socialne razlike v Sloveniji se bodo čedalje bolj poznale tudi pri prehranjevanju, tudi razlike med bogatimi in revnimi občinami, kajti eni si bodo lahko privoščili zdravo hrano, drugi ne. Vsekakor so na potezi kmetijsko ministrstvo in kmetijski svetovalci, ki bi morali bolj intenzivno sodelovati v tem procesu,

Pogrešajo konzorcij

Gordana Toth, sodelavka Zavoda za zdravstveno varstvo Murska Sobota, je odgovorna za kakovost zdrave prehrane v Vrtcu Lendava, pomaga pa pri organizaciji prehrane tudi v drugih javnih zavodih v Pomurju:

»Pred leti je bil ustanovljen konzorcij z namenom, da bi dobavljali zadostne količine surovin zavodom. Toda ta konzorcij je razpadel, posameznik pa ne more zagotoviti zadostnih količin živil. Rešitev je le ta, da bi se lokalni pridelovalci združili, se bolje organizirali, da bi lahko lažje prodrli na trg in imeli na voljo večjo količino in večjo izbiro živil. Zdaj pa je nerodno, če se prijaviš na javni razpis šole in potem ne moreš zagotoviti zadostnih količin. Mi pripravljamo javne razpise skupaj s štirimi drugimi šolami, zato gre tukaj tudi za večje količine. Pri mlečnih izdelkih so v prednosti Pomurske mlekarne, vmes imamo kaj tudi od drugih. Pa seveda Mlinopek. Pri nas dajemo prednost kakovosti. Seveda ima cena tudi neki delež pri oblikovanju naročanja, toda prednost v celotnem javnem naročanju in izbiranju se daje kakovosti.«

že vrsto projektov s tega področja, med njimi tudi projekt Z lokalno trajnostno oskrbo do zdrave prehrane in ponudbe. Buzetijeva poudarja: »Problem je nastal pri pridelovalcih in ne pri šolah. Toda pomembno je, kakšen razpis so zavodi pripravili. Če je tako napisan, da se lahko prijavi trgovci, se pač bodo. Če napišeš le rubriko sadje in zelenjava, to pomeni, da ti eden mora zagotoviti vse to. Lahko pa razdeliš na različne sklope: jabolka, drugo sadje, kompoti, zamrznjena zelenjava, sveža zelenjava... in se na te sklope lahko prijavi kmetje. Potem je problem, da lokalni ponudniki teh javnih razpisov ne poznajo, ne berejo. Tu bi jim moral nekdo pomagati, prav gotovo svetovalci, kajti ni najpomembnejša zgolj ekonomija velikih kmetij. Z malo dobre volje bi lahko šole dobivale lokalno hrano, seveda pa je za organizatorja prehrane najlažje, da jim vse pripelje na dvorišče en dobavitelj in pri tem ga ne zanima niti, od kod.«

Ko lokalni dobavitelj pove: ne

Kmet mora imeti registrirano kmetijsko dejavnost, pa bo lahko prodal vse izdelke, ki jih ne predeluje in ne porabi. Toda, ko obvlada papirologijo (poseben rjavi obrazec), sčasoma ugotovi, da ne gre. Kakor da v vsej zgodbi manjka nekdo, ki bi vse povezoval, pomagal vrtcem in kmetom oziroma sadjarjem. Breda

Večina otrok ne ve več, kakšen okus ima sveže neposneto mleko ali izdelki iz domačega mleka, kakšen okus ima domači kruh iz krušne peči.

Forjanič, ravnateljica Vrtca Gornja Radgona: »Pri vključitvi lokalne hrane v vrte delamo šele prve korake, težave so javni razpisi, ki nam otežijo zadeve. Vsekakor pa je naš namen, da počasi najdemo možnosti in priložnosti za vključitev lokalne oskrbe. Če v vrtcih nekako skrbimo za to, da otroci jedo sezonsko zelenjavo, je prav, da se ozremo naokoli, kaj od tega je na voljo v lokalni oskrbi, in skušamo čim več tega vključiti.« Tudi na OŠ Negova (pa tudi nekaterih drugih šolah) so se že srečali s težavo, ko jim je dobavitelj odpovedal naročilo. Enostavno ni hotel sprejeti naročila za sadje, češ da se mu ne obrestuje. Šola se že nekaj let trudi za zdravo prehrano in je že sodelovala v projektu spodbujanja lokalno pridelane hrane, ravnateljica Slavica Trstenjak pa je skorajda malo razočarana:

»Mi smo se močno trudili, da bi pridobili lokalne pridelovalce. Ni nam uspelo, ker lokalni pridelovalci niso bili zainteresirani. Tudi sadjar, ki je zelo blizu nas, nam je letos sporočil, da ne želi več sodelovati, pa smo se odločili, da bomo sami šli iskat sadje. Ne vem zakaj, je to zanje res tako velik strošek?«

Doma in v vrtcih tako, v šolah drugače ...

Ali smo doma dovolj naredili, da se naš otrok navadi na zdrav način prehrane in življenja? Prvi koraki se namreč začnejo v družinah. Če otrok ni navajen na različne okuse in ima rad le sladke pijače, jih bo težko sprejemal v vrtcu. A kljub temu: če pride v vrtec po prvem letu starosti, še ni prepozno. Okus se izoblikuje v prvih letih življenja in v marsikaterih vrtcih se lahko pohvalijo, da pri njih otroci zelo radi uživajo tako imenovane stare jedi. Jožica Bačič iz Vrtca Murska Sobota je o uvajanju naravnih in zdravih jedi v vrtečevsko prehrano povedala: »Vsekakor se mora to najprej roditi v glavah strokovnih delavcev in tistih, ki organizirajo prehrano. Pri nas v vrtcu imamo to srečo, da imamo dobro vodjo prehrane, in nam je uspelo precej spremeniti jedilnike. Otroci dobivajo vse vrste kaše, koruzne žgance, močnike, mlečno repo,

V čem je program Montessori boljši?

Jožica Bačič iz Vrtca Murska Sobota je na vprašanje odgovorila: »Nima nič več kot naš program, je pa drugačen v tem, da so otroci enakovredni strokovnemu delavcu in kuharju pri pripravi, sami si postrežejo hrano in tudi sami pospravijo. Ko je treba vložiti svoj trud v pripravo hrane in mize, je kosilo okusnejše, odnos do hrane in živil drugačen in jed z večjo slastjo pojedena.«

država pa bi morala ponujati subvencije kmetom tudi za tiste pridelke, ki so primerna ponudba za vrte in šole – v to je prepričan tudi dr. Marjan Ivanuš, vodja pisarne Svetovne zdravstvene organizacije v Sloveniji.

Na žalost pa je res, da bodo ljudje posegali po tisti hrani, ki bo organizacijsko in cenovno bolj dostopna – potrudimo se, da bo to zdrava lokalna hrana. Ljudje pa se morajo najprej zavedati, kaj je zdravo in kaj nezdravo, in zahtevati zase in predvsem za svoje otroke najboljše. Zdravo je sveže. Naj bo zdravo tudi cenejše s pomočjo države!

Bernarda B. Peček

Sodoben, hiter način življenja na svoji koži občutijo tudi otroci

Manj vzdržljivi, eksplozivni, močni

Otroci niso več motivirani za gibanje, raje se odrečejo hrani in preskočijo obrok

Nadaljevanje s 17. strani

Spodbujajo se rezultati in tekmovalnost, ne pa gibanje

Emma Mesarič, dipl. medicinska sestra, ki na Zavodu za zdravstveno varstvo skrbi za promocijo zdravja in telesne aktivnosti, opozarja, da je treba ločiti med debelostjo in prekomerno hranjenostjo. Debelost je že bolezen, prekomerna telesna ali zvišana telesna teža pa se da dokaj enostavno urediti s primarno preventivo. »Problem je, da si mladi telo oblikujejo v glavnem s hrano, in ne toliko s telesno aktivnostjo in gibanjem. To je po liniji najmanjšega napora. Telesna aktivnost je delo, lažje se je odreči hrani, kot bi bili telesno aktivni. Spregledajo, da če bi bili bolj aktivni, bi lažje oblikovali svoje telo, saj so mišice porabniki energije in metabolizem potem povsem drugače deluje.«

Posebej pa je opozorila tudi na športne dejavnosti mladih: »Žal je danes tako, da športne dejavnosti za mlade niso več rekreativno naravnane, ampak so usmerjene v tekmovalnost. Prvotni namen ni, da bi se otroci denimo pri nogometu, košarki ali odbojki družili in gibal, ampak da se pripravijo za tekmovalnost. Tako prihaja do tega, da se otroci, ki imajo psihofizične sposobnosti manj razvite, raje dodatnim športnim dejavnostim izognejo. In potem imamo skupino otrok in mladih, ki športno sploh niso aktivni. Pa bi mogli spodbujati gibanje, ne pa tekmovalnosti in rezultatov. Ko se otrok razvija, niti ni dobro, da se razvija v eno smer, saj lahko pride do različnih motenj v razvoju ali poškodb.«

A. Nana Rituper Rodež

Emma Mesarič in Gordana Toth iz Zavoda za zdravstveno varstvo menita, da mladi svoje telo oblikujejo z izogibanjem določeni hrani in s preskakovanjem obrokov, namesto da bi se ukvarjali s športom.

Fotografija: A. Nana Rituper Rodež

Fotografija: N.

Nika Poljanšek, profesorica športne vzgoje: »Ne bi rekla, da so predebili otroci nujno manj aktivni pri športni vzgoji, saj opažam, da tudi čedalje več otrok, katerih telesna teža ustreza telesni višini, ne čuti želje po gibanju. Današnji otroci so pasivni, njihove misli pa so pogosto usmerjene v delo z računalnikom, kar ima posledice.«

Po zdravje in dobro počutje v Terme 3000

Imate težave z bolečinami v križu oziroma hrbtenici, vratu, kolkah ali kolenih? Dovolite, da vam pomagamo pri lajšanju težav, ki jih prinesejo leta, kot radi rečemo. Osebo in strokovno svetovanje v terapevtskem in wellness centru Thermalium celovito zaočkujemo z najsodobnejšo opremo in edinstvenimi zdravilnimi darovi prekmurske zemlje. Tod se je pred nekaj milijoni let razlivalo Panonsko morje, ki nam je zapustilo zdravilne termalne vrele črne termo-mineralne vode.

Vabimo vas, da nas поблиže spoznate, saj domujemo v vaši neposredni bližini.

S predložitvijo izkaznice društva upokojencev vam ponujamo ugodnejše zdravstvene in sprostitvene programe.

Pripravili smo poseben zdravstveni program, ki zajema:

- posvet pri zdravniku;
- merjenje krvnega tlaka;
- 3 x tople obloge;
- 2 x skupinske vaje v terapevtskem bazenu;
- 2 x vodno posteljo.

Po uradnem ceniku znaša zdravstveni program 78,80 €, za vse, ki ste člani društva upokojencev, pa znaša program 64,00 € (velja do 31. 3. 2011).

Poleg črne termo-mineralne vode pri terapijah uporabljamo tudi naravni peloid, zdravilno blato iz Negovskega jezera, ki zori v črni termo-mineralni vodi in se uspešno uporablja pri termoterapiji - blatne obloge s svojo prijetno toploto in zdravilno močjo so namenjene sproščanju in lajšanju bolečin. Obe naravni zdravilni sredstvi sta primerni za zdravljenje in rehabilitacijo različnih revmatskih obolenj in stanj po poškodbah ter operacijah lokomotorne sistema.

Thermalium

Terme 3000
MORAVSKE TOPLICE
SPA & HOTELS & RESORTS

Veselite se vašega obiska v osrčju Prekmurja v terapevtskem in wellness centru Thermalium.

Komentar

REDKI TRENUTKI, KO SMO SKUPAJ ZA MIZO

A. Nana Rituper Rodež

Danes se veliko pozornosti posveča hrani, zdravi, kakovostni, varni, domači hrani, a kolikor več o hrani govorimo, toliko manj si znamo vzeti časa, da sedemo k mizi in uživamo ob skupnem obroku, ki je veliko več kot le kosilo ali večerja. Je že tako, da je sodoben način življenja povzročil, da smo kot družina manj skupaj, kot so bili nekoč. Zato je poleg tega, kar damo na mizo, prav tako, če ne še bolj, pomembno, kaj se dogaja okoli mize in kako izkoristimo skupne trenutke.

Ko je družina zbrana za mizo, pa te skupne trenutke velikokrat izberemo za »hude družinske teme« - šolske ocene, nerešene družinske zadeve, vrtamo v otroka ali ob jedi komu držimo šolo ... To priznavajo in ugotavljajo tudi mladi raziskovalci v svojih raziskovalnih nalogah o odnosih v družini. Potem ni čudno, da se mladostniki izogibajo skupnim družinskim obrokom. Namesto tega kaj na hitro poiščejo v hladilniku, pojejo sendvič ali druge nezdrave prigrizke, potem pa se jim z izgovorom, da niso lačni ali so že jedli, ni treba za mizo soočiti s starši.

Poleg tega, da je hrana zdrava in ustrezno pripravljena, pa je pomembno, da jo zaužijemo v miru, ne pa da nam skupaj z vsemi napetostmi obleži v želodcu kot kamen. Tudi s hrano se manipulira, strada ali baše, tolaži in razveseljuje, s hrano se kaznuje ali nagraduje. Naš odnos do hrane, kaj jemo ali ne jemo in koliko jemo, pa se kaže tudi na našem telesu in zdravju. V času, ko se otroci in mladi veliko manj gibljejo, se to poleg drugih težav pozna tudi v prekomerni teži, ki lahko postopoma prerese v debelost. Prek hrane pa tako odrasli kot otroci, ki kot zrcalo posnemajo starše, na svoj način izražajo čustva in stiske.

Naj bodo jesen in zima, ki prihaja, in kratki dnevi priložnost, da je družina več skupaj in da razmisli o pravih družinskih vrednotah, o skrbi za zdravje, tudi o zdravi in pestri prehrani, gibanju in druženju. Naj vam iskrivi pogovori za mizo v krogu družine in prijateljev popestrijo dan, neprijetne teme, ki so prav tako del našega vsakdana, pa načenjajmo in rešujmo ob drugih priložnostih.

LJUBLJANSKE MLEKARNE

50% MANJ MAŠČOBE

NAMAZI Z DODATKOM OMEGA 3

mu vita lahko maslo -50%

LAHKO MASLO IN NAMAZI

Zdravi izdelki so lahko odličnega okusa. Lahko maslo s 50% manj maščob in lahki namazi z omega 3 maščobnimi kislinami pripomorejo k ohranjanju zdravega srca in ožilja. Za vse, ki skrbite za zdravo prehrano.

Zmerni živijo dlje

Moške, ki se v srednjih letih izogibajo dejavnikom, ki ogrožajo zdravje, zlasti kajenju, preveliki telesni teži, čezmernemu pitju alkohola in visokemu krvnemu tlaku, čaka daljše in bolj kakovostno življenje. Obsežna ameriška raziskava, ki je potekala 40 let in v kateri je sodelovalo okrog 6000 zdravih moških srednjih let, je ocenjevala splošno in izjemno stopnjo preživetja. Zadnja je bila opredeljena kot dosežena določena starost (75, 80, 85 ali 90 let) brez pojava šestih najpomembnejših kroničnih bolezni – bolezni koronarnih arterij, možganske kapi, raka, Parkinsonove bolezni, kronične obstruktivne pljučne bolezni in zdravljene sladkorne bolezni – ter brez telesnih in umskih okvar.

Kar 42 odstotkov preiskovancev je dočakalo 85 let, 11 odstotkov pa je dosegalo merila izjemnega preživetja. Starostna skupina 85-letnikov in starejših je tudi najhitreje rastoča starostna skupina v industrijsko razvitih državah.

Za telo in duha

Vpliv joge na zdravje potrjuje vse več uradnih raziskav. Med njene najpomembnejše učinke uvrščajo sproščanje in obvladovanje stresa ter izboljšanje telesne gibljivosti in ravnotežja, pomagala pa naj bi obvladati tudi nekatera kronična stanja, na primer depresijo, tesnobo, astmo, srčno-žilne bolezni, kronično bolečino in sladkorno bolezen. V čisti obliki je joga celosten sistem nadzora na vseh področjih življenja in teži k doseganju najvišje stopnje čiste zavesti, na Zahodu pa jo obravnavajo predvsem kot obliko sproščanja, telesne vadbe in dihalnih vaj.

Krajši in megleni dnevi kličejo depresijo

Pomemben je iskren pogovor

Družinski zdravnik Leon Lang pravi, da ima depresija res tisoč obrazov

Jesen sama po sebi ni čas depresije, saj se pobirajo pridelki, ob lepem vremenu pa so tudi zdravniške ordinacije prazne. Ko pa nastopijo slabo vreme, nizka oblačnost in meglena obdobja, začne plahneti tudi dobro razpoloženje. Še najbolj se depresija pojavi decembra, ko je čas pričakovanja in televizija slika srečne ljudi, moža ob ženi, otroke v družini, stare starše z vnuki. Ljudje s slabo samopodobo ne spadajo v tak urejen in srečen svet, zato se izločijo, praznino pa lahko napolni depresija. Depresija se pogosteje pojavlja ob krajših dnevih z malo svetlobe in sonca, pa tudi fiziološko povzročajo pomanjkanje kemikalij v telesu in posledično simptome depresije.

»Depresija je psihična motnja, ki se danes že da precej uspešno zdraviti. Depresija se kaže na več načinov, ali kot je povedal pokojni dr. Marušič, zdravnik in psihiater, depresija ima tisoč obrazov,« pravi družinski zdravnik Leon Lang, dr. med., spec., ki se v svoji ambulanti velikokrat srečuje z depresijo.

Bolniki pogosto prihajajo v ambulanto s povsem običajnim problemom, da jih boli križ ali imajo težave pri prebavi, med pogovorom pa se pokaže, da gre za depresijo, ki je človek sploh ne prepozna. Ljudje si namreč depresijo predstavljajo kot potrto, brezvoljnost, pomanjkanje motivacije, v skrajnem primeru kot črne misli na samomor, kar vse je tudi res, vendar ni samo to. Depresija se lahko kaže že z motnjo spanja ali pomanjkanjem motivacije. Predvsem nekateri moški se lahko zaradi depresije iz urejenega umirjenega človeka spremenijo v agresivnega do sebe in okolice. Depresija pa je lahko tudi posledica hude izkušnje po preboleli težji bolezni, kot je srčna ali možganska kap. In zdravljenje?

»Za depresijo je najprej pomemben iskren in temeljit pogovor, kar je ključ vsega. Pa ni nujno, da z zdravnikom, ampak z ljudmi, ki jih imaš rad in imajo oni radi tebe in kjer se v tem emocionalnem in socialnem kontaktu počutiš varne. Pomembno je, da imamo okrog sebe ljudi, katerim se lah-

»Načeloma sem za čim manjšo uporabo zdravil, toda ko so potrebna, ti lahko spremenijo življenje,« pravi družinski zdravnik Leon Lang, dr. med. spec.

ko izpovemo. Iskren pogovor je v 99 odstotkih bistvo vsega, vse drugo je drobiž,« pravi sogovornik. Zelo pomembno je tudi, da družina, svojci in prijatelji opazijo, da se s človekom nekaj dogaja, in pogosto se zgodi, da tudi pride v ambulanto in reče, da so mu doma povedali, da je nekam čuden, pa ne ve, kaj mu je. »Ko po temeljitem pogovoru omenim, da gre morda za depresijo, to marsikoga šokira. Rečem tudi, da se morda tudi motim in da naj malo razmisli o tem. S tem mu pustim odprto še eno okence,« pripoveduje Leon Lang.

Kljub splošnemu mnenju, da je vsem znano, kaj je depresija, je ljudem treba povedati, za kakšno psihično motnjo gre in kako jo zdraviti. Na srečo so se v zadnjih desetih letih na tržišču pojavila zelo dobra zdravila, antidepresivi, ki so učinkovita že po štirih tednih jemanja, uspehi pa so zelo veliki.

»Menim, da je v vsakodnevni zdravniški praksi splošne medicine vsaj trideset odstotkov ljudi, ki imajo skrito ali kar odkrito depresijo, ne glede na spol, starost, socialni položaj. Med njimi so tudi zdravniki, pa tudi delav-

ci in kmetje. Depresija ne izbira. Morda pa so bolj na udaru ljudje, ki delajo z ljudmi,« pravi sogovornik. In razlike med pokrajinami? Primorska z veliko sonca ima ljudi, ki so značajske odprti, grejo na morje, se znajo zabavati in uživati, Prekmurci pa so melanholični, kar v svojih pesmih opisujejo tudi prekmurški poeti in pisci. To pa samo po sebi še ne pomeni, da so bolj depresivni, čeprav je res, da panonski svet po številu samomorov prednjači.

Zdravniki so ljudem v depresiji pogosto edini človek, ki mu lahko zupajo, in kot pravi sogovornik, je tega vedno več. Pogovora pa niso potrebni le ljudje z depresijo, ampak tudi starostniki, ki so zelo osamljeni, tudi ljudje z na videz urejenim družinskim življenjem, kariero in finančno preskrbljeni. To so ljudje, ki jim ničesar ne manjka, vsaj vtis je takšen, ko pa pridejo v ambulanto, se njihova mačistična drža sesuje v prah, ko spoznajo, da se na primer že dvajset let niso z nikomer iskreno pogovarjali. Gre za pomanjkanje pristnih odnosov. Družine razpadajo, trgajo se družinske vezi med starimi in mladimi, tempo življenja pa nas sili v komunikacijsko izolacijo. Ko pa bi imeli čas za pogovor, se ne morejo odpreti ali ni nikogar, ki bi mu zaupali. In takrat je to lahko osebnim zdravnikom.

»Sedem minut mu nakloniš državnih, saj to od nas zahteva plačnik, potem pa še pol ure svojih. Ko začutiš, da človek potrebuje pogovor, tega ne smeš prekiniti,« pravi sogovornik. Po temeljitem pogovoru bolniku najprej v razmislek ponudi diagnozo, ki jo sprejme v minuti ali dveh ali pa za to potrebuje leto ali tri. Pove mu tudi, da je depresija ozdravljiva in da se lahko zdravi v njegovi ordinaciji. Ko se bolnik odloči za zdravljenje z zdravili, mu jih tudi prepíše, hkrati z navodilom o morebitnih stranskih in pričakovanih pozitivnih učinkih ter s predvidenim časom zdravljenja. »Načeloma sem za čim manjšo uporabo zdravil, toda ko so potrebna, ti lahko spremenijo življenje,« pravi sogovornik.

Majda Horvat

Kaj vse ogroža našo odpornost

Pripravimo svoj imunski sistem za dolgo hladno zimo

Da je zdravje naše največje bogastvo, se ponavadi zavemo šele takrat, ko nas preseneti bolezen

Zdaj, ko prihajajo temačni, mrzli zimski dnevi, je treba še več narediti za ohranjanje zdravja v vseh pogledih.

Tokrat pa bi rada omenila najpogostejše dejavnike, ki slabijo delovanje našega imunskega sistema.

- Prvi sovražnik našega imunskega sistema je prav gotovo stres. Zelo lepo je v svoji knjigi opisal odziv na stres dr. Alojz Ihan, ki pravi, da je stres za naš organizem nekakšna stereotipna, vnaprej pripravljena uvedba izrednega stanja, ki jo sprožijo ogrožajoča poškodba, bolezen, pretiran napor, stradanje, mraz ali kakšna druga nevarnost, z renčanjem divjega medveda vred. V evoluciji je tak odziv pomagal človeku preživeti, saj je v danem položaju osredotočil delovanje telesa zgolj na beg, bojevanje, celjenje ran in poškodb. Vse druge funkcije, kot so prebava, ljubezen in prijazen čustvovanje, pa se močno omeji. Začasno se blokira tudi delovanje imunskega sistema. Ko se taki odzivi dogajajo le občasno – npr.

beg pred divjo zverjo v gozdu, je ta obrambni mehanizem optimalen. Žal pa je današnja družba polna »divjih zverí« in stresnih situacij je žal dnevno vedno več. Posledica tega so številne bolezni, kot so povišan krvni tlak, sladkorna bolezen, rak, srčni infarkt, številne bolezni prebavnega trakta, alergije itd. Zelo značilna je tudi bistveno večja dovzetnost za okužbe, saj naši obrambni mehanizmi ne delujejo več optimalno.

Drugi pomemben dejavnik, ki pogosto poslabša našo sposobnost obrambe pred okužbami, so alergije. Znaki alergije so lahko zelo različni glede na to, katero tkivo ali organ alergija posebej prizadene. Enak biokemični proces, ki sproži vnetje, se v prebavilih pokaže kot driska, napenjanje, slabost. Na koži kot koprivnica, dermatitis. Na sluznici dihal kot otekanje, astmatični napadi, pretirano izločanje sluzi in podobno. Kot znak alergijskega dogajanja v telesu so predvsem pri otrocih pogosta vnetja srednjega uše-

sa, vnetja obnosnih votlin in okužbe spodnjih dihal. Značilni alergeni, ki so v jesenskem in zimskem času najbolj aktivni, so prav gotovo plesen in pršica hišnega prahu.

Nezanemarljivo dejstvo je tudi starost človeka. Vemo, da so dojenčki in starostniki bistveno bolj ogroženi zaradi okužb kakor odrasli, mladi ljudje. Potem so tu še kronične bolezni –

sladkorna bolezen, rakasta obolenja, bolezní dihal, kot so astma, kronična obstruktivna pljučna bolezen itd. Seveda občutljivost močno povečajo tudi kajenje, prekomerno uživanje alkohola, uživanje mamil, nepravilna prehrana, prenikajoča ali previsoka telesna teža, neustrezno življenjsko okolje, neustrezna higiena in neustrezno, močno obremenjeno delovno okolje.

Da se pravilno pripravimo na zimo in se kljub navedenemu skušamo ustrezno zaščititi, je pomembno, da se zdravo, uravnoteženo prehranjujemo, smo redno telesno dejavni, poskrbimo za sprostitve v mirno dihanje, omejimo stres, kolikor je v naši moči, delamo sprostitvene vaje, kot sta meditacija in avtogeni trening, si privoščimo dovolj spanja, pijemo dovolj tekočin, se izogibamo škodljivim razvadam ipd. Pomembno je izogibanje alergenom ali zdravljenje alergije in njenih simptomov in v rizičnih skupinah še posebej v obdobju epidemij izogibanje možnostim okužbe.

Pomagamo si lahko tudi z različnimi naravnimi spodbujevalci delovanja imunskega sistema, kot so ameriški slamnik, različne medicinske gobe, ki vsebujejo imunoglobuline, nekateri homeopatski pripravki, terapije z bioresonanco, akupunkturo, Kneippove kopeli in uživanje probiotikov.

Erika Žagar, dr. med.

POVERELO d.o.o.

CENTER
KOMPLEMENTARNE MEDICINE

Erika ŽAGAR dr. med.

Cemeljavci, Gorička ul. 61
9000 Murska Sobota
Tel.: 02 538 16 05

Osnovne dejavnosti oz. indikacije:

- alergije, alergijska obolenja, astma, neurodermitis
- glivične okužbe (tudi Candida albicans)
- kronična utrujenost, stres, zasvojenost s tobakom
- migrenski glavoboli
- dodatno pri otrocih še: hiperaktivnost, neješčnost, oslabiljen imunski sistem

Zdraviliška 24, Podčetrtek, tel.: 03 582 94 05

NOVO: terapije Fremis - Aptiva:

- bolečinska stanja (bolečine v hrbtenici, obraba sklepov, vnetja živcev)
- utesnitveni sindromi - karpalni kanal itd.
- obolenja perifernega žilnega in živčnega sistema (npr. pri sladkorni bolezni)

www.poverelo.si

Brez vitaminov ne gre

Posebno v hladnejšem času je pomembno, katere sadeže in zelenjavo bomo uživali, da bomo ostali čim bolj zdravi. Ker je velikokrat težko pravilno izbrati, so dobrodošli nasveti strokovnjakov. Morda lahko posežete tudi po kakšnem tropskem sadežu ali po domači jesensko-zimski zelenjavi.

Tako je ananas slasten sadež, bogat z vitaminom C. 80 gramov ananasa zadovolji kar četrtno naših dnevnih potreb po tem vitaminu. Poleg tega vsebuje še manjše količine drugih vita-

minov in rudnin. Drugi sadež izjemnega pomena za naš organizem je kivi. Je odličen vir vitamina C, vsebuje veliko kalija in topne prehranske vlaknine, ki znižujejo raven holesterola v krvi. Tudi brstični ohrovt lahko popestri jedilnik. Je zelenjava z nizko energetsko vrednostjo, saj 100 gramov vsebuje le okoli 42 kalorij. 60 gramov brstičnega ohrovt pokriva 80 odstotkov priporočene dnevne količine vitamina C. Vsebuje še veliko kalija, nekaj kalcija in karotenov, vitamina E in železa.

Kuhano ali surovo?

Nekdaj je prevladovalo prepričanje, da je korenje najbolj hranljivo sveže, nastrgano in pripravljeno v solati. A sodobna znanost o prehrani je s pomočjo raziskav prišla do spoznanja, da je korenje bolje uživati kuhano. Sto gramov te povrtnine vsebuje kar 6888 mikrogramov betakarotena, kar je dvakrat več, kot ga je v številnih drugih z omenjenim hranilom bogatih živilih.

Betakaroten, ki se v organizmu spreminja v vitamin A, je gotovo najbolj znan element iz družine karotenoidov. Gre za snovi, ki ugodno učinkujejo na imunski sistem in proti prostim radikalom, poglavitnim krivcem za staranje celic. Organizem karotenoide veliko lažje vsrka, če je živilo kuhano. Toplota namreč zmehča celične stene in tako olajša prehod omenjenih snovi.

z našega štedilnika

Sezamove ribje palčke na solati

600 g ribjega fileja, 10 cl sojine omake, 100 g sezama, rastlinsko olje za cvrenje
Za solato: poljubna listnata solata, 150 g solatne kumare, 1 paradižnik, 2 žlici vložnih črnih oliv brez koščic, 100 g sladke koruze, sol in poper po okusu, balzamični kis

Ribje fileje narežemo na trakove in jih začínimo s sojino omako. Marinirane jih pustimo vsaj pol ure na hladnem. V segretem olju na hitro ocvremo ribje trakove, ki smo jih prej povaljali v sezamu. Ocvrte ribje palčke preložimo v posodo s papirnatinim prtičkom.

Listnato solato očistimo in operemo ter narežemo na večje kose. Kumaro in paradižnik operemo, kumaro olupimo. Oboje narežemo na manjše kose. Sladko koruzo odcedimo in oplaknemo, olive grobo sesekljam. Vso pripravljeno zelenjavo, razen solate, premešamo.

Na ohlajene krožnike naložimo listnato solato, na liste nadevamo pripravljeno zelenjavo, ki jo po želji začínimo in okisamo z balzamičnim kisom. Na tako pripravljene solatne krožnike naložimo sezamove ribje palčke, zraven pa postrežemo krehle limone in beli kruh.

Juha iz rdeče leče

8 cl oljčnega olja, 80 g čebule, 1 strok česna, 120 g jušnega korenčja (korenje, peteršiljev koren, zelena), 250 g rdeče leče,

ščepec sladkorja, lovor, sol, poper, jušna osnova ali voda, 10 cl smetane za kuhanje, sesekljan zelen peteršilj

Zelenjavo očistimo in operemo. Čebulo sesekljam, česen stremo, jušno korenčje narežemo na drobne kocke.

Na segreti maščobi prepražimo čebulo, dodamo narezano zelenjavo in prav tako na hitro prepražimo. Dodamo oprano rdečo lečo, strt česen in zalijemo z vodo ali jušno osnovo. Juho začínimo in na zmernem ognju kuhamo dobre pol ure. Proti koncu kuhanja juhi primešamo smetano in jo po potrebi še začínimo. Preden juho postrežemo, jo potresemo s sveže sesekljanim zelenim peteršiljem.

Piščanec po jesensko

1 piščanec za peko, sol, poper, mleta rdeča paprika, 6 cl rastlinskega olja, 120 g čebule, 100 g hamburške slanine, 1 manjša glava svežega ohrovt, 200 g grozdja, 10 cl jušne osnove, 1 žlica ostre moke, 10 cl vinskega mošta ali mladega vina

Glavo ohrovt očistimo, razpolovimo, izrežemo kocen in liste narežemo na trakove. Pod tekočo vodo jih dobro operemo in odcedimo.

Piščanca operemo in osušimo s čisto kuhinjsko krpo. Narežemo ga na kose in začínimo s soljo, poprom in rdečo papriko. Na olju prepražimo na lističe narezano čebulo in hamburško slanino. Na preostanku maščobe popečemo kose piščanca z vseh strani.

Kako osladiti grenkobo sladkorne bolezni?

V državah članicah Evropske unije je približno 30 milijonov sladkornih bolnikov, v Sloveniji okrog 160 000. Skrb zbujajoče je predvsem to, da število skoraj povsod po svetu strmo narašča. Tudi zato 14. november zaznamujemo kot svetovni dan diabetesa. Dan je namenjen predvsem ozaveščanju ljudi o sladkorni bolezni, svetovanju in spodbujanju k zdravemu načinu življenja.

Kaj je sladkorna bolezen?

Sladkorna bolezen ali diabetes je kronična presnovna motnja, ki je posledica nezadostnega izločanja inzulina, njegovega pomankljivega delovanja ali obojega. Insulin je hormon trebušne slinavke, ki omogoča, da glukoza pride v celice in se pretvori v energijo. Naloga inzulina je, da nadzoruje nihanje glukoze v telesu in vzdržuje normalno raven v krvi. Če je delovanje inzulina okrnjeno ali ga premalo nastaja, glukoza v krvi naraste, kar za seboj potegne mnogo težav. Vendar pa moramo vedeti, da se koncentracija glukoze v krvi čez dan nenehno spreminja. Tako ima zdrav človek na tešče krvni sladkor od 3,8 mmol/l do 6 mmol/l, po obroku pa naraste do 8 mmol/l, a se ob normalnem delovanju inzulina povrne na običajno raven.

Simptomi

O sladkorni bolezni govorimo, če je krvni sladkor na tešče najmanj 7 mmol/l ter po obroku 11 mmol/l ali več. Prvi znaki sladkorne bolezni so povezani z neposrednimi učinki glukoze v krvi. Glukoza je velika molekula in ko prihaja v urin, s seboj potegne tudi veliko vode, zato prihaja do pogostega uriniranja v velikih količinah. Seveda se posledično razvije huda žeja. Človek tudi shujša - z urinom izgublja glukozo, ki bi jo sicer uporabil kot energijo. Bolnik je zelo lačen, veliko je, vid postane nejasen, pojavijo se zaspanost, slabost in splošno slabša gibljivost.

Zapleti

Slabo urejena sladkorna bolezen, ki za seboj potegne stalno povišano glukozo v krvi, vodi v zaplete, ki ogrožajo življenje bolnikov s sladkorno boleznijo. Prizadene predvsem velike in male žile ter živce. Tako so pogoste okvare ledvic (diabetična nefropatija), okvare oči (diabetična retinopatija), okvare živcev - bolnik izgubi občutek za dotik, bolečino in toploto (diabetična nevropatija),

diabetično stopalo (nastane zaradi okvar žil in živcev v nogah), ki lahko vodi tudi v amputacijo. Bolniki s sladkorno boleznijo imajo več možnosti za nastanek srčnih bolezni (visok krvni tlak, ateroskleroza, srčni infarkt ...) in možgansko kap.

Zdravljenje

Poglavitni cilj zdravljenja je čim boljše vzdrževanje glukoze v krvi v normalnih mejah. Zdravljenje vključuje vzdrževanje primerne telesne teže, redno gibanje, dietno prehrano, redno samokontrolo krvnega sladkorja in dodatke zdravil. V lekarni so na voljo zdravila v obliki tablet in inzulini v obliki injekcij. Izdajajo se, če so predpisana na zdravniški recept.

Kaj lahko storimo sami?

Poglavitnega pomena so uravnavana telesna teža, redna telesna aktivnost, ustrezna nega ter zdrava prehrana. Zmanjšati je treba vnos maščob, sladkorjev, soli in alkohola ter povečati vnos sadja in zelenjave. Obroke naj bodo majhni in razporejeni čez dan (5 obrokov). Tudi nekatere zdravilne rastline so dobrodošle: listi borovnice znižujejo krvni sladkor, pripomorejo pa tudi k temu, da krvne žile v očesu ne zakrvavijo. Prav tako znižujejo krvni sladkor fižolove luščine, pripravljene v obliki čaja. Tudi česen, čebulo, oves in por je priporočljivo dodati prehrani. Pri ljudeh s sladkorno boleznijo so zelo učinkoviti dodatki kroma. Ta ne zmanjšuje le ravni krvnega sladkorja, ampak vpliva tudi na inzulini. Pomembni vitamini in minerali so tudi biotin, vitamina B6 in B2, vitamina C in E ter mangan, magnezij, cink in baker. Zato ni odveč, če v lekarni povprašate po vitaminsko-mineralnem dodatku. Tudi prehransko dopolnilo s cimetom dokazano ugodno vpliva na krvni sladkor in se dobi v lekarni brez recepta. Prav tako pa vam v lekarni pomagamo pri izbiri in uporabi glukometrov (aparatur za merjenje krvnega sladkorja). Ker je možnosti veliko, ponudba izdelkov široka, v lekarnah izvajamo farmacevtsko skrb! Z njo vam poleg oskrbe z zdravilom, pripravkom ali medicinskim tehničnim pripomočkom pridamo še skrb. To pomeni, da ponudimo pomoč in dodamo nasvet. In šele ta poskrbi, da se velikokrat grenko življenje sladkornega bolnika vsaj malo osladi!

Polonca Fiala, mag. farm.

POMURSKKE LEKARNE

besede mode

Kdo nosi kakšne hlače v hiši?

Krojaštvo, ki se je razvilo z moškimi oblačili, je cenjeno tudi v modni industriji. Ravno krojene hlače skoraj nikoli zares ne odidejo iz oblačilne kulture, saj se preveč lepo podajo večini žensk kot tudi moškim. Čeprav se ženske in moške hlače razlikujejo, je zanimivo, da moda vedno znova odkriva elemente enih in drugih ter jih kombinira na vedno nov način.

Mehko padajoče hlače z živalskim potiskom

Hlače so redno začeli nositi moški v začetku devetnajstega stoletja. Kakšno različico so nosile tudi ženske ob Amazonki dolgo nazaj, a v resnici so ženske osvojile svet hlač dokaj pozno. Največji razmah so seveda dosegle v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, najbolj pa se spomnimo tistih na trapez iz sedemdesetih in tistih na korenček iz osemdesetih. Če se kakšne še najdejo v omari iz tistih časov, nas lahko nasmejijo, morda pa bi bilo dobro, da kakšne na korenček celo odnesemo v čistilnico. Kakšna nova različica se že pojavlja med modno ponudbo. Predvsem gre za mehke volnene hlače z živalskim potiskom, ki se nosijo s padajočo pleteno majico in usnjenimi čevlji z visoko ali nizko peto.

Hlače na patent

Hlače od pižame so prvovrsten navdih, ki je prevzel modne oblikovalce. Že nekaj časa se pojavljajo na policah trgovin, a to ne pomeni, da ne moremo najti še boljših. Sedaj se ponujajo v tvidastih vzorcih, ki spominjajo na težko volno, a dotik odkrije mnogo več. Nova linija hlač se telesa bistveno bolj oprizema kot pižama. Patent je dostikrat v kontrastni barvi, da poudari ozki gleženj.

S primerno kombinacijo čevljev lahko dosežemo popolnoma novi videz. Spalna in športna kultura sta opremljeni z udobjem. Nove smernice dobrega počutja vnašajo v modo vse »udobne« elemente, ki jih modni oblikovalci preoblikujejo v sodobna oblačila. Urbana moda je tako vedno sveža in nalezljiva. Nam je prepuščeno, da si ustvarimo popolnoma svojo podobo.

Tudi moškim rade izbiramo hlače ženske. Oni povedo, kaj jim je všeč, v čem se dobro počutijo, ženske pa pogledamo tudi etiketo o vzdrževanju. Nemalokrat se zgodi, da odsvetujemo nakup, če me vzdržujemo oblačila. Moški, ki to znajo sami, pa avtomatsko pogledajo etiketo. Surovinska sestava iz bombaža, volne, svile in največ dveh odstotkov elastana je zmagovalna. Včasih pride prav tudi kak odstotek poliesterja, da se hlače ne mečkajo.

Zdi se, da v hiši nosimo hlače ženske in moški, ampak vsak dan na različen način.

Tatjana Kalamar Morales

Po operaciji raka na črevesju Življenje s stomo

Kljub uporabi vedno boljših pripomočkov za oskrbo stome in napredovanju stroke spremljajo stomiste po prihodu domov in tudi pozneje mnoge težave

Obolenost za rakom na črevesju narašča, vrh pa doseže po 60. letu starosti. Zdravljenje te vrste bolezni je največkrat operativno in kot posledica opravljenega posega je pri bolniku narejena izpeljava črevesa na trebušno steno z namenom, da se oblikuje umetni anus oziroma zadnjik. To izpeljavo črevesa imenujemo stoma, človek, ki stomo dobi, je stomist. Beseda stoma je grškega izvora in pomeni usta ali odprtina. Prve stome so bile narejene že pred 200 leti.

Stome se ob malignih boleznih delajo še pri poškodbi črevesja, zapletih vnetnih črevesnih obolenj, družinski polipoz, fistulah in paraplegiji.

Izločalne stome delimo na urostome, kjer se pri bolniku skozi stomo izloča urin, in črevesne stome, kjer se izloča blato. Kadar ima stomist izpeljano debelo črevo, govorimo o koloostomi, če pa gre za izpeljavo tankega črevesa, je to ileostoma. Za vse izločalne stome je značilno, da bolnik nima zavestnega nadzora nad izločanjem. S pomočjo pripomočkov, ki jih stomisti uporabljajo za oskrbo stome, se izločki zbirajo v posebnih vrečkah, ki so prilepljene na kožo in jih stomisti po potrebi praznijo.

V Sloveniji živi od 2000 do 3000 ljudi s stomo. Natančni podatki ne obstajajo, ker jih zaradi varovanja zasebnosti ni možno zbirati.

Kljub uporabi vedno boljših pripomočkov za oskrbo stome in napredovanju stroke se dogaja, da stomiste po prihodu domov in tudi pozneje spremljajo mnoge težave. Vemo, da se ležalne dobe v bolnišnicah krajšajo in se bolniki vračajo v domače okolje v strahu in brez prave predstave, kakšno bo njihovo življenje s stomo. V bolnišnicah dobijo veliko informacij, ki jih pa ne zmorejo dojeti zaradi fizičnih bolečin in spremenjenega duševnega stanja. Tako so prepuščeni družini in svojem, ki so prav tako izgubljeni in prestrašeni. Zato je

za bolnika s stomo nujna podpora strokovno usposobljenega zdravstvenega delavca – enterostomalnega terapevta. Pomembno vlogo ima tudi medsebojna komunikacija vseh zdravstvenih delavcev, ki prihajajo v stik s stomistom. Ob tem je izredno pomembna tudi ustrezna izbira pripomočkov za oskrbo stome, ki morajo biti varni, zanesljivi, udobni in enostavni za nego. Ravno ustrezen pripomoček za oskrbo stome je tisti, ki omogoča stomistom začetek kakovostnega življenja s stomo in pot do rehabilitacije.

Pri nas obstaja zveza stomistov Ilco. Na svojih srečanjih organizirajo strokovna predavanja, kjer želijo svojim članom približati najnovejše izsledke stroke. Skrbijo tudi za družabno življenje.

Zasebna družba za nego in pomoč stomistu na domu. V okviru te službe, ki deluje že 16 let, so medicinske sestre enterostomalne terapevte prevzele skrb za bolnike s stomo po vsej Sloveniji. Njihovo delo je pomoč stomistom in njihovim družinskim članom pri vsem, kar je povezano s stomo in življenjem po operaciji, ne pa tudi pri drugih vidikih življenja in zdravja bolnikov, ki jih sicer obravnavajo patronažne medicinske sestre. Način njihovega dela pa nujno zahteva sodelovanje z drugimi zdravstvenimi delavci, predvsem patronažnimi medicinskimi sestrami.

Stomist sam pokliče službo, kadar presodi, da potrebuje njihovo pomoč, in v oskrbi ostaja, dokler to sam želi. Pogostost obiskov pri pacientu s stomo je opredeljena na potrebe posameznika. Medicinske sestre enterostomalne terapevte učijo stomiste nege in oskrbe stome, izbire ustreznih pripomočkov, pravilne prehrane, spodbujajo socialne stike in seveda prepoznavajo in rešujejo zaplete, povezane s stomo.

Alenka Petek,
višja medicinska sestra,
enterostomalna terapevta

Zdravnik Nenad Petrovič o preveliki teži otrok in posledicah

Otroci vejo, kdaj je dovolj

Pri nas vse več otrok s preveliko telesno težo – Za debelostjo se skrivajo drugi problemi

Tudi pri nas opažamo, da je vedno več otrok s prekomerno telesno težo ali so celo predebili. Lahko, da so taki otroci veseli in zadovoljni sami s seboj, zgodi pa se, da se zaradi žaljivk vrstnikov in okolice zaprejo vase, so depresivni, ne gredo v družbo... Glede na to, da je zunanost zelo pomembna, lahko imajo tudi tisti, ki niso predebili, o sebi slabo samopodobo. Nasploh ima prevelika telesna teža različne posledice, tako zdravstvene kot čustvene, zato je zelo pomembno, da mladostnikom omogočimo zdrav način življenja, pravilno prehrano in dovolj gibanja. O vsem tem smo se pogovarjali z zdravnikom Nenadom Petrovičem, dr. med., vodjo šolske ambulante v Murski Soboti.

Kakšne zdravstvene posledice imajo otroci, ki se srečujejo z debelostjo in so prehranjeni?

Dokler so mladi, prenesejo marsikaj in nimajo posebnih zdravstvenih problemov. Sčasoma pa se prehranjenost pokaže na različne načine, s težavami v kardiovaskularnem sistemu, s previsokim pritiskom, presnovo, in ker teže ves čas nosimo s sabo, tudi s težavami sklepov, hrbtenice, mišic. V najbolj produktivnih letih pa lahko človeka doleti tudi sladkorna bolezen, ki je prav tako posledica razvad v preteklosti. Seveda k debelosti svoje prispeva genetika, ampak nihče se ne more sklicevati, da je samo zaradi tega predebel in da je vsa družina nagnjena k debelosti.

Opazate pri dekletih in fantih razlike?

Če gledamo širšo populacijo mladostnikov, bistvenih razlik ni, težave s telesno težo se pri obojih pojavljajo v podobnem obsegu. Se pa zgodi, da je v neki manjši skupini, v nekem razredu ali v nekem okolju več močnejših ali

pa več bolj suhih. Nasploh pa opažamo, da je prekomerno hranjenih in debelih otrok več, kot jih je bilo nekoč.

Pridejo starši večkrat k vam, ker so otroci predebili ali presuhi?

Redko pridejo starši z otroki v ambulanto samo zaradi tega, ker se jim zdi, da je njihov otrok presuh ali predebel. Zadnje čase je zatišje tudi z anoreksijo, se pa zgodi. Da je otrok predebel, najpogosteje opažamo na sistematskih pregledih. Izmerimo jim indeks telesne mase in ugotovljamo, kakšna je otrokova telesna teža glede na starost, spol in višino, v zadnjih letih pa merimo tudi maščevje v trebušni votlini. Če moramo otroke opozoriti na prekomerno hranjenost ali celo debelost, to storimo na

Se. Ampak iz prevelike ljubezni do otrok tudi starši ali stari starši naredijo kaj, kar ni v korist otrokom. Zgodi se, da pride k meni babica z živahnim vnukom, ki je prekomerno hranjen, in se toži, kako noče nič jesti. Tak otrok noče jesti, kolikor si ona želi in kar ona želi. Ali pa jim pečejo palačinke za večerjo, ker jih imajo otroci radi, čeprav se zavedajo, da bi otrok moral malo shujšati. Hrana je za marsikoga najpomembnejša komunikacija. Seveda je hrana pomembna, ampak ni vse. Naj poudarim, da imajo otroci običajno dober čut, koliko potrebujejo in koliko lahko pojedjo.

Otroci s svojim ravnanjem tudi izražajo domače prehranjevalne vzorce.

Vloga staršev je zelo pomembna in problem je še bolj zapleten, če so vsi v družini predebili. Kajti če govorimo o mlajših otrocih, za svojo prekomerno težo niso krivi sami, tu ni samo genetika, ampak tudi to, kakšen odnos imajo starši do hrane in koliko se sploh ukvarjajo z zdravo, normalno hrano in koliko so fizično aktivni. Res je, da živimo hitro, da nam primanjkuje časa, da si radi na hitro vzamemo kaj iz hladilnika, da jemo v nenadzorovanih količinah enkrat na dan. Ves dan smo lačni, zvečer pa se do vratu najemo in se sprašujemo, kako se lahko redimo. Za zdravo hrano si je treba vzeti čas.

Potem pa se nekateri zatekajo k bolj ali manj uspešnim in hitrim dietam.

So diete, s katerimi se da uspešno shujšati, ampak še pomembnejše je vzdrževanje telesne teže. Zgodi se, da kdo shujša, se potem spet zredi, saj ve, da lahko ponovno shujša. Premalo se zavedajo, da je treba spremeniti način življenja, ritem prehrane, kaj,

Seveda k debelosti svoje prispeva genetika, ampak nihče se ne more sklicevati, da je samo zaradi tega predebel in da je vsa družina nagnjena k debelosti.

spremeniti življenjske in prehranske navade. Kajti nikakor ne želimo z izpostavljanjem dodatno poslabšati samopodobe mladih, ki imajo preveliko telesno težo.

Se starši zavedajo, da imajo njihovi otroci težave s preveliko telesno težo?

Ustvarjalno delo koristi

Opravljanje dela, ki ni rutinsko in vam omogoča, da ste ustvarjalni, vas osrečuje in vam daje možnosti nadaljnega učenja in reševanja problemov, ne glede na to, ali je plačano ali ne? Potem imate

zelo dobre možnosti, da ohranite dobro zdravje, kot je pokazala neka mednarodna raziskava. Med drugim je ugotovila, da so zaposlene osebe pri svojem delu bolj ustvarjalne kot nezaposlene.

medihisa
trgovina in svetovanje

Kot pogodbeni partner ZZSZ

imamo široko ponudbo medicinskih in tehničnih pripomočkov, ki se izdajajo na podlagi naročilnice:

- pripomočki za nego in oskrbo stome
- pripomočki za oskrbo sladkornih bolnikov
- obvezilni material za oskrbo vseh vrst ran in opeklin
- pripomočki za oskrbo žena po operaciji dojke (prsne proteze, lasulje, nedrčki)
- pripomočki za oskrbo inkontinence različnih stopenj
- križne in kilne pasove, ortoze, bergle, sanitarni program, ...

MEDIHIŠA
Panonska 3 a, Beltinci
tel: 02 542 24 66

Medicinske pripomočke, vam lahko na vašo željo brezplačno dostavimo na dom.

beltinci@medihisa.si

DOBRODOŠLI V ZDRAVILIŠČU RADENCI

Zdravilišče Radenci z več kot 125 - letno tradicijo vam vrača zdravje v znamenju treh src, ki ponazarjajo neokrnjeno naravo, zdravilne vrelce in novo življenjsko moč.

V Zdravilišču Radenci se priporoča zdravljenje pri sledečih indikacijah:
bolezni srca in ožilja, revmatska obolenja, bolezni presnove, motnje gibalnega sistema, stanja po poškodbah.

DIAGNOSTIČNE AMBULANTE:

- specialistična internistična ambulanta
- specialistična fiziatrična ambulanta
- ambulanta splošne medicine in akupunktura
- urologija
- svetovanje in raziskave
- ambulanta za kostno denzitometrijo
- ultrazvočna doplerska preiskava žilja
- ambulanta medicine dela
- zobotehnična ordinacija

NOVO Odslej tudi ortopedska, otorinolaringološka, ambulanta medicine dela in ambulanta za estetsko kirurgijo.

PESTER IZBOR MEDICO PROGRAMOV:

- program za srce in ožilje
- program za hrbtenico
- antirevmatski program
- antistresni program
- shujševalni program z akupunkturo
- zdraviliški program - classic.

INFORMACIJE IN REZERVACIJE: Tel: 520 27 38, 520 10 00 • metka.pavlinjek@zdravilisce-radenci.si • www.zdravilisce-radenci.si

Nenad Petrovič, dr. med., vodja šolske ambulante:
»Mnogi močnejši in debelejši otroci so znani po tem, da so dobrodušni in vedno dobre volje. V ozadju pa je vedno neka zagrenjenost in marsikdaj se za debelostjo skriva neka stiska, ki naj bi bila posledica debelosti, v bistvu pa je debelost posledica stiske.«

kdaj in koliko pojemo, da se je treba več gibati in biti bolj aktiven. Marsikdo ve, da nekaj ni v redu, pa ne ve, kako bi se tega lotil. Pomembno pa je tudi, da se na začetku hujšanja ne smemo preobremenjevati in kondicijo pridobivamo postopoma. Mladostnikom in otrokom pa nikoli ne priporočamo nobenih preparatov ali tega, da naj ničesar ne jedo.

Bi otroci morali hujšati pod zdravniškim nadzorom?

Neki strogi nadzor ni potreben, razen ob ekstremni debelosti, ki akutno ogroža posameznika in jo je treba zdraviti v bolnišnici. Otroka in njegove starše pa je treba včasih strogo opozoriti, naj bolj pazijo, kaj in koliko otroci pojedjo. Ob tem se tudi pošalim, da je dovolj en krožnik do polne črte, ne dva ali trije krožniki. Ampak če dobro prisluhnem svojemu telesu, vemo, kdaj nam je dovolj in ima telo dovolj energije. Dovolj ni enako temu, kolikor lahko pojemo.

In kaj naj jem, če ni pice in kokakole?

Na kaj moramo še posebno paziti pri zdravi prehrani otrok?

Poleg tega, da izbirajo zdravo in raznovrstno hrano, morajo mladi jesti redno ter upoštevati, da nekateri porabijo več, drugi manj. Če je organizem zdrav, bo pribitek energije skladiščil v obliki maščob. Tisti, ki so nagnjeni k debelosti, naj izločijo iz svojega dnevnega jedilnika pice in ocvrte jedi in, česar nikakor ne smemo pozabiti, sladke gazirane pijače, s katerimi uživamo velike količine sladkorja. Pa potem kdo tudi vpraša, in kaj naj potem jem?

Kakšna pa je vloga staršev, družine?

Da dosežemo primerno telesno težo, si je treba vzeti čas, skupaj sestati mizo in se zavedati, da ni vse, pa naj je še tako dobro in okusno, zdrav obrok. Seveda je odvisno tudi od odnosov v

družini, gospodovalnosti, posesivnosti, da moraš nekaj pojesti na silo, kar se lahko sprevrže v nepravilno prehrano ali celo tolažbo. Ali pa se odpravimo na kakšen skupen izlet, da se zamotimo in ne mislimo samo na hrano.

Kako otroci čustveno doživljajo debelost ali prekomerno težo?

Močnejši otroci so znani po tem, da so dobrodušni in dobre volje, v ozadju tega pa je vedno neka zagrenjenost in zaradi socialnega okolja otrokova prizadetost. Marsikdaj se za debelostjo skriva neka stiska, ki naj bi bila posledica debelosti, v bistvu pa je debelost posledica stiske. Odnosov v družini, težav v šoli, sprejetosti v okolju ... lahko gre za razmeroma enostavne stvari in probleme, ki pa hudo vplivajo na otroka in ga prizadenejo. Debelost je odgovor na nekaj drugega, kar se dogaja z otrokom. Vendar se negativna samopodoba lahko kaže tudi pri otrocih, ki nimajo prevelike teže.

A. Nana Rituper Rodež

Cepljenje

Za vsa življenjska obdobja

Izkušnje kažejo, da so cepljenja prinesla ogromno koristi ne le za posameznika, temveč za vse človeštvo

Napačno bi bilo sklepati, da smo boj z nalezljivimi boleznimi že dobili. Zaradi velike mobilnosti ljudi in blaga, čedalje večjega števila ljudi z okrnjeno imunostjo in nagle rasti odpornosti mikrobov proti antibiotikom se bomo vse teže spopadali z nevarnimi okužbami. Zato si moramo še naprej prizadevati za čim boljše cepljenost prebivalstva proti nalezljivim boleznim in za razvoj novih cepiv.

Vsa cepiva, ki imajo pri nas dovoljenje za promet, so kakovostna, varna in učinkovita; težave, ki jih morda lahko prinašajo, so bistveno manjše od njihove koristi.

Cepljenje je pomembno v vseh življenjskih obdobjih.

Za otroke je zelo pomembno, da so cepljeni že v prvih mesecih življenja in preden grejo v vrtec oziroma v šolo.

Cepljenje proti gripi, denimo, priporočamo vsem, saj gre za zelo nalezljivo bolezen, ki je lahko nevarna predvsem za ljudi, ki imajo povečano tveganje za težji potek (bolniki s kroničnimi boleznimi in starejši od 65 let). Zdravi naj se torej proti gripi ne cepijo le zato, da ne bodo zboleli sami, temveč tudi zato, da ne bodo

Vsa cepiva, ki imajo pri nas dovoljenje za promet, so kakovostna, varna in učinkovita.

okužili koga, ki se mu bolezen lahko nevarno zaplete. Cepljenje proti gripi je pomembno tudi za zdravstvene delavce, saj tako zavarujejo sebe in svoje bolnike.

Zlasti deklicam svetujemo tudi cepljenje proti okužbam s HPV, ki ga za

šestošolke opravijo v okviru sistematskega pregleda. Okužba s HPV je ena najpogostejših spolno prenosljivih okužb v svetu in tudi v Sloveniji. Podatki kažejo, da se vsaj polovica ljudi, ki so spolno aktivni, v življenju okuži s HPV. Trajne okužbe s HPV lahko v redkih primerih povzročijo raka na materničnem vratu – pa tudi nekatere druge vrste raka, ki so lahko tudi usodne. Za okužbo s HPV ni zdravila, zdravi se lahko le bolezniki, ki nastanejo kot njihova posledica.

Za preprečevanje pnevmokoknih okužb (pnevmokoki povzročajo pljučnico pa tudi vnetje srednjega ušesa) priporočamo cepljenje s pnevmokoknim cepivom.

Vsem, ki so pogosto v naravi, pa priporočamo cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu.

Ne smemo pozabiti tudi na cepljenje proti tetanusu, ki je hudo nevarna bolezen in z rednim cepljenjem lahko okužbo preprečimo.

Popotnikom so na voljo cepljenja in zaščita z zdravili proti različnim nalezljivim boleznim, ki razsajajo v različnih delih sveta (koleri, tifus, rumena mrzlica, malarija, zlatenica A in B...).
Teodora Petraš, spec. epidemiologinja

Linea Snella - Murska Sobota

Plese 5, Murska Sobota
T 02 620 06 05
M 030 606 066
F 02 620 06 06
E murska.sobota@lineasnella.si

Poseben svet za ženske, ki se želijo zdravo zaživeti in narediti nekaj zase.

www.lineasnella.si

Dobrodošli v prav posebnem svetu.

Debelost

Ne zatiskajmo si oči!

Problem današnjega sveta

Tako kot v drugih razvitih državah sveta se prehranjevalni vzorci tudi v Sloveniji v zadnjih nekaj desetletjih izrazito spreminjajo. Zaradi vedno slabših prehranjevalnih navad odraslih se enako prehranjuje tudi vedno več mladostnikov in otrok. Prav zaradi nepravilnega prehranjevanja in pasivnega življenjskega sloga se zdravniki vedno pogosteje srečujejo s pojavom prekomerne telesne teže, debelosti, visokim krvnim tlakom, povišanimi trigliceridi in holesterolom, ki jim sledijo srčno-žilna obolenja in inzulinska rezistenca.

Med pogostejše nezdrave prehranjevalne »razvade« štujemo prenajedanje, opuščanje posameznih obrokov, neredno prehrano, koncentriranje obrokov v popoldanskem in poznem večernem času, vedno pogostejše enostranske diete. Slabe prehranjevalne navade in kratkotrajni uspehi enostranskih diet lahko vodijo tudi v tako imenovano zasvojenost z ogljikovimi hidrati, o kateri vedno pogosteje govorijo prehranski strokovnjaki.

Prehrana pri uravnavanju telesne teže

Priporočilo, da je treba pojesti od tri do štiri obroke na dan, se marsikomu zdi preveč preprosto, da bi ga bilo treba sploh omenjati. A vendar je izjemno pomembno. Tako opuščanje obrokov na eni kot pretiravanje z vmesnimi prigrizki na drugi strani sta najpogostejša vzroka naraščanja telesne teže.

Zajtrk je prvi dnevni obrok, ki naj bo najboljše. Začne se s svežim sadjem. Sestavni del vsakega zajtrka naj bodo škrobna živila (nizek glikemični indeks), bogata s prehranskimi vlakninami (polnozrnat kruh, kaše, žitni kosmiči brez dodanega sladkorja, nesladkana marmelada). K zajtrku sodijo tudi posneto mleko, skuta ali manj masten jogurt in seveda nekaj maščo-

ve v obliki kakovostne margarine ali masla. Občasno namesto skute in kosmičev lahko zaužijemo jajce ali jagnjo omeleto, pusto šunko ali sir.

Malica je premostitveni obrok med zajtrkom in kosilom ali med kosilom in večerjo. Zato naj bo energetsko najrevnejša. Predlagamo sadež ali jogurt, če vam tekne tudi nekaj mandeljnov ali orehov.

Kosilo naj bo drugi največji dnevni obrok. Tako pri kosilu kot tudi pri večerji damo prednost zelenjavi in kakovostnemu beljakovinskemu živilu, kar dopolnimo z manjšo količino škrobnega živila z nizkim GI, ki je hkrati bogat s prehranskimi vlakninami.

Pred glavno jedjo pojejte večjo skodelico solate, ki ste jo pripravili iz raznovrstne surove zelenjave. Surova zelenjava vsebuje tudi vlaknine, ki dobro napolnijo želodec. Solato lahko začinite z običajnim prelivom (oljčno olje, kis) ali z jogurtovim prelivom, ki ste mu dodali domače dišavnice.

Glavna jed naj bo vedno meso, perutnina in čim pogosteje ribe s prilogo, kot sta kuhana ali popečena zelenjava in žlica ali dve »dobrih škrobnih živil«, torej tistih z nizkim GI. Izogibajte se krompirja, koruze, kuskusa, raje posegajte po polnovrednih testeninah, rižu ali kaši ...

Večerja naj bo lažja. Vsekakor jemo čim bolj zgodaj, vsaj tri ure pred spanjem. Ko se boste navadili na redno in obilen zajtrk in ne boste več opuščali kosila, vam ne bo treba obilno večerjati, kot ste velikokrat do sedaj. Večerjo pripravite po enakih načelih kot kosilo. Začnite jo z dobro zelenjavno juho (bučkina, cvetačna, brokolijeva ...) ali gosto gobovo, čebulno in paradiznikovo juho. Zraven pojejte polovično porcijo (1-2 žlici) zelenjavnega polnozrnatga riža ali polnovredne testenine z gobovo omako ali tuno in olivami.

Tatjana Rutar, terapevtka v centru Linea Snella

Da ne bo jutri prepozno

Morda se vam dogaja, da prihitite domov iz službe, na hitro skuhate, pojedete in če najdete trenutek zase, utrujeno sedite pred televizor ter začnete nestrpno pritiskati na daljinski upravljalnik, da bi našli kaj pametnega. Nikar. Naredite rajši kaj zase in za svoje srce. Naredite načrt, kako mu boste zagotovili dolgo zdravje.

Za spremembo nekaterih srcu prijaznih življenjskih navad zadošča že pet korakov. Prvi je, da preverite, kdaj ste nazadnje obiskali zdravnika. Redni pregledi so potrebni, da vaše telo in zdravje ostaneta v sozvočju. Bodite dejavni in pomladite srce. Zakaj ne bi, medtem ko gledate svoje priljubljene televizijske nadaljevanke, poganjali sobnega kolesa ali tekli na mestu? Še bolje je, da si vsak dan vzamete nekaj minut za sprehod na svežem zraku in sprostite misli.

Prav tako je pomembno, da ohranite primerno telesno težo, ki je zelo

pomemben dejavnik dolgega življenja in telesne kondicije. Pomembno pa je tudi, da se prehranjujete zdravo. Na vidno mesto v hladilniku postavite sadje in surovo zelenjavo, zdrave prigrizke pa na sprednje police v shrambi. Čeprav se vam ob slanih grizljajih pcedijo sline, se morate zavedati, da je omejevanje soli nujno, če želite uravnati krvni tlak.

Podjetje Rešilna

Varno in udobno do zdravnika

Vozila so udobna, klimatizirana in primerno opremljena za prevoz sedečih pacientov

Podjetje Rešilna, d. o. o., je izvajalec nenujnih reševalnih prevozov s koncesijo. Naša glavna dejavnost je opravljanje sanitetnih in dializnih prevozov pacientov.

Razpolagamo z novimi vozili, ki so udobna, klimatizirana in primerno opremljena za prevoz sedečih pacientov.

Voznik zdravstveni tehnik, ki bo opravil prevoz, je odgovoren, da Vam pomaga:

- od začetka poti - doma, da se udobno namestite,
- v zdravstveni ustanovi, v katero ste napoteni, poskrbi za oddajo doku-

mentacije pri sprejemnem okencu in obvesti osebje, da ste pripeljani, - po pregledu Vas varno in udobno pripelje domov.

Kaj je treba urediti pred prevozom?

Če imate urejeno obvezno in dopolnilno zdravstveno zavarovanje, plača prevoz vašo zavarovalnico. Poleg tega potrebujete še »nalog za prevoz«, ki ga izda Vaš osebni ali napotni zdravnik.

Ko imate določen datum in uro pregleda ali terapije, nas pokličete, da se dogovorimo za čas prevoza.

Sanitetni prevozi v vse zdravstvene ustanove po Sloveniji

Rešilna, nenujni reševalni prevozi, d. o. o., Tišina 1
informacije - naročila: GSM: 041 674 467 - Janko Vrbančič

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju.

www.pomurje.si

Od rosnih let navajati na zdravo hrano in zdravo življenje

Srčnost in nasmejani obrazi

V lendavskem vrtcu podelili certifikate trinajstim prehrani prijaznim vzgojno-izobraževalnim zavodom iz vse Slovenije, od tega štirim iz Pomurja

»Mi smo dobredelna agencija in dajemo na voljo predvsem znanje. V posameznih državah potem to znanje uporabijo na najboljši način. Res pa je, da nimamo denarja. Trinajst samostojnih zavodov iz celotne Slovenije ni veliko, upam pa, da jih bo v prihodnje čedalje več,« je povedal vodja pisarne Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) v Sloveniji dr. Marijan Ivanuša in hkrati odgovoril na novinarsko vprašanje, ali se je zato, ker v tem projektu ni na voljo tudi denarja, na poziv WHO odzvalo le trinajst slovenskih institucij. Kakor koli - minuli petek smo v Lendavi spoznali, da so bili tisti redki izbranci, ki so prejeli certifikat o sodelovanju v pilotnem projektu, prav zares vzorni slovenski zavodi, ki se trudijo mlade od rosnih let navajati na zdravo hrano in zdravo življenje.

Med prejemniki certifikata je bil tudi gostitelj petkovskega dogodka Vrtec Lendava, iz Pomurja pa so se za sodelovanje, ki torej ne ponuja projektnih sredstev, ampak predvsem znanje in strokovno podporo, odločili tudi v DOŠ II Lendava, v Vrtcu Murska Sobota in na OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova. Koordinacijo projekta z uradnim naslovom Nutrition-Friendly Schools Initiative (NFSI), ki je v organizaciji WHO v Sloveniji potekal od 2007. do 2009. leta, je prevzel Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota. Zdravje namreč ni odvisno le od zdrave in lokalno pridelane hrane,

Otroci iz Vrtca Lendava uživajo ne le v zdravi domači hrani, ampak tudi v domačih plesih.

zdravje otrok in odraslih je odvisno tudi od dobrega počutja. »Tam, kjer je doma srce, so nasmejani obrazi,« je bila zelo odkrita ravnateljica lendavskega vrtca, ki je zbranim še izdala skrivnost, da so se vzgojiteljice, ki so nastopile v kulturnem programu, tudi zaradi lastnega duševnega zdravja začele učiti igranja na citre.

Vodja projekta v Sloveniji, izkušena dr. Branislava Belovič, je predsta-

vila dodatno usposabljanje sodelujočih v okviru projekta, ki se izvaja v 21 državah po svetu in od tega v enajstih evropskih, katerega osnovni cilj je spodbujati zdravo, prijazno okolje v vrtcih in šolah. Razlike med manj in bolj bogatimi občinami ter izgovaranja na globalizacijo ne smejo vplivati na to, da otrokom ne bi zagotovili le najboljše hrane.

Bernarda B. Peček

Ohranjanje duševnega zdravja

Strokovno bogat in drugačen pristop k človeku in njegovim stiskam

V Pomurju zaživel projekt Ohranjanje duševnega zdravja oziroma Mental Health

V osrčju Prekmurja v Tešanovcih (prostorih Oaze zdravja), kjer neokrnjena narava in gostoljubje ljudi že od nekdanj gradita temelje sožitja in dobrega počutja ter uspešno gradita pomurski turizem, je zaživel projekt, namenjen ohranjanju duševnega zdravja.

Projekt z akronimom Mental Health vključuje pomursko regijo v Sloveniji in železno županijo na Madžarskem in je rezultat sodelovanja štirih projektnih partnerjev na upravičenem območju sodelovanja. Vodilni partner pri projektu je Občina Moravske Toplice, sledijo pa ji še drugi partnerji, in sicer Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Občina Monošter in Center za socialno delo Monošter. Omenjeni so s projektom uspešno kandidirali na 1. javnem razpisu Operativnega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Madžarska 2007-2013 in pridobili sofinancerska sredstva v višini 542.218,31 € iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in 63.790,39 € iz nacionalnih sredstev in madžarskih javnih virov.

Zavedajoč se, da ni zdravja brez duševnega zdravja, smo v projektu sledili drzni ideji, da uporabnikom ponudimo drugačen pristop, kot smo ga bili vajeni v klasičnem zdravstvenem sistemu, v katerega ljudje običajno vstopijo šele takrat, ko je njihovo

duševno zdravje že precej načeto. V družbi kljub vse večji ozaveščenosti žal še vedno zelo pogosto prevladuje miselnost, da je iskanje pomoči v duševni stiski znak človekove osebne šibkosti. A to ne drži, s težavami in duševno stisko se nedvomno srečujemo prav vsi, pa naj je to v osebni, družinski, poklicni ali družbeni življenju.

Osnovno poslanstvo projekta je preventiva pred duševnimi motnjami vseh populacijskih skupin v vseh starostnih obdobjih, še posebej pa se izkušena strokovna ekipa loteva najpogostejših, to so: depresija, tesnoba in stresne motnje, ki so tesno povezane z nenadnimi in hudimi duševnimi obremenitvami. Strokovni programi so individualni in multidisciplinarni, kar pomeni, da je posameznik, poklicna skupina, par, družina, otrok, mladostnik in starostnik obravnavan glede na osebni profil ter stisko, s katero se srečuje, ob tem pa dobi strokovno pomoč strokovnjakov in vse to na enem mestu.

Projekt je poleg vzpostavljenega čezmejnega sodelovanja poseben tudi zato, ker povezuje dve občini na upravičenem območju sodelovanja, ki sta že stoletja kulturološko in sociološko podobni; prav tako pa povezuje tudi dve strokovno močni ustano-

vi, med katerima ena vnaša v projekt tudi tipično podravsko noto. Vse skupaj omogoča bogato strokovno delo, namenjeno širjenju zavesti o pomenu dobrega duševnega zdravja, ki zna biti pogosto še bolj oboleli del v vsakem izmed nas kot kateri koli telesni organ.

Sodelujoči v projektu, ki ga želimo uspešno umestiti tako v Pomurje kot Porabje in navezadnje tudi v širši slovenski prostor, se zavedamo pomena duševnega zdravja in z njim povezane dobre odgovornosti proti življenjskim tegobam.

Verjamemo in si želimo, da bomo lahko s ponudbo strokovnih storitev, ki so v obdobju sofinanciranja projekta za uporabnike popolnoma brezplačne, v teh negotovih gospodarskih časih pomagali tistim, ki nam bodo izkazali zaupanje in nas bodo potrebovali.

Zlatka Murtić,
strokovna koordinatorka projekta

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

V Veržeju imajo stodvajsetletnika

Zadnji moment za Slavka Osterca

Z ljubiteljsko kulturo se ukvarja desetina prebivalstva – KD Slavka Osterca med petnajstimi najstarejšimi kulturnimi društvi v Sloveniji

Ko je treba pripraviti kulturno prireditev, v Veržeju s tem nikoli nimajo težav. Z ljubiteljsko kulturo se v kraju namreč ukvarja skoraj desetina prebivalstva. Velika večina jih deluje v Kulturnem društvu Slavka Osterca, ki v teh dneh slavi 120-letnico obstoja, kar ga uvršča med deset do petnajst najstarejših kulturnih društev v Sloveniji.

S kulturo proti germanizaciji

Ljubiteljska kulturna dejavnost ima v Veržeju dolgoletno tradicijo. Kulturna tradicija pa je izjemnega pomena za identiteto naroda. Začetki društva segajo v leto 1890, ko se je na pobudo takratnega veržejskega župnika Lovra Janžekoviča zbralo nekaj somišljenikov narodnozavednih Slovencev in ustanovilo Bralno društvo s ciljem vzgajati ljudstvo v narodnem duhu.

raška, gledališka, pevska, folklorna in kinosekcija. Štirinajst let pozneje sta v društvu omenjena še dva ansambla. Okrog leta 1980 pa sta nastali pevski skupini, ki v nekoliko drugačni sestavi delujeta še danes.

Gledališke predstave in drugi kulturni dogodki so se v zgodnjem obdobju društva pogosto odvijali na domačih skednjih, saj drugih primernejših prostorov ni bilo. Zato je bila velika pridobitev v kraju dvorana, ki jo je po prvi svetovni vojni zgradila Hedžetova družina. Veržejski kulturniki so tako dobili za tiste čase sodoben kulturni objekt. V letu 1948 so v Veržeju začeli graditi združni dom, v katerem naj bi potekali kulturni dogodki, in ga leta 1950 tudi dokončali. 1963. leta so kulturno dvorano temeljito prenovili.

Istega leta so v Veržeju uredili tudi spominsko sobo skladatelja Slavka Osterca in odkrili njegov doprski kip

Občina Veržej s pomočjo ministrstva za kulturo in Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti preuredila še druge prostore v združnem domu in ga preimenovala v Dom kulture ter omogočila društvu boljše razmere za uresničevanje svojih programov.

Danes je v društvu dejavnih okrog sto članov. Skupine poustvarjajo pesmi in skladbe iz slovenske in tuje glasbene zakladnice ter raziskujejo in ohranjajo ljudsko izročilo kraja. Veliki pridobitvi sta popolna kostumska preobrazba folklorne skupine in uresničitev dolgoletne želje po obuditvi tamburaške dejavnosti, ki je bila v preteklosti v društvu zelo živa.

Na razpolago omejena sredstva in neutrudni ljudje

Seveda pa se kot vsako kulturno društvo tudi veržejsko ubada še z nekaj težavami. »Razmišljali smo o razstavi ob jubileju, pa tudi o izdaji zbornika. Ugotovili smo, da o društvu ni zbranega gradiva, ampak je to razpršeno pri številnih posameznikih. Lotili smo se zbiranja gradiva, vendar nam v tem letu najbrž ne bo uspelo,« pravi predsednica Damjana Ferenc. Tu pa so še trenutni finančni razlogi, saj je društvo v razmeroma kratkem času vsa finančna sredstva prednostno namenilo za nakup folklornih kostumov in tamburaških glasbil. V skupno treh letih bo društvo za oba projekta namreč porabilo približno 14 tisoč evrov: »Seveda so želje in potrebe večje, omejujejo pa nas sredstva, ki jih imamo na razpolago.«

V Veržeju pa imajo vedno na raz-

Veržejski župan Slavko Petovar je izredno ponosen na kulturnike svojega kraja in se skoraj vedno odpravi na njihove prirediteve.

»Vlaganje v kulturo je izvrstna naložba. Naložba v prihodnost slovenskega naroda,« je prepričana predsednica društva Damjana Ferenc, ki je to funkcijo prevzela leta 2008.

Mešani pevski zbor je eden izmed pomembnih členov Kulturnega društva Slavka Osterca, vodi pa ga Tatjana Rozmarič – Poštrak.

Zavedali so se namreč nevarnosti germanizacije, ki je pretila slovenskemu narodu. Zato so želeli z aktivnostmi v društvu – branjem slovenskih knjig – ohraniti rabo slovenskega jezika. Razvoj društva je potekal v pestrosti kulturnih dejavnosti. Ljudje so čutili potrebo po ustvarjanju, razvijanju kulture, njenem ohranjanju in prenašanju na mlajše rodove. Bralnemu društvu so se pridružili dramska, tamburaška skupina in pevski zbor. Društvo se je preimenovalo v Prosvetno društvo. Po drugi svetovni vojni je kulturno delovanje ponovno zaživele, takrat v še večji razsežnosti.

Kam na gledališko predstavo? Na skedenj!

Do leta 1953 so delovale že tambu-

polago domače ljudi, obiskovalce kulturnih prireditev. Tako je bilo tudi minulo nedeljo, ko je kulturno društvo pripravilo osrednjo slovesnost ob svoji 120-letnici.

Danes v društvu dejavnih okrog sto članov

Od tega leta se v Veržeju redno organizira Osterčev večer, spominski glasbeni večer z vrhunskimi glasbenimi izvajalci. Izjemna pridobitev in ponos kraja je bila popolna prenova kulturne dvorane in Osterčeve spominske sobe, ki sta dobili današnjo podobo. Leta 1994 jo je takrat še krajevna skupnost uredila s sredstvi krajevnega samoprispevka.

Nekaj let pozneje pa je sedaj že

polago domače ljudi, obiskovalce kulturnih prireditev. Tako je bilo tudi minulo nedeljo, ko je kulturno društvo pripravilo osrednjo slovesnost ob svoji 120-letnici.

Predstavile so se vse sekcije: mešani pevski zbor, vokalne, tamburaške in folklorne skupine ter ansambel Zadnji moment, ki mu je tako pripadla čast, da se je kot zadnji priklonil spominu na Slavka Osterca. Da delovanje veržejskega društva nekaj pomeni tudi v širšem slovenskem kulturnem prostoru, je dokazala tudi prisotnost mag. Igorja Teršarja, direktorja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, ki je društvu Slavka Osterca izročil posebno priznanje za izjemno in dolgoletno delo ter razvijanje kulturnih dejavnosti.

T. K.

»Raje imamo, da nas ljudje vidijo v živo na odru kot na fotografijah,« pravi Tadej, eden od članov folklorne skupine Leščeček.

V Veržeju nimajo nikoli težav z obiskom kulturnih dogodkov, saj je dvorana vedno dobro zasedena. Ljudi enostavno zanima program, ki ga izvajajo v kulturnem društvu.

Janez Ferenc je bil kar dvajset let »v akciji« kot predsednik društva in večstranski kulturni ustvarjalec.

Prispevke pošiljajte po elektronski pošti: nana.rr@vestnik.si, ali po pošti: Vestnik, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

Poglejte v našo učilnico

Naša učilnica je zelene in kožno oranžne barve. Na prednji steni je tabla in nad tablo sta ura in zvonec. V naši učilnici se učimo brati, računati, pisati, peti in ustvarjati. Imamo tri omare in v njih so kocke, zvezki in zobne ščetke. Na levi strani sta dva stebra. V kotu so podloge. Na steni je plakat s poštevanke.

Bruna Čeh, 3. a, OŠ III Murska Sobota

Zdravilo

Naš stari krokodil boleha že teden dni, ker zob ga močno boli. Moral bo stopiti do zdravnika, ki sprejme vsakega bolnika. Slon pregleda zobe krokodila in predpiše mu zdravila: »Vzemi tri komarje, sedem muh, pa rešen boš vseh muk.«

Anemari Fister, 3. a, OŠ Bakovci

Gasilci pomagajo ljudem v stiski

Jesen je oblekla pisano obleko, dnevi so krajši in hladnejši. Ob tem se vsako leto spomnimo, da je oktober mesec požarne varnosti. Nekega dne so nas med poukom obiskali prostovoljni gasilci.

Predstavili so nam pripomočke pri gašenju požarov. Peljali so nas z dvema gasilskima voziloma. Na enem je bila lestev za reševanje ljudi iz višjih zgradb. Izvedeli smo, da cisterna drži približno tisoč petsto litrov vode. Vsi pa smo najbolj nestrpno čakali, da nam bodo pokazali, kako so spretni pri gašenju požara. Žal pa nam je ravno tisti dan nagajalo vreme. To bi bilo gotovo pravo doživetje.

Izvedeli smo tudi, da gasilska organizacija šteje veliko članov, kar pomeni, da je veliko ljudi dobrega srca, ker pomagajo drugim ljudem v stiski. In že majhni otroci se lahko včlanijo med gasilce.

Tim Celec, 5. a, OŠ Radenci

Otroci v hokeju premagali starše

V vrtcu Slamica v Lipovcih, enoti Vrta Beltinci, so otroci s strokovnima delavkama Simono Voroš in Nado Koren staršem pripravili poseben izziv - tekmo v hokeju na travi. O športu so se veliko pogovarjali in ker je v njihovi vasi hokej na travi znana športna disciplina, so mu posvetili še več pozornosti. Odpravili so se na travnato igrišče, trener pa jim je predstavil hokej, pravila igre in pripomočke. Po razgibanju so dobro opremljeni s

hokejskimi palicami stopili na travo. Pozneje jih je v vrtcu obiskal še hokejist Davor, ki jim je še enkrat predstavil igranje hokeja.

Nekateri starejši otroci že igrajo hokej, mlajši pa so bili navdušeni in marsikateri med njimi bo gotovo kmalu postal hokejist. Pa niso ostali samo pri spoznavanju tega športa, ampak so se želeli v hokeju tudi pomeriti in za to so si izbrali starše. Tako so ob svetovnem dnevu hoje pripravili fitpohod

do športno-rekreacijskega centra in izvedli prave napete tekme. Na igrišču so jih pričakali lipovski hokejisti, ki so že pripravili igrišče. Najprej so se med seboj pomerili otroci, ki hokej trenirajo. Drugo tekmo pa so odigrali starši proti otrokom. Ob glasnem navijanju in spodbujanju so otroci z rezultatom 1 : 0 premagali starše. Domači hokejski klub pa jih je na koncu pogostil s sokovi in sladkarijami.

A. N. R. R.

Fotografija Simona Voroš

V Ljutomeru so razpravljali

Prepovedati oglaševanje nezdrave hrane!

Zmaga Estoncev v Ljutomeru, potem ko so prostori gimnazije nekaj dni pokali po šivih

Od 2. do 7. novembra je v prileškem mestu potekal mednarodni debatni konec tedna v organizaciji Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer in s sodelovanjem ZIP-a, zavoda za kulturo dialoga Slovenije, ter pod okriljem projekta Think-Meet-Debate-Include-Europe. Prireditev je že tradicionalna oblika druženja mladih iz domovine in tujine, vendar je bila prav letos najbolj množična, saj se je debat udeležilo kar 220 sodelujočih in kar 47 debatnih ekip iz trinajstih držav: Bosna in Hercegovina, Češka, Estonija, Hrvaška, Južna Koreja, Madžarska, Nemčija, Romunija, Katar, Slovaška, Slovenija, Turčija in Velika Britanija. Gostje so bivali pri družinah in v Hotelu Jeruzalem, slovenski debaterji pa so si morali prenočišča priskrbeti v Ormožu.

Poleg že znanih vsebin o mobilnosti, aktivnem sodelovanju v politiki in zaposlovanju mladih, migracijskih strategijah Evrope, širitvi EU in drugih aktualnih vsebin so se sodelujoči debaterji tokrat lotili naslednjih tem:

- Kosovo bi moralo biti prva nova članica EU na Balkanu, Podpiramo univerzalni državljanski dohodek, EU bi moral omogočiti amnestijo za vse imigrante, ki trenutno ilegalno živijo na ozemlju EU, in Reklame za nezdravo hrano bi morali prepovedati. V finalni debati sta se pomerili ekipi Južne Koreje in Estonije, z rezultatom 4 : 3 so zmagali Estonci. Najbolj zanimivo je bilo vsekakor v soboto, ko so v gimnazijskih prostorih pripravili mednarodni večer s slovesno večerjo in kulinarično in kulturno predstavitevijo držav, najbolj oblegane pa so bile stojnice gostov iz Katarja, Južne Kore-

Med najbolj obleganimi je bila tudi stojnica gostov iz Južne Koreje.

je in Nove Zelandije. Pomembna gostja letošnjega turnirja je bila Claire Ryan iz Nove Zelandije, predsednica sveta svetovnega srednješolskega debatnega prvenstva, ki je ljutomerskim dijakom vsebinsko popestrila ure geografije, sociologije in angleščine.

Razveseljivo je, da bo ljutomerska gimnazija tudi tokrat imela svojega predstavnika v slovenski ekipi na svetovnem srednješolskem debatnem prvenstvu na Škotskem 2011. leta, in sicer bo to Zoran Fijavž iz 2. c. Bernarda B. Peček

Skupina Martin Krpan bi imela naslednje leto tridesetletnico

Od višine se zvrtili

Vlado Kreslin: »Takrat smo na vsakem koncertu razpadli na koščke. Dobesedno krvaveli smo na odru, saj smo na vsakem nastopu dosegli svoj maksimum«

Danes je martinovo. Zato se nam na glasbenem področju misli hitro ustaviti pri skupini Martin Krpan, ki je pravoverni sredinski rock v desetletju po Titovi smrti do nastanka samostojne Slovenije razširila med slovenske množice. Osrednja podoba tega benda, frontman, kakor se temu reče v glasbenem žargonu, pa je bil naš, Pomurc, Vlado Kreslin. Ob tem je zanimivo, da sploh ni bil med ustanovitelji skupine, ampak se ji je pridružil šele v drugem letu delovanja. Album Od višine se zvrtili je še danes ena od najbolje prodajanih slovenskih rokovskih plošč vseh časov. »Takrat smo na vsakem koncertu razpadli na koščke. Dobesedno krvaveli smo na odru, saj smo na vsakem nastopu dosegli svoj maksimum,« je pred kratkim izjavil Vlado. In res, tudi spodaj podpisani se spominjam koncerta Martina Krpana ob koncu osemde-

Naslovnica plošče, ki je dvajset let podirala slovenske rekorde.

tih let v menzi študentskega naselja v ljubljanski Rožni dolini, ki je za mene še vedno eden od najboljših nastopov kakšne glasbene skupine, ki sem jih videl v živo. In to ne samo v slovenskem, ampak tudi v mednarodnem merilu. Da bi to zatrdil za kakšno od zdajšnjih slovenskih skupin, se mi zdi znanstvena fantastika. Mlajše generacije, ki poznajo Kreslina samo po samostojnem delovanju, si ne morejo predstavljati, kakšna neponarejena, sproščena rokavska energija in komunikacija je takrat pršela z odra. Vlado se je z občinstvom pogovarjal v prekmurščini ne glede na to, ali so bili med občinstvom tudi ljubljanci, mariborčani, celjani, pri-morci. A takrat je bil Kreso daleč od

podobe, kakršno ima danes. Takrat še ni bilo klobuka, cigonov, ne ostarelih biciklistov na prašni makadamski cesti, ne dreves. Takrat je bil čisti roker. A glede na videno in slišano mi je (bilo) čisto jasno, da ob takšnem tempu bend res ne bi mogel dolgo obstajati, saj bi se sesul navznoter ali pa eksplodiral na koščke. Tako se je tudi sam simbolično uknil po uverturi v koncert Boba Dylana na bežigraskem stadionu. Bi se lahko naslednje leto ob trideseti obletnici nastanka spet pojavil? V današnjem času je to moderno. Vendar, bi imel še toliko sproščene energije? Vprašanje. Je pa to vsekakor drugi slovenski Martin Krpan, ki se je vpisal v zgodovino. T. K.

Top 5 zgodovinskih osebnosti z imenom Martin po izboru uredništva:

1. Martin Luther King - njegove sanje sanjamo še danes
2. Martin Luter - prvi globalno priznani protestnik
3. Martin Scorsese - kateri citat bi filmofili vsega sveta ponavljali, če ne bi bilo njegovega Taksista? (... Are you talkin' to me? ...)
4. Martin Sheen - razkril nam je grozo sedanje apokalipse
5. Martin Krpan - tudi Slovenci imamo svojega mišičastega junaka.

pisma

Kranjčeva zidanica,
kulturnozgodovinski spomenik 1978

Včasih ne morem čisto razumeti, kakšen je naš slovenski narod. Dobesedno se sramujemo(jo) svoje zgodovine.

Tako piše na tej leseni tabli, ki je na fotografiji. Zidanica, no ... bila je zidanica. Sedaj je to samo še razpadajoča zidanica pisatelja Miška Kranjca v Lendavskih Goricah. Če se izrazim nekoliko bolj po domače, se ta velikan slovenske besede verjetno ali pa zanesljivo obrača v grobu.

Ali je vzrok propadanja tega kulturnozgodovinskega spomenika, da je bila v njem avgusta 1938 ustanovljena Komunistična partija Slovenije za Prekmurje? Tega ne morem in ne smem trditi. Je pa res, da je bilo ogromno stvari, ki so »dišale« po starih časih, namerno ali pa, domnevam, nenamernih uničenih, in to po osamosvojitveni vojni leta 1991. Je to naključje ali zgolj samo slučaj, tega pa žal res ne vem.

Me pa seveda navdaja optimizem, kako lepo odgovorni skrbijo za rojstno hišo Miška Kranjca v Veliki Polani. Vsako

leto jo obiščem in vse iskrene čestitke. Kapo dol.

Z ženo že nekaj let redno obiskujeva Terme Lendava. Neverjetno, kako to lepo mesto napreduje iz leta v leto in kako hitro se razvija. Resnično vse čestitke vodstvu občine in seveda njenim občanom. Med drugim sem tudi že dvakrat v to mesto organiziral izlet borcev in veteranov.

Včasih ne morem čisto razumeti, kakšen je naš slovenski narod. Dobesedno se sramujemo(jo) svoje zgodovine. Nekateri jo hočejo popolnoma prikriti svojim ambicijam in neomejeni pokvarjenosti. Teh je na žalost tudi zelo veliko, celo preveč. Ni nobenega spoštovanja, vse, kar je bilo zgrajeno v socializmu, je po njihovem »strokovnem mnenju« zanič oziroma gnilo. Žalostno, resnično zelo žalostno. Srečko Križanec, predsednik veteranskih organizacij Občine Štore

Varujmo tiste, ki jih imamo radi

Avtohiša Meško, d. o. o., je v sodelovanju s proizvajalcem gum Goodyear podarila Vrtcu Murska Sobota odsevne brezrokavnike in s tem izkazala željo, da povečamo varnost otrok na cesti. Odsevne brezrokavnike je prejela skupina 17 otrok iz enote Prešernovega vrta, ki so vključeni v cestni promet.

Fotografija: M. R.

Podpisali pogodbo o sodelovanju v projektu Ločujmo-Varujmo
Okoljska devetletka

Za sodelovanje se je odločilo osemnajst osnovnih in srednjih šol

Ravnatelji osnovnih in srednjih šol ter vrtcev so z direktorjem Cera Puconci Francem Cipotom in direktorjem Pomurskega ekološkega centra (PEC) Milanom Bogatajem podpisali pogodbo o sodelovanju pri nagradnem natečaju z imenom Ločujmo-Varujmo. Cilj skupne akcije je, da bi čim več mladih sodelovalo v prizadevanju za ločevanje odpadkov ter da bi enkrat v šolskem letu organizirali naravoslovne dneve na območju Cera Puconci, kjer bi spoznali sortiranje, odlaganje in kompostiranje odpadkov.

»Odločili smo se za obdobje devetih let, saj je devet nekakšno pravljico število, devet let pa traja tudi šola in tako bi se vsak učenec v času osnovnega šolanja lahko podrobno seznanil s pomembno ločenega zbiranja odpadkov in dela v našem centru,« je pojasnil Franc Cipot. Center za ravnanje z odpadki v Puconcih je namenjen občanom vseh 27 občin. Prav letos so začeli redno delo, uspešnost centra pa je odvisna od ločevanja odpadkov na izvoru. Za zdaj več kot 40 zaposlenim uspeva ločiti okrog 60 odstotkov odpadkov in so za celjskim dru-

Ravnatelji so s podpisom in pečatom potrdili, da bodo devet let sodelovali v akciji Ločujmo-Varujmo.

Fotografija: Bernarđa B. Peček

gi najbolj učinkovit center v Sloveniji, po gradnji II. faze Cera, ki se bo začela prihodnje leto, pa naj bi ostalo za odlaganje le 20 odstotkov komunalnih odpadkov. Sodelujoči zavodi in učenci v podporni izobraževalni akciji so razdeljeni v tri skupine, v prvi je osem zavodov, ki imajo do 175 otrok (skupno čez tisoč otrok),

v drugi pet zavodov, ki imajo do tristo otrok (skupno čez 1250) in v tretji skupini pet zavodov z nad 300 otroki in skupno čez 2700 otrok. Vsi ti se bodo 22. junija srečali na območju Cera, kjer bosta slovesni zaključek natečaja zbiranja papirja in plasten ter podelitev nagrad. Bernarđa B. Peček

Brezplačno usposabljanje za rokodelske poklice

Bi pletli iz ličja, slame in šibja?

Pomelaj iz Male Polane, Center DUO iz Veržeja ter Krajski park Goričko s sedežem pri Gradu ponujajo brezplačno usposabljanje za izbrane rokodelske poklice

Pletarstvo, lončarstvo, umetno kovaštvo in ročno tkanje so spretnosti, ki so bile nekoč doma skorajda v vsaki hiši. Pri vsaki hiši po vaseh so znali kaj delati – nekateri košare iz šibja ali slame, cekarje iz koruznega ličja, drugod so izdelovali lesene grablje in vile ali lončene lonce, pa tudi kovači so bili dokaj pogosti.

Če ste ostali brez zaposlitve, če ste upokojeni in ste si vedno želeli to početi ali pa ste mladi in polni idej ... za vse se ponuja priložnost, da izpolnite svoje želje. V okviru čezmejnega projekta Rokodelska akademija (Opera-

tivni program Slovenija-Madžarska 2007-2013), ki je financiran s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj, ponujajo brezplačna pilotna usposabljanja za izbrane rokodelske poklice. Tako bosta Pomelaj, zadruga za razvoj podeželja iz Male Polane (02 573 70 36), in Center domače in umetnostne obrti (Center DUO, 051 654 778) iz Veržeja že ta mesec organizirala brezplačno usposabljanje za pletenje iz ličja, slame in šibja. V Veržeju bo januarja 2011 usposabljanje bodočih lončarjev, marca pa bodo zainteresirani lahko spoznali temelje kovaškega

poklica. Pri Gradu na Goričkem (02 551 88 64) pa bodo konec marca prihodnje leto pripravili usposabljanje v lončarstvu, datum za učenje dela z ročnimi statvmi pa še ni natančno določen.

Za posamezno usposabljanje se morajo zainteresirani prej prijaviti, saj je število mest omejeno. Udeleženci, ki bodo končali pilotne programe usposabljanja in izpolnjevali druge predpisane pogoje, pa se bodo lahko prijavi tudi za preverjanje in potrjevanje nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) za izbran rokodelski poklic. B. B. P.

Nekdanji lendavski občinski svetnik Jožef Söke na zatožni klopi
Obljubil, da bo denar vrnil do zadnjega centa

Podjetnik iz Petišovec si je od odvetnika Andreja Husarja izposodil denar, ki ga ni vrnil, zato je bil obsojen na pogojno kazen zapora

Na gornjeradgorskem okrajnem sodišču je sodnica Marija Belec Hiršl zaradi goljufije na pol leta zaporne pogojne kazni obsodila nekdanjega lendavskega občinskega svetnika – letos na volitvah ni uspel – in podjetnika iz Petišovec Jožefa Sökeja. Naložila mu je še, da v treh mesecih po pravnomočnosti rzsodbe vrne pet tisoč evrov in obresti odvetniku Andreju Husarju, ki mu je oktobra 2009 posodil denar.

Oškodovani Husar je dejal, da sta bila dogovorjena, da mu denar vrne v mesecu dni, to pa se do danes še ni zgodilo. Söke se je branil, da bo denar vrnil, ko mu bo država izplačala odškodnino za očeta, ki je bil politični zapornik.

Dodal je, da ni nikogar nameraval ogoljufati in da bo »denar vsekakor vrnil do zadnjega centa«.

V uredništvu pa razpolagamo s še eno sodbo, po kateri mora Söke vrniti

skoraj 14 tisoč evrov z obrestmi vred Borisu B. iz Lendave. Tudi od njega si je namreč nekdanji lendavski občinski svetnik izposodil denar, ki ga ni vrnil v dogovorjenem roku. Jožef Söke je prepričan, da je v ozadju izgubljenih sodb več kot le njegova zgodba o izposojenem denarju. Kot je dejal, bi »lahko to zelo pretreslo politično in gospodarsko okolje v Lendavi«. Primer bomo še spremljali. Andrej Bedek

VRATA 1A, d. o. o.
Lendavska 1, Murska Sobota
tel.: 031 838 708
e-mail: vrata1a@gmail.com
www.vrata1a.si

**PRODAJA
SERVIS
MONTAŽA**

Garažna sekcijška vrata
Industrijska sekcijška vrata
Pogoni dvoriščnih vrat
Pogrezni stebrički
Zapornice
Tende

**EKOLOŠKO
KURILNO
OLJE
KURILKO**
tel.: 54 59 280

PLAČILO NA 12 OBRKOV
Z DINER KARTICO IN AMERICAN EXPRESS
Poredoš, s. p., Brezovci 69 a, 9201 Puconci

CEROP

**VARUJMO OKOLJE,
SAJ SI GA IZPOSOJAMO
OD GENERACIJ,
KI PRIHAJAJO ZA NAMI!**

www.cerop.si, info@cerop.si
Center za ravnanje z odpadki Puconci,
Vaneča 81, 9201 Puconci

MILMONT
SUHOMONTAŽA IN FASADERSTVO

Polaganje vseh vrst talnih oblog in keramike
Tel.: 031 321 459
Milov Ejževič, s. p., Lendavska ulica 4, M. Sobota

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

oglasi@vestnik.si
tel.: 02 538 17 20

živali

NESNICE RJAVE, GRAHASTE, ČRNE, tik pred nesnostjo. Vzreja nesnic Tibaot, Babinci 49, tel.: 582 14 01. m017944

KRAVO, brejo v 8 mesecu, dobro mlekarico, prodam. Tel.: 031 538 502. m018063

TELICO, brejo 8 mesecev, kontrole A, prodam. Tel.: 041 339 521. m018077

KRAVO PRVESNICO, dobro mlekarico, prodam. Tel.: 557 15 02. m018098

posesti

V RADENCIH ODDAM V NAJEM GOSTINSKI LOKAL v obratovanju. Tel.: 041 838 403. m018059

ENOSOBNO STANOVANJE v M. Soboti, Vrtna ul. 6, 40 m², cena 42.000 €, prodam. Tel.: 040 835 430. m018076

GOZDOVE v k. o. Sv. Jurij prodam. Tel.: 031 263 635. m018086

kmetijska mehanizacija

TRAKTORJE IMT, URSUS in ZETOR ter vso drugo kmetijsko mehanizacijo kupijo. Pridejo na dom. Plačilo takoj. Informacije po telefonu 041 679 937. m017952

TRAKTOR URSUS ali FERGUSON kupim. Tel.: 070 521 564. m018071

RAUKOMBI, širine 3,30 m, dvojni valji, in 4-delno brano, vse lepo ohranjeno, prodam. Tel.: 031 330 899. m018079

TRAKTOR FORD 2000, 47 KM, letnik 1967, v odličnem delovnem stanju, registriran do maja 2011, prodam. Tel.: 041 911 872. m018101

TRAKTOR ZETOR ali URSUS ter trosilnik hlevskega gnoja SIP Orion 25 prodam. Tel.: 051 232 298. m018102

KUPIM TRAKTOR od 30 do 60 KS, lahko v okvari, in drugo kmetijsko mehanizacijo. Tel.: 041 816 269. m018109

PLUG, 3-brazdni, obračalni, peresasti, prodam. Tel.: 041 816 269. m018108

KUPIM TRAKTOR in drugo kmetijsko mehanizacijo. V najem vzamem obdelovalno zemljo. Tel.: 040 123 549. m018109

kmetijski pridelki

ZELJE, varaždinsko in rdeče, lahko tudi naribano, prodam. Martin Duh, Melinci 142, tel.: 541 22 03. m018058
BUČNO OLJE prodam. Tel.: 031 317 978. m018060

razno

PRODAMO IN BREZPLAČNO DOSTAVIMO kamen, skrilavec, različnih barv in debelin. Tel.: 041 678 966. m018087

PREMOG z dostavo, zelo ugodno prodam. Tel.: 041 279 187.
Prevoznitvo Vladimir Pernek, s. p., Sedlašek 91, Podlehnik. m018081

BUKOVI BRIKETI in DRVA iz SUŠILNICE. Tel.: 051 828 683.
Fishner. Z nami vam bo zares toplo! m017860

SUHA AKACIJEVA DRVA prodam. Tel.: 031 384 747. m018105

storitve

POTREBUJETE DENAR, A NISTE KREDITNO SPOSOBNI, IMATE PA VOZILO? POSREDUJEMO VAM REŠITEV. Plačilo na položnice, vozilo vam ostane! AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, MB, 02 2283020, 031658679 m017758

KREDITI DO 15 LET – NA PLAČO ALI POKOJNINO (TUDI 09). MOŽNOST KREDITA TUDI ZA DOHODKE POD 562 EUR! OBREMENITEV TUDI DO 55%! STARI KREDITI NISO OVIRA! PANTA RHEI & Co, d. n. o., Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 21. m017682

*Bili so dnevi sreče,
veselja, ustvarjanja, upanja.
Nato je prišel dan slovesa.
Skrb, delo in pridne roke,
v notranjosti pa zlato srce
nam je ostalo v spomin.*

ZAHVALA

V 60. letu nas je tragično zapustil naš dragi mož, ati, tast, dedi, bratranec, svak in stric

Štefan Čarni

iz Moščanec 62 a

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, nekdanjim sodelavcem tovarne Mura, gasilec, Športnemu društvu Moščanci in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in v dobrodelne namene.

Lepa hvala g. duhovniku Balažicu, govornici gospe Marti Horvat, govorniku g. Milanu Filu, godbi in pogrebništvu Banfi.

Žalujoci: neutolažljiva žena Katica in hčerka Danijela z družino

DRAGI DEDI - vedno boš v najinem srcu,
tvoji Staša in Taja

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.*

S. Gregorčič

V 84. letu nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

Marija Horvat

roj. Puhar
iz Bogojine 43

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali za svete maše, cvetje in sveče, za cerkev ter nam izrekli sožalje.

Hvala g. duhovniku Stanislavu Zveru, pevcem za odpete žalostinke, osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu in pogrebništvu Jurič.

Žalujoci: sin Ignac, sin Anton z družino,
hčerka Marija z družino in hčerka Anica z družino

Monca, pogrešali Vas bomo
vaši vnuki in pravnuka

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopaljska ul. 2
Murska Sobota

D. E. POGREBNIŠTVO
N. C. 521 37 00

**POGREBNE STORITVE UREDITE
VSE NA ENEM MESTU
PO ZELO UGODNIH CENAH!**

**24-URNA DEŽURNA SLUŽBA:
GSM: 041 631 443**

POGREBNE STORITVE,
OPREMA, VZDRŽEVANJE
POKOPALIŠČ IN ZELENIC
ALEKSANDRA VUČKIČ BANFI s. p.,
Veščica 17, 9000 M. Sobota

**V TEŽKIH TRENUTKIH
VAM SVETUJEMO IN
POSKRIBIMO ZA CELOTNO
ORGANIZACIJO IN
IZVEDBO POGREBA**

Brezplačni prevozi do 40 km.
Plačilo na več obrokov brez obresti.

**24 UR NA DAN:
02 534 80 60, 041 681 515**

**Cvetličarstvo in pogrebništvo
Marija Ferenčak, s. p.,
Trnje 58, 9232 Črenšovci**

Telefon: (02) 570 15 60 ali
031 615 535, 031 653 699

- izdelava vencev in aranžmajev
- dostava zastoj
- pogrebne storitve in oprema
- urejanje zelenic in pokopališč
- prodaja vseh vrst rastlin in cvetja
- konkurenčne cene

**Izdelava in obnova nagrobnih
spomenikov, tlaki, stopnice,
okenske police in drugi
izdelki iz granita in marmorja**

Tel.: 02 542 10 24, faks: 02 542 20 24,
GSM: 031 876 949

**KEB -
kamnoseštvo
Erjavec, Marjan
Erjavec, s. p.,
Ribiška pot 1 a,
9231 Beltinci**

**KOMPLETNE
POGREBNE
STORITVE**

**UREJANJE
POKOPALIŠČ
IN ZELENIC**

*Brezplačni prevozi opreme na dom,
brezplačni prevozi do 40 km, plačilo
na več obrokov brez obresti*

**Vladimir Hozjan, s. p., Šulinci 87 a,
tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586**

Cenik osmrtnic

1 kolona x 13 cm – 84,50 evrov
2 koloni x 7 cm – 91,00 evrov
2 koloni x 8 cm – 104 evrov
2 koloni x 9 cm – 117,00 evrov
2 koloni x 10 cm – 130 evrov
2 koloni x 11 cm – 143 evrov
2 koloni x 12 cm – 156 evrov
2 koloni x 13 cm – 169 evrov

Dodatek za sliko 16,75 evra. Naročniki imajo ob naročilu in plačilu na blagajni 20 % popust.

*Vse življenje svoje
boriti si se znal,
a v jesenskem popoldnevu,
utrujen in nemočen od bolezni,
za vedno si zaspal.*

ZAHVALA

Z žalostjo v srcu sporočamo,
da nas je v 85. letu zapustil naš plemeniti
mož, oče, dedek, pradedek in brat

Anton Žitek

iz Satahovec 17

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje, darovali za sv. maše, cvetje, sveče in dobrodelne namene.

Zahvaljujemo se g. kaplanu za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku.

Žalujoci tvoji najdražji

*Na svetu nimamo ničesar,
kar bi bilo naša last,
vse nam je dano le za določen čas -
tudi ljudje, ki jih imamo radi.*

M. Klevišar

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi

Ludvik Bezec

dolgoletni trgovec v pokoju
iz Puconec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo za izraze sožalja, za podarjeno cvetje in sveče ter prispevke v dobrodelne namene. Čeprav v naših življenjih zeva ogromna praznina, nas tolaži misel, da mu je bilo prihranjeno mnogo bolečin in trpljenja. Kljub slovesu ostaja z nami. Spominjali se te bomo na poteh, po katerih smo doslej hodili skupaj.

Šarika, Mija, Sonja, Ivan, Tadej, Saša,
Matjaž, Mitja, Violeta, Sanja in Urh

*Srce tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga, solza lije iz oči.
Kako prazen je dom, dvorišče, naše
oko zaman te išče,
ni več tvojega glasu, smehljaja,
le sledi ostale so povsod.*

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila draga mama,
tašča, babica, prababica in sestra

Marta Zadavec

iz Nedelice 150

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem. Hvala Društvu upokojencev Turnišče, zvezi borcev Turnišče in vsem, ki ste darovali vence, sveče, za svete maše in druge namene, vsem, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota. Iskrena hvala gospodu župniku Robertu Brestu in gospodu župniku Boštjanu Čehu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici za besede slovesa in pogrebništvu Ferenčak.

Žalujoci otroci Matilda, Rozalija, Franc, Alojz in Jože z družinami

Pogrešali te bomo
tvoji vnuki in pravnuki

*O, kako boli, ko vidiš,
kako iz dneva v dan
usihajo življenjske moči.
To veš ti in vemo mi,
ki smo bili s tabo
vse tvoje dni.*

ZAHVALA

V 54. letu nas je po hudi bolezni zapustila naša draga žena, mama, babica, tašča in sestra

Alojzija Car

iz Brezovec 41 f

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, izrekli sožalje, darovali za svete maše, sveče, cvetje, za cerkev in prispevke za društva. Hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, pogrebništvu Banfi ter gospe Vijoli Bertalanič za besede slovesa. Iskrena hvala kolektivu OŠ Tišina in vrta ter kolektivu gostilne Vöröš.

Žalujoci vsi tvoji najdražji

Babica, pogrešamo te

Leni, Neja, Maj

turistične prireditve

Turnišče – V četrtek, 11. novembra, ob 17. uri bo pred občinsko zgradbo martinovanje, ki ga pripravlja Vinogradniško-sadlarsko društvo Turnišče.

Ljutomer – V četrtek, 11. novembra, ob 12. uri se bo začela tridnevna prireditev Martinovanje, ki bo v ogrevanem šotoru na Glavnem trgu. Prvi dan prireditve bodo ponujali mošt, kuhano vino in pečen kostanj.

Križevci – V petek, 12. novembra, ob 18. uri bo v evangeličanski cerkvi večerni pogovor o naravi Vgasnimo posvejte v Občini Gornji Petrovci v organizaciji JZ Krajski park Goričko. Predavanje bo o vplivih svetlobnega onesnaževanja na človeka in živali.

Ljutomer – V petek, 12. novembra, ob 20. uri bo na Glavnem trgu v šotoru na prireditvi Martinovanje koncert. Najprej bodo nastopili Free for cash, ob 22. uri pa še Samo Budna & Band, obe skupini iz Ljutomera.

Turnišče – V petek, 12. novembra, ob 19. uri bo v prostorih Kluba mladih Turnišče potopisno predavanje o Gani.

Bratonci – V soboto, 13. novembra, ob 28. Martinov tek, pohod in kolesarjenje na relaciji Bratonci-Kapela. Pohodniki se bodo pri vaško-gasilskem domu v Bratoncih odpravili na pot ob 8. uri, tekači ob 9.30, kolesarji pa ob 10.30. Pot jih bo vodila skozi Dokležovje, Bakovce, čez most na Muri v Vučjo vas, od tam do Murskega Vrha, Mursčaka, Hrašenskega Vrha in Turjanskega Vrha do Paričjaka, zaključili pa jo bodo na dvorišču vinske kleti Kapela. Na cilju bosta pogostitev in družabno srečanje s kulturnim programom.

Martjanci – V soboto, 13. novembra, ob 11. Martinov pohod na relaciji Martjanci-Moravske Toplice-Jelovškov breg. V Martjancih bo start na igrišču NK Čarda ob 9.30, v Moravskih Toplicah pa pri hotelu Vivat ob 10.00. Pohodniki se bodo odpravili do vinogradov, kjer jih bodo pričakali ponudniki vin in domačih dobrot, pripravili pa bodo tudi zabavni program s krstom mošta.

Selo – V soboto, 13. novembra, ob 17. uri bo v vaško-gasilskem domu martinovanje.

Prosenjakovci – V soboto, 13. novembra, ob 18.30 bo v gasilskem domu martinovanje s krstom mošta.

Kapela – V soboto, 13. novembra, ob 10. uri se bo začelo drugo martinovanje na Kapeli, na katerem bo do 16. ure vrsta nastopov folklornih skupin, plesalcev, pevcev, harmonikarjev orkestra Glasbene šole Gornja Radgona, otrok iz vrta in osnovne šole in drugih. Ob 13.40 bo krst mošta. Po kulturnem programu bo zabava z glasbeno skupino Toti štirje.

Gomilica – V soboto, 13. novembra, ob 18. uri bo v vaško-gasilskem domu martinovanje, ki ga organizira MŠKD Sunčena.

Brezovica – V soboto, 13. novembra, ob 15. uri se bo začelo martinovanje s pokušino mladih vin in ponudbo domačih dobrot vaških gospodinj.

Ljutomer – V soboto, 13. oktobra, bo na Glavnem trgu tretji dan prireditve Martinovanje. Ob 8. uri bodo odprli martinovno tržnico, ki bo do 17. ure. Ob 9. uri bodo ustvarjalne delavnice za otroke, ob 10. uri bodo otroška gledališka predstava in glasbeni nastopi, ob 11. uri bodo igrali tamburaši Bisernica, ob 11.30 bo postavljanje klopota, od 12. ure pa bodo ponujali mošt, kuhano vino in pečen kostanj. Ob 20. uri bo krst mošta, ob 21. uri pa zabava s skupino Mambo kings.

Moravske Toplice – V soboto, 13. novembra, ob 9. uri bo v sejni sobi hotela Ajda Term 3000 tretja borza za numizmatike, filateliste in kartofile.

Gornja Radgona – V nedeljo, 14. novembra, ob 8.30 se bo pred pisarno Plinarskega društva Gornja Radgona začel martinov pohod po Radgonskih gorah.

Turnišče – V nedeljo, 14. novembra, bo v razstavnih prostorih kulturnega doma Turnišče na ogled razstava kupinarstva iz Renkovec. Razstavo si bo mogoče ogledati tudi v nedeljo, 21. novembra.

Filovci – V nedeljo, 14. novembra, ob 13. uri bo v Filovskem gaju prireditev Martinova nedelja v Gaju.

Gornja Radgona – V ponedeljek, 15. novembra, ob 8. uri bo na tržnici Leopoldov sejem. Ta bo obenem potekal tudi na drugi strani Mure, v avstrijski Radgoni.

Dnevi, ko se mošt spreminja v vino

Praznovanje sv. Martina po naše

Martinovanja prejšnji konec tedna predvsem v Prekmurju, v prihodnjih dneh pa tudi v Prlekiji

Sv. Martin sicer goduje v četrtek, 11. novembra, ker pa je to med tednom, ga v naših vaseh in mestih množično praznujejo konec tedna pred praznikom in za njim. Minuli konec tedna je bilo največ množičnih praznovanj po Prekmurju, v prihodnjih dneh pa bo veselo tako v Prekmurju kakor tudi Prlekiji. Manjša praznovanja bodo tudi v četrtek.

Tudi letos se potrjuje, da je to eden najbolj priljubljenih praznikov, še posebej v krajih, kjer imajo vinograde ali v njih živijo vinogradniki. Sv. Martina so z vinom očitno povezali bolj nključno, saj goduje ravno v času, ko se končujejo jesenska dela na poljih, travnikih in v vinogradih, pa tudi, ko se mošt spremeni v vino. Vse to pa je vedno bil dober razlog za praznovanje. Vendar se mnogi sprašujejo, ali bi se sv. Martin glede na svoje lastnosti, med katere spadajo skromnost, strogo življenje in pobožnost, strinjal z zdajšnjim načinom praznovanja. Najbrž ne. Sv. Martin pa nam je bil vsaj

prostorsko blizu, saj se je rodil 316. leta v Sombotelu na Madžarskem.

Osrednji dogodek martinovanja je predstava, v kateri sv. Martin na humoren način s krstom mošt spremeni v vino. Pri tem vsako okolje v predstavitve vključuje tudi lokalne značilnosti, ki so aktualizirane in vključene v njegov govor. Ob tem organizatorji vsako leto pripravljajo tudi spremljače dogodke, kot so turistične tržnice, predstavitev izdelovanja domače obrti, pohodi, otroške delavnice in podobno.

Z organizacijo martinovanja so se minuli konec tedna najbolj potrudili v krajih, kjer se tudi sicer lahko pohvalijo s kakovostnimi vini. Tako se je v soboto dopoldne pri hotelu Lipa začel Martinov pohod po Lendavskih gorah, ki ga je organiziralo Društvo vinogradnikov in sadjarjev Lendava in se ga je udeležilo 180 pohodnikov. Popoldne in zvečer pa je bilo pred hotelom Lipa martinovanje s krstom mošta in pestro ponud-

Na Kobilju že tradicionalno organizirajo martinovanje na hribu sv. Martina, mimo katerega naj bi nekoč potoval tudi sv. Martin.

Fotografija Jože Zernin

Martinovanje s krstom mošta so pripravili pred trgovskim središčem Maximus v Murski Soboti.

Fotografija Jože Gabor

Praznovanje je več organizatorjev, tako kot v Lendavi, dopolnilo še s ponudbo in predstavitev izdelkov ljudske obrti.

Fotografija Jože Gabor

bo lendavskih vin, stojnicami z izdelki domače obrti in nastopi folklornih skupin. V Murski Soboti je bilo Veselo martinovanje v petek in soboto v šotoru pred Maximusom. Ob krstu mošta so pripravili še nastope folklornih skupin ter ljudskih pevcev in godcev ter otroško ustvarjalno delavnico Živali iz jesenskega listja. Vinogradniki Radgonsko-Kapelskih gorc pa so se

s svojimi mladimi vini predstavili na martinovanju za trgovskim centrom Maximus v Gornji Radgoni. Martinovanje so pripravili tudi v vaseh Filovci, Dobrovnik, Strehovci in na Kobilju. Martinov pohod so pripravili v Dolini, v znamenju sv. Martina pa so minuli konec tedna preživeli tudi v vseh hotelih pomurskih turističnih središč. **Jože Gabor**

Predstavitve sokolarstva v beltinskem parku

Druženje s pticami in stik z naravo

Sokoli in druge ptice ujede so ogrožena vrsta, zato si člani sokolarske zveze in društev prizadevajo, da bi jih ohranili in obvarovali pred izumrtjem

V parku pred gradom v Beltincih so v soboto Sokolarstvo društvo Pomurja, Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed ter Zavod za turizem in kulturo Beltinci pripravili predstavitev sokolarstva in ob tem organizirali še tretji lov s sokoli v Pomurju. Ob slovenskih so na predstavitvi sodelovali tudi avstrijski sokolarji.

V kulturnem programu so nastopili Prekmurški rogisti in kvartet Slavček. Obiskovalce sta pozdravila direktorica ZTK Beltinci Ela Horvat in župan Občine Beltinci dr. Matej Gomboš. O sokolih in sokolarstvu pa sta vsem ljubiteljem ptic govorila predsednik Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed Roman Savič ter predsednik Sokolarskega društva Pomurja Dragan Zemljič. Vse sodelujoče so z beltinskim langašem in fazanjo juho pogostili člani Turističnega društva Beltinci, s pijačo pa člani Vinogradniškega društva Beltinci. Na prireditveni prostor so prijezdili tudi člani Radenske konjenice.

Predsednik Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed Roman Savič je povedal, da jim je končno uspelo zakonsko urediti lov s sokoli v Sloveniji. Vendar pa lahko lovijo samo z domorodnimi vrstami, med katerimi je najbolj razširjen in znan krugulj. Nekoč, ko so ljudje še imeli veliko pe-

Na predstavitvi so sodelovali tudi pomurski sokolarji, ki so povezani v Sokolarstvo društvo Pomurja.

Fotografija Jože Gabor

rutine na prostem, so sokoli in druge ptice ujede radi lovili kokoši, zato jih ljudje niso marali. Danes pa so sokoli in druge ptice ujede pri nas ogrožena

vrsta, zato si člani sokolarske zveze in društev prizadevajo, da bi jih ohranili in obvarovali pred izumrtjem. Sokolarstvo je ena najstarejših oblik lova,

za sokolarje pa pomeni možnost, da se s pomočjo teh ptic približajo naravi.

Jože Gabor

glasbene
lestvice na
radiu murski valLESTVICA OBMURSKE ZABAVNE
GLASBE DOMAČA PLOŠČA

1. PUNCA – Blue planet
2. PRLEŠKA NAPITNICA – Crescendo
3. SAMO S TEBOJ – Gregor Kodila
4. NI MI ŽAL – Modra cona
5. PŪSTI ME NA MERI – Avantura

PREDLOGA

POZABIL SEM – Bataljon
FRAZE – Stekli psi

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
GLASBA NAŠEGA SRCA

1. SLOVENSKI SIN – Domen Kumer
2. NOCOJ BI RADA PLESALA – Ansambel Čar
3. LE ENKRAT SE ŽIVI – Gadi
4. SREČA – Zdomarji
5. VRANA VRANI – Krajcarji

PREDLOGA

ŠE VEDNO SI V MOJEM SPOMINU – Šestica
MOJI DRAGI – Petka

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. TISTE LEPE DNI – Neisha
2. POLJUBLJENA – Tabu
3. NOVA POMLAD – Katja Fašink in Rok Ferenga
4. ODHAJAM Z VETROM – Nina Pušlar
5. TISTO KAR OSTANE – Slavko Ivančič

PREDLOGA

KRASNI NOVI SVET – Vlado Kreslin
PREDEN GREŠ – Omar Naber

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB
NA MURSKEM VALU NSTS NMV

1. TEENAGE DREAM – Katy Perry
2. GET O'UTTA MY WAY – Kylie Minogue
3. CROSSFIRE – Brendon Flowers
4. WHAT DO YOU GOT? – Bon Jovi
5. UNTER DEINER FLAGGE – Unheilig

PREDLOGA

RADIOACTIVE – Kings Of Leon
RAISE YOUR GLASS – Pink

Majico Murskega vala bo dobil:
Zinka Kuronja, Vrtna ul. 6,
Murska Sobota

Kupon št. 45

Glasujem za skladbo:

Domača plošča:

Glasba našega srca:

7 veličastnih:

NSTS NMV

Ime in priimek, naslov:

Izpoljen kupon pošljite do torka, 16. novembra 2010, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Radio Murski val – 94,6 Mhz in 105,7 Mhz
srednji val 648 kHz

PETEK, 12. novembra: 00.00 SNOP – 05.00 Jutranji program, Marjan Dora – Poročilo OKC – 07.40 Mariborsko pismo, Asja Matjaž – 08.00 Poročila – 09.30 Kultura in šport ob koncu tedna – 10.00 Poročila – 11.15 Zamurjenci – 12.00 Poročila – 12.30 Od petka do petka – 13.15 1. oseba ednine – 13.20 Predstavljamo vam – 14.30 Romskih 60 – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.00 Popoldanska voditeljica Nevenka Emri – 17.00 Osrednja poročila – 17.30 Murski val nagrajuje – 17.40 Mali oglasi – 18.30 Radijski knjižni sejem – 19.00 Zaigramo in zapojmo po domače, koncert Geze Farkaša z gosti v športni dvorani Osnovne šole III v Murski Soboti, neposredni prenos... do polnoči Zimzelenčki z Natašo Špindler

SOBOTA, 13. novembra: 00.00 SNOP – 05.00 Jutro, Murski val ... 08.00 Poročila – 08.30 Mali oglasi – 09.30 Biba buba baja, ponovitev – 09.30 Kultura in šport ob koncu tedna – 10.30 Potepajte se z nami – 12.00 Poročila – 12.05 Obvestila – 12.45 Ponovitev oddaje Od petka do petka – 13.15 1. oseba ednine – 14.00 Poročila – 14.05 Obvestila – 14.15 Oddaja tedna: Martinovo je praznik dobre hrane in pijače (reportaža Nataše Brulc Šiftar) – 15.00 Literarni drobci – 15.30 Dogodki in odmevi – 17.00 Osrednja poročila in Rudar: Nafta, javljanja s prviloškaškega nogometa – 17.30 Murski val nagrajuje – 17.40 Mali oglasi – 18.00 Glasba našega srca, narodnozabavna lestvica – 19.00 Poročila – 19.15 Glasba po željah – 20.00 Zadnja poročila – Pa ra ram, pam pam, Bogdanova vicoteka

NEDELJA, 14. novembra: 00.00 SNOP, Murski val – 05.00 Nedeljsko prebujanje – 07.00 Druga jutranja kronika – 07.30 Panonski odmevi – 08.00 Misel in čas, duhovna misel predstavnikov verskih skupnosti Pomurja – 08.30 Zamurjenci – 09.00 Srečanje na Murskem valu – 11.00 Nedeljska kuhinja: Radijska križanka, Bojan Rajk – 12.30 Poročila – 12.35 Obvestila – 13.00 Minute za kmetovalce – 13.30 Čestitke, šport, glasba – 18.00 Na narodni farmi – 19.00 Poročila – 20.00 Samo za vas

PONEDELJEK, 15. novembra: 00.00 SNOP, Murski val – 05.00 Ponedeljkovo jutro in Boštjan Rous – 07.40 Pismo iz Porabja, Marijana Sukič – 08.00 Poročila – 08.30 Šport, porodnišnica – 09.15 Tema jutra – 11.15 Oaj, kak san zľifto! (Šavel in Giderja) – 12.30 Anketa – 13.15 1. oseba ednine – 13.30 Mali oglasi – 14.15 Za zdravje – 15.30 Dogodki in odmevi – 17.00 Osrednja poročila – 17.20 Obvestila – 17.30 Murski val nagrajuje – 17.40 Mali oglasi – 18.00 MV DUR – 19.15 Krpanke, oddaja o kulturi (Petra Kranjec) – 20.00 Zadnja poročila – 20.10 Kak je indak fajin bilou, Milan Zrinski

TOREK, 16. novembra: 00.00 SNOP – 05.00 Jutranji, Urška Horvat Ritlop – 07.40 Ljubljansko pismo Aleša Kardelja – 08.00 Poročila – 08.30 Besede, besede – 10.30 Mali oglasi – 11.15 Kratki stik – 12.30 Potrošniški nasvet, Lidijska Domanjko – 13.15 1. oseba ednine – 14.30 Sedem veličastnih, oddaja o domači zabavi glasbi, pogovori z najboljšimi – 15.30 Dogodki in odmevi – 17.00 Osrednja poročila – 17.20 Obvestila – 17.30 Murski val nagrajuje – 17.40 Mali oglasi – 18.00 Srebrne niti, oddaja za upokojece (Anica Kološa, Bojan Rajk) – 18.40 Prebiranja, drugačen pogled – 19.15 Eti ta je muzika – 20.00 Zadnja poročila – 20.10 Jukeboks in Boštjan Rous

SREDA, 17. novembra: 00.00 SNOP – 05.00 Jutranje prebujanje: Gabriela Granfol Peurara – 07.40 Peter Potočnik iz Beograda – 08.00 Poročila – 08.45 Džoužijevo pismo – 10.15 Župan na obisku: Anton Balažek, Lendava – 11.15 Trn v peti, pritožbe, mnenja, prošnje poslušalcev – 12.30 Intervju – 13.00 Poročila – 13.15 1. oseba ednine – 13.30 Mali oglasi – 14.30 NSTS NMV, lestvica tuje zabavne glasbe – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.15 Napoved sporeda (Bogdan Lemut) – 17.00 Osrednja poročila – 17.20 Obvestila – 17.30 Murski val nagrajuje – 17.40 Mali oglasi – 18.00 Biba buba baja – 19.00 Poročila – 19.15 Panonski odmevi, ponovitev – 20.00 Zadnja poročila – 20.10 Mursko-morski val – Simona Špindler

ČETRTEK, 18. novembra: 00.00 SNOP – 05.00 Zbudite se z dobrim radiem! Nataša Špindler – 06.40 Preteklih 24 – 07.00 Druga jutranja kronika, 07.20 Obvestila, 07.30 Vreme, ceste, radarji – 07.45 Zvočno pismo iz Gradca s Saro Rajh – 08.00 Poročila – 08.15 Kmetijski strokovnjak – 09.25 Kuharski nasvet – 09.30 Pregled Vestnika – 11.15 Reportaža tedna – 11.45 Šport za vse – 12.30 Aktualno – 13.15 1. oseba ednine – 14.30 Domača plošča – 15.30 Dogodki in odmevi – Popoldanski voditelj Milan Zrinski – 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu, 18.00 Mali radio – 19.15 Bilo je nekoč – 20.00 Poročila – 20.10 Geza se zeza

napovednik prireditev

Otvoritev

BELTINCI

V petek, 12. novembra, ob 18. uri bo v gradu otvoritev razstave umetniških del udeležencev 18. mednarodne likovne kolonije Izak Lipovci 2010. Dela likovnih umetnikov bo predstavil mag. Franc Obal. V kulturnem programu bo nastopil Moški pevski zbor Lipovci.

MURSKA SOBOTA

V petek, 12. novembra, ob 18. uri bo v MIKK-u otvoritev fotografske razstave Digitalna abstrakcija 2010 s podelitvijo nagrad.

GRAD

V soboto, 13. novembra, ob 16. uri bo v prostorih gradu otvoritev razstave keramike bolgarskega umetnika Ivana Angela Panova z naslovom Za zaprtimi vrati/In The Back Of The Closed Door. Glasbena gosta bosta Jernej Hanc (kitar) in dekliski pevski zbor OŠ Sv. Jurij.

Koncert

MURSKA SOBOTA

V petek, 12. novembra, ob 18. uri bo v dvorani glasbene šole večer Schumannovih samospevov.

V petek, 12. novembra, ob 19. uri bo v športni dvorani OŠ III tradicionalna zabavnoglasbena prireditev Zaigramo in zapojmo po domače, ki jo vodi Geza Farkaš. Nastopili bodo: Krunoslav Kičo Slabinac, Blue Planet, Halgato, Boštjan Romih, Vlado Kalember, Adi Smolar in mnogi drugi.

V soboto, 13. novembra, ob 22.15 bo v MIKK-u koncert Cirkus Garage Rock'n'Roll Extravaganza, kjer bodo nastopile skupine Nero Burns (Velika Britanija/Slovenija), The Welcomin' Committee In Flames (Hrvaška/Japonska), Tombstone Hearts (Velika Britanija/Hrvaška) in Dykeman Family (Hrvaška).

BELTINCI

V petek, 12. novembra, ob 21.30 bosta v Ambasadi ŠKM v okviru prekmurskega džezovskega festivala »bijazzi« nastopili skupini Mart (Ajdovščina, acid jazz rock) in Majmoon redux (München, post kraut rock) z videoprojekcijami (VJ Gene).

V torek, 16. novembra, ob 19. uri bo v župnijski cerkvi sv. Ladislava recital Duhovne pesmi, kjer bodo nastopili Luka Debevec Mayer (bas-bariton), Rok Juhant (orgle) in Ani Rode iz Argentine.

KAPELA

V soboto, 13. novembra, ob 14.30 bo v Kapelski kleti nastop harmonikarskega orkestra GŠ Gornja Radgona.

MORAVSKE TOPLICE

V soboto, 13. novembra, ob 20. uri bo v Panorama baru v Termah 3000 glasbeni večer Unplugged Moments (vokal + kitara).

Gledališče

LENDAVA

V petek, 12. novembra, ob 19. uri bo v gledališki in koncertni dvorani komedija Županova Micka avtorja A. T. Linharta v režiji Luke Martina Škofa in izvedbi SLG Celje. Predstavo organizira Rotary Club Martjanci, izkupiček pa bo šel v dobrodelne namene.

LJUTOMER

V soboto, 13. novembra, ob 10. uri bo na Glavnem trgu otroška predstava Plešočil osliček v izvedbi Otroškega odra KD Ivana Kaučiča iz Ljutomer.

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 15. novembra, ob 17. uri bo v grajski dvorani lutkovna predsta-

va Male živali avtoric Lile Prap in Barbare Bulatović v izvedbi Lutkovnega gledališča Ljubljana.

GORNJA RADGONA

V torek, 16. novembra, ob 17. uri bo v kulturnem domu lutkovna pravljica Čebelica debelica za otroke od 3. do 12. leta.

Ples

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 15. novembra, ob 20. uri se bo v Termah Vivat začel nadaljevalni tečaj družabnih plesov pod vodstvom Saše Županeka.

Literatura

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 11. novembra, ob 19. uri bo v grajski dvorani predstavitev pravkar izdane knjige Prekmurje za radovedneže in ljubitelje. V knjigi so zbrane številne teme, ki jih povprečen Slovenec takoj poveže s Prekmurjem. Knjiga je izšla pri založbi ZRC, predstavili pa jo bodo avtorji tem in urednik dr. Oto Luthar.

Na predstavitvi knjige stereotipov o Prekmurcih bo z akustičnimi verzijami svojih treh skladb nastopila tudi domača skupina Stekli psi.

Predavanje

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 11. novembra, ob 10. uri bo v Hiši Sadeži družbe delavnica Dekoracija iz sladkorja (V. Lülük). V petek, 12. novembra, ob 16.30 bo kuharska delavnica Rexove žemlje (M. Lenarčič). V ponedeljek, 15. novembra, ob 17. uri bo kuharska delavnica Pecivo (A. Lukač, S. K. Počič). V torek, 16. novembra, ob 14. uri bo na OŠ I računalniška delavnica za 1. skupino (B. Fartek). Ob 17. uri bo predstavitev telefona TOM za mlade za nove morebitne svetovalce (CSD M. Sobota). V sredo, 17. novembra, ob 14. uri bo ustvarjalna delavnica Izdelovanje božično-novoletnih voščilnic (T. Arko), na OŠ I pa računalniška delavnica za 2. skupino (B. Fartek).

Film

MURSKA SOBOTA

V petek, 12. novembra, med 9. in 13. uro bo v MIKK-u potekal festival kratkega filma za osnovnošolce »MIKKro-film festival«, kjer sodelujejo tudi tri pomurske osnovne šole. Tekmovalni del festivala se začne ob 11. uri. Podelitev nagrad je ob 13. uri.

Dogodek

MURSKA SOBOTA

V četrtek in petek, 11. in 12. novembra, med 9.30 in 15.30 bo v gradu potekal Festival računalništva in sodobnih komunikacij (FRISK).

V soboto, 13. novembra, ob 10. uri bo v centru Mercator brezplačno vedeževanje s Karin. V torek, 16. novembra, med 16. in 18. uro bodo Lumpiji ustvarjali verige prijateljstva ob tednu mednarodnega dneva strpnosti.

ODRANCI

Od četrta, 11., do nedelje, 14. novembra, bo potekalo več prireditev ob Kozarjevem letu 2010. V četrtek ob 17. uri bosta predstavitev in blagoslovitev slikarske razstave o msgr. Lojzeta Kozarju, v soboto ob 17. uri pa predstavitev dveh novih knjig Lojzeta Kozarja (po-

Ob blagoslovitvi spomenika msgr. Lojzeta Kozarja bo še predstavitev dveh novih knjig: Materina ruta (ponatis) in Vsa moja ljubezen.

natis) in Lojzeta Kozarja ml. V nedeljo ob 14.30 bo po sveti maši blagoslovitev spomenika na Trgu Lojzeta Kozarja.

MURSKA SOBOTA/PUCONCI

Ob dnevu odprtih vrat slovenske arhitekture bo v petek, 12. novembra, med 10. in 16. uro odprta Srednja ekonomska šola v Murski Soboti (strokovno vodstvo ob 15. uri, vodi Mitja Zorc), v soboto, 13. novembra, med 10. in 16. uro pa poslovna stavba Kema v Puconcih (strokovno vodstvo ob 12.30).

VELIKA POLANA

V soboto, 13. novembra, ob 9.45 bo pri OŠ Miška Kranjca kombinirana terensko-praktična vaja šola 2010, ki jo bo izvedla Gasilska zveza Občine V. Polana.

TURNIŠČE

V nedeljo, 14. novembra, ob 15. uri bo v kulturnem domu osrednja slovesnost ob občinskem prazniku, kjer bodo nastopili učenci GŠ Lendava in pevske skupine iz občine. V torek, 16. novembra, ob 18. uri pa bodo na slavnostni seji nastopili učenci GŠ Lendava in Vinogradniški kvintet.

Razstave

MURSKA SOBOTA

V Pokrajinskem muzeju je do 20. novembra na ogled dobrodelna prodajna razstava Glejmo s srcem, ki jo je pripravil Lions klub Murska Sobota v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Prekmurja in Prekijke.

V gradu je na ogled dvojezična razstava Moč šibkih – Ženske v času kmečkega gospodarjenja avtorice Irene Destovnik. Z razstavo gostuje Slovenska prosvetna zveza iz Celovca.

V Pokrajinski in študijski knjižnici je na ogled razstava Primož Trubar v soboški knjižnici (ob 460. obletnici izida Abecednika in Katekizma).

LENDAVA

Na gradu je do 29. januarja na ogled razstava Društva likovnih umetnikov Insula iz Izole.

PUCONCI

V Spominskem domu Števana Kuzmiča je do 14. decembra na ogled razstava slikarja Nikolaja Beera. Razstava je posvečena njegovemu delu zadnjih štirih desetletij v evangeličanskem verskem tisku.

POTRNA

V Pavlovi hiši je do 27. novembra na ogled razstava Prostorski odmevi avtorjev Egilla Sebjörnssona in Hrafnela Sigurssona (Islandija).

Kino

Star Max MURSKA SOBOTA

(od 11. 11. do 17. 11.)

Britanska domišljajska akcijska pustolovščina Harry Potter in svetinje smrti – 1. del (premiera v sredo ob 18. uri)

Ameriški animirani film Skrivnost iz Kellsa (17.00, sob. in ned. še 15.00)

Ameriška romantična komedija Zamenjava (18.50, 21.00)

Danska družinska komedija Max v zadregi (18.35)

Slovenska komedija Gremo mi po svoje (16.50, 19.00, sob. in ned. še 14.40)

Ameriška shriljivka Klepetalnica (21.10)

Ameriška grozljivka Žaga VII 3D (20.40, pet. in sob. še 22.50)

Ameriški animirani sinhronizirani družinski film Jaz baraba 3D (16.30, sob. in ned. še 14.25)

GORNJA RADGONA

Filme bodo predvajali le občasno!

Četrtek:
zmerno
oblačno
5 | 11

Petek:
zmerno
oblačno
5 | 14

Sobota:
pretežno
jasno
7 | 17

Nedelja:
pretežno
jasno
10 | 17

Ponedeljek:
pretežno
jasno
10 | 18

vreme

Andrej Velkavrh

Vremenska napoved

Pred nami je spet podobno vreme, kot je bilo prejšnji konec tedna. No, v četrtek bo še zmerno do pretežno oblačno in suho. Dnevne temperature bodo okoli 10 stopinj Celzija ali malo čez. V petek se bo začel krepiti jugozahodni veter. Vendar bo v višjih slojih ozračja še precej vlažen zrak, zato bo ostalo kar nekaj oblačnosti. Od sobote do ponedeljka pa bo precej jasno in tudi vetrovno. Prav zaradi vetra bodo jutra kar topla, le ponekod v zatišnih legah se bo morda nekoliko bolj ohladilo – noči so pač že kar dolge. Podnevi bo res toplo, kar pravo indijansko ali babje poletje. Seveda ne bo tako po vsej Sloveniji, ampak le v vzhodnih in severovzhodnih krajih, torej tudi v Prekmurju. Sicer pa nam je letošnja jesen še marsikaj dolžna, kajne?

Oblaki

Oblake sestavljajo zelo drobne vodne kapljice, debele do nekaj desetink milimetra. Lahke so, zato v zraku lebdi, in prelahke, da bi zaradi svoje teže vsaj počasi padale proti tlu. Zato pa tudi ne morejo namočiti zemlje.

Glede na to, na kateri višini nastanejo oz. se zadržujejo oblaki, jih meteorologi delimo na nizke, srednje in visoke. Tu torej ne gre za to, kako debeli ali visoki so oblaki, ampak kje se začnejo, merjeno od tal navzgor. Začetek oblaka imenujemo baza. K nizkim oblakom prištevamo kopaste kumuluse, nevihtne kumulonimbe, razvlečene stratuse in stratokumuluse. Ne bom našteval vseh v treh razredih, naj omenim le še tiste, ki so najvišje v ozračju, na višini nad 5 ali 6 km pa vse tja do stratosfere. V teh višinah je precej manj vodne pare kot v nižjih zračnih plasteh, zato ti oblaki ne morejo biti prav vodnati, niti ne preveč debeli. Imenujejo se cirusi. Sestavljeni so iz ledenih kristalčkov. Nekateri so vlaknasti, drugi kot pajčolan, spet tretji kot nekoliko gostejša zavesa prekrijejo nebo, nekateri pa so spet bolj kupčasti, »ovčice«. Skupno jim je, da so večinoma beli, svetli, bolj ali manj prosojni. Beli so tudi kumulusi, če jih gledamo od strani in jih osvetljuje sonce. Če pa stojimo pod njimi, so temni, ker je v njih razmera veliko vode.

vestnikov koledar

Č – 11. november	MARTIN
P – 12. november	EMIL
S – 13. november	STANISLAV
N – 14. november	NIKOLAJ
P – 15. november	POLDE
T – 16. november	JERICA
S – 17. november	GREGOR

16. novembra bo sonce vzšlo ob 7. uri in 4 minute, zašlo pa ob 16. uri in 29 minut. Dan bo tako dolg 9 ur in 25 minut. 13. novembra ob 17. uri in 38 minut bo na nebu nastopil prvi krajec.

Naročite svoj izvod časopisa Vestnik

narocnina@vestnik.si

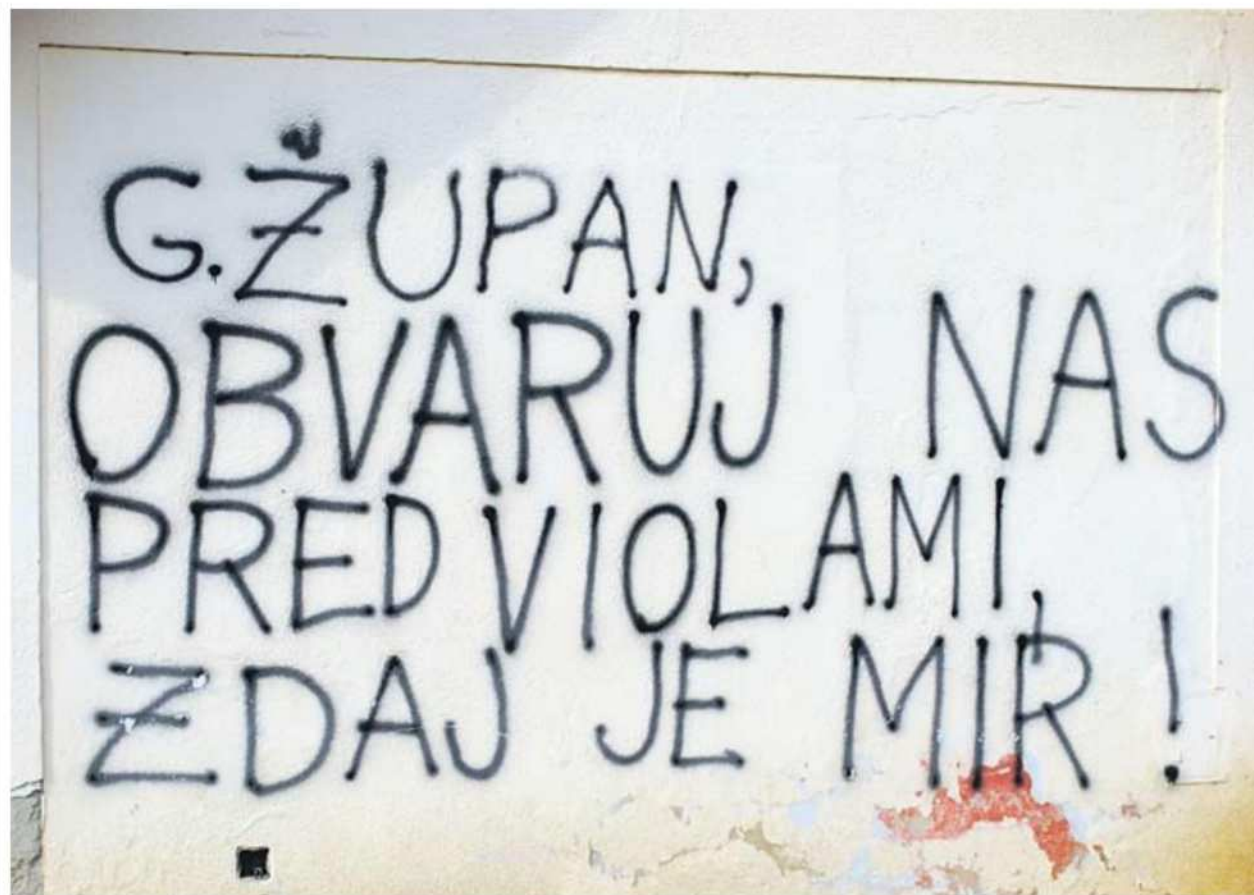
Cena izvoda časopisa za naročnika je 1,55 evra. Naročilo velja do pisnega preklica.

Naročnino bom plačeval za obdobje: trimesečno, polletno, letno.

Po prejemu položnice se lahko oglasite v vaši banki, kjer si uredite plačevanje z mesečnimi obremenitvami.

Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsaj eno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Ime in priimek:	Rojstni podatki:
Naselje, kraj, številka:	Davčna številka:
	Datum:
Poštna številka:	Podpis:
Pošta:	

fotografija tedna

Napis, ki se je pojavil v bolj odmaknjenem delu Lendavske ulice (blizu Veterinarie) v Murski Soboti, ima dvojni pomen. Na eni strani vsebuje življenjsko resnico, po drugi pa nekaj sarkazma. Očitno ga je pisal »navijač« Mure 05, ki se je »oddahnil« od gostovanj Viol, navijačev mariborskega nogometnega kluba, ki so v preteklosti, ko je Mura še igrala v prvi ligi, povzročili marsikakšen nered ali škodo v našem mestu. Sedaj, ko je Mura že »večno« v drugi ligi, teh problemov ni več, vendar je ta grafit tudi bodica za domači črno-beli klub, ki se nikakor ne more znebiti »vegetiranja« v drugorazrednem tekmovanju. Lahko pa je tudi bodica za Viole, ki v zadnjem času glasno nasprotujejo sprejetju zakona o navijačih, čeprav so prav mariborski (navijači) na nogometnih tekmah ali ob njih doslej največkrat pokazali, da jim je malo mar za igre svojega kluba. Pisec soboških grafitov pa je po dveh prejšnjih »akcijah« tako še enkrat poškodoval javno lastnino. T. K.

Modna kariera Aleša Černija

Sem fant, ki oblači ženske, in kaj?

Ni se zgodilo samo enkrat, da so se ženske zaradi nove obleke in zadovoljstva v Černijevi delavnici razjokale

Devetindvajsetletni Aleš živi v Renkovicah in hiši skupaj s tri leta starejšim bratom Andreasom, ki je značajske čistote nasprotje Aleša. Andreas se je izučil za avtomehnika, Aleša pa že od otroških let zanima šivanje. Kot otrok je bil kar naprej v obrtni sobi mame Verice, ki je bila šivilja in mojstrica v Muri. Izvirala je iz šiviljske družine iz Lemerja, kjer je bilo kar nekaj generacij šivilj in ker kri ni voda, je Aleš podedoval mamin čut za blago in šivanje. »Tega se ne moreš priučiti. To je v tebi, v tvojih genih.« Skoraj ni bilo obšolske dejavnosti v osnovni šoli, ki je Aleš ne bi obiskoval in bil v njej zelo prizadeven učenec. V sedmem razredu je sešil obleke za modno revijo in za nasvete spraševal mamo, največkrat takrat, ko je ta imela stranke v svoji delavnici.

Po osnovni šoli se je vpisal v Srednjo tekstilno šolo v Murski Soboti in takrat je že imel svoje stranke. Še danes obžaluje, da se zaradi velikega domotožja ni vpisal v oblikovno šolo v Ljubljani. Dom in družina sta mu pomenila vse. Najljubši hišni kotiček mu je bila šiviljska delavnica, kjer se je včasih tudi ves dan smukal med šivalnim strojem, platnom in prislusku pogovoru med mamo in strankami.

Šivanja se lotijo redki fantje. Na vprašanje, kako so ga kot fanta s škarjami in sukancem sprejemali vrstniki, je odgovoril: »Vsak nekaj dela, nekateri so zidarji, drugi delajo v pisarni. To je pač tako.« S tem, kako nastopiti pred vrstniki kot njim enak, se Aleš res nikoli ni obremenjeval. Vsi so ga sprejemali kot Aleša, kot takega, ki največje veselje najde v šivanju.

Srednja šola je bila prelomnica. Takrat je doživel veliko izgubo, saj mu je umrla mama. Tolažbo ob izgubi mame, obenem prijateljice in dobre svetovalke pri šivanju, je našel v delu za šivalnim strojem, tako da je od mame prevzel vse njene stranke. Ob tem pa je končal srednjo šolo in

Aleš Černi

se vpisal v višjo tekstilno šolo v Mariboru. Letos mu je umrl oče.

Aleš se je še bolj posvetil modnemu šivanju. Za kar nekaj porok je oblekel skoraj vse svate. Pri tem je pazil, da se posamezne barve niso ponavljale. Kot nadpovprečno komunikativen človek se Aleš z vsako stranko najprej pogovori, da spozna, katera barva in kroj ji pristajata. Večkrat gre s stranko kupiti še nakit in čevlje in tako oblikuje njeno celostno podobo. Ni se zgodilo samo enkrat, da so se ženske od zadovoljstva z novo obleko v Černijevi delavnici razjokale. »Meni sreča nekoga zelo dosti pomeni. Veste, moje stranke so vedno opazne v družbi.« Aleš, ki najraje šiva iz naravnih materialov, se z moškimi šivanjem ne ukvarja, le za sebe poskrbi. Njegov svet oblikovanja in šivanja je moda za ženske, najraje jih oblači v velemestni slog, zato zelo rad potuje v svetovne prestolnice, kjer mu je dovolj že, da opazuje. »Imam dobro oko in vem, slutim, kaj bo moderno čez dve ali tri leta,« pove. Njegovo življenje je kot umetnikovo, vizualen svet vidi skozi barve, vzorce in šive. Ljudi vidi take, kot so, in ne take, kot si oni želijo, da bi jih kdo videl.

Bojan Zadravec

ZDRAVILIŠČE RADENCI
SANA HOTELS & RESORTS

Vljudno vabljeni na STAND-UP večer

v sredo, 17. 11. 2010, ob 19.00 v kongresni dvorani Zdravilišča Radenci

Nastopili bodo:

Vid Valič – stand-up komik, improvizator, znan kot voditelj oddaje Slovenija ima talent

Ana Marija Mirtič – stand-up komičarka, improvizatorica, voditeljica TV-oddaj

Lucija Čirovič – igralka, znana po vlogi snažilke Fate in po novem tudi prof. Barbre v priljubljeni oddaji Spet doma pri Mariu, stand-up komičarka, lutkarica

Informacije in rezervacije: 520 27 33, sabina.barbaric@zdravilisce-radenci.si

Murski val in Vestnik na mobilnem Planetu!

Poslajte SMS **P MURSKIVAL** ali **P VESTNIK** na **1919**.

MMV VESTNIK Planet

KUHARSKI TEČAJ »DOUBLE D« z Danilom Kozarjem in Danilom Čurmanom

Hotel Ajda: 16., 23. in 30. 11. (zadnji tečaj – priprava tipičnih prekmurskih sladici); od 17.00 do 20.30

Udeleženci tečaja se bodo naučili: pripraviti toplo/hladno predjed, glavno jed, solato in sladico; postreči jedi; izbrati pravo vino; pripraviti mizo ...

Informacije: tel. 512 22 51

HOTEL LIVADA PRESTIGE VABI NA: Martinovo kulinarčno doživetje z Binotom Volčičem v vrhunski restavraciji Prestige - 12. 11. ob 19. uri

Pokušino vina Beaujolais v Panorami baru v hotelu Livada Prestige – 18. 11. ob 16. uri

Cena: 15,00 € po osebi, vključuje izbrani »fingerfood« in mlado vino

Potrđitev udeležbe do 16. 11. na tel.: 512 50 50 ali E: recepcija.livada@terme3000.si

VESTNIK